

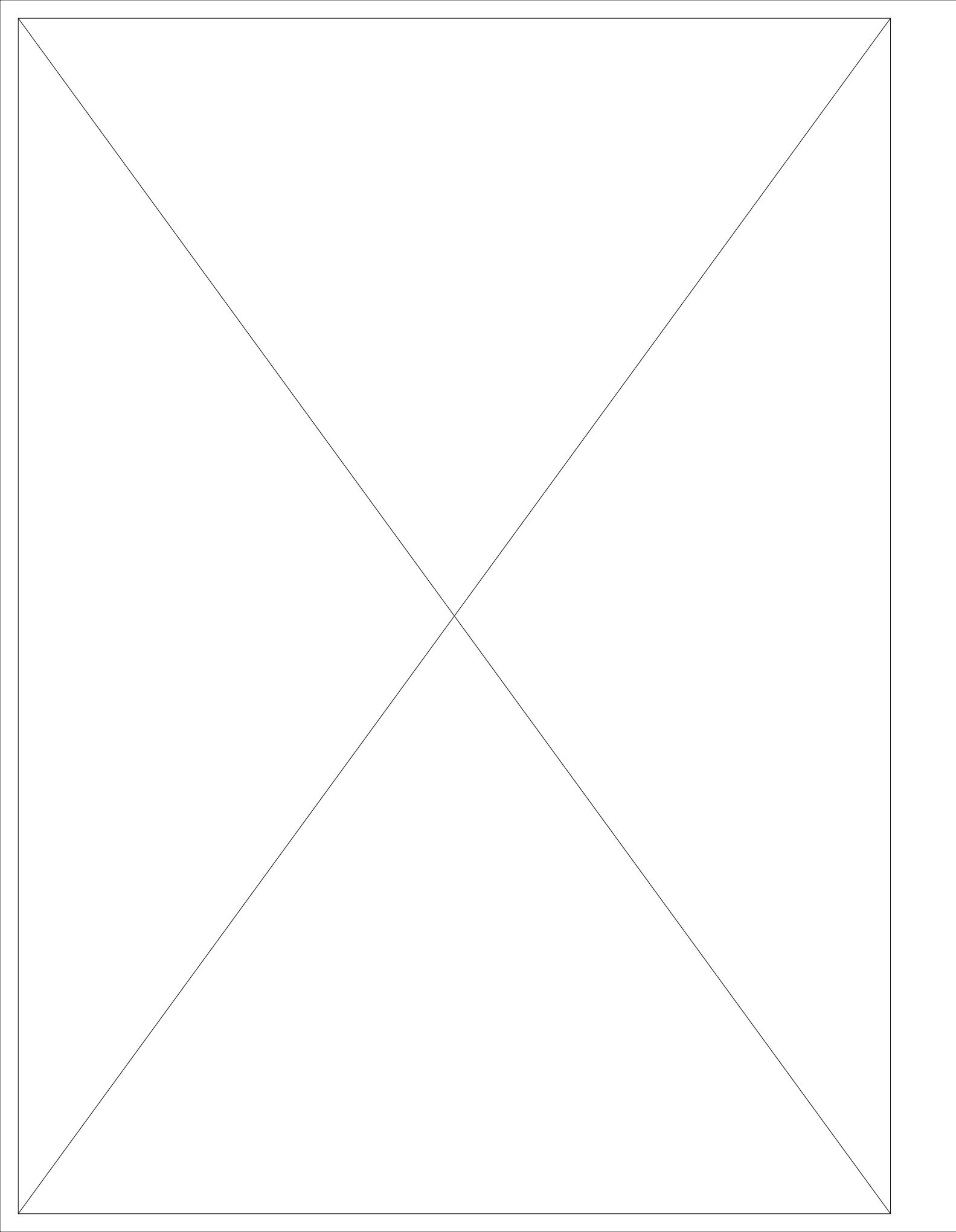
ІНШЫЯ

redlist

“Менск - гэта такі горад, дзе толькі адзін чорны”, - зрабіў для сябе выснову немец Ханс пасьля двух тыдняў у сталіцы нашай “сінявокай”. “Не, насамрэч іх, напэўна, два. Проста другі ўесь час сядзіць дома”, - удачліва ягоная гёрлфрэнд. Калі Амэрыку нашыя таты-мамы называлі краінай кантрастаў, то Беларусь дакладна прэтэндуе на назуву “краіна монакультуры”. Нашыя брэнды - МТЗ, “Советская Белоруссия” і дзярж-ідэалёгія - з посьпехам замяняюць розныя там GAP, The Sun і Pizza Hut. Адно што выраз “быць не такім, як усе” ў нас афіцыйна перакладаецца як “выёўкацца”. Таму ніхто і не выёўкаецца: ні выдатнік, якога ўсё роўна заграбуць пасьля пятага курсу “на раён”, ні бізнесовец - на яго заўсёды знайдзеца “орган”. ...Старое як съвет “diversity is good” тут чамусьці не працуе. А варта ўсяго толькі паспрабаваць быць каляровым на шэрым фоне. Краіне патрэбныя такія “дывэрсанты”.

COVER STARS: Alex (aka Kon')
PHOTOGRAPHY BY Anton Slunchanka
STYLING BY Anton Slunchanka

THE FEICY

МАКСІМ АЛЕЙНІКАЎ: “ЛЮДЗЕЙ, ЯКІЯ ВЕДАЮЦЬ, ШТО РАБІЦЬ, МОЖНА ПЕРАЛЧЫЦЬ ПА ПАЛЬЦАХ. НУ ВОСЬ Я, НАПРЫКЛАД...”

ПАЧЫНАЮЧЫ З НАВАГОДНІХ СЬВЯТАЎ 75% БЕЛАРУСКАГА РАДЫЁЭТЭРУ ПЕРАТВАРЫЛАСЯ Ў “ПРАГРАМУ ПА ЗАЙЎКАХ АГЛ”. НЯСЬЦІПЛА, КАНЕЧНЕ, АЛЕ І Ў ГЭты ПЛЭЙЛІСТ МНОГІМ КАРЦІЦ УЦІСНУЦЦА. ЯК НІ КРУЦІ, БЕЛАРУСКІ FM НАВАТ ЗАРАЗ НЯ ХОЧА ЛАЖАЦЦА І АКТЫЎНА ШУКАЕ ТЫХ, КАГО МОЖНА НАЗВАЦЬ БЕЛАРУСКІМі КРУТЫМІ І ФАДЗЕЕВЫМІ. ПРАУДА, МНОЖНЫ ЛІК ТУТ НЕ ЗУСІМ ДАРЭЧЫ - ХТО ЎСУР’ЁЗ ЗАЙМАЕЦЦА ПРАСОЎВАНЬНEM БЕЛПОПУ, ВЕДАЕ, ШТО ЛЕДЗЬ НЕ ПАЛОВА ТУТЭЙШАГА ЭФЭМУ Ў НОЖКІ КЛАНЯЕЦЦА АДНАМУ КАНКРЭТНАМУ ЧАЛАВЕКУ. ЗУСІМ НЕ ТАМУ, ПРА КАГО ВЫ ПАДУМАЛ...

Feicy

З “шэрым кардыналам” беларускай папсы Максам Алейнікаўым спэцкарэспандэнт СД Алеся СЕРАДА сустрэлася ў “Старым Млыне” – месцы не такім канцэптуальным, як бар “Лёндан”, але па-свойму атмасферным. Удзячныя героі паліярэндняга інтэрвю ўжо спрабавалі яе сюды зачыгнуць. Але і на гэты раз без музыкаў не абхойдзіцца: з Максімам вітаецца нехта з фірмовай торбай “Турцыя, Эўрабачанне-2004” цераз плячо.

ЧЫМ БАГАТЫ, ЧАМУ РАДЫ...

- Калі ты пачаў займацца музыкай?

- У пяць гадоў, калі пайшоў у музычную школу па клясе фартэпіяна.

- А колькі табе зараз?

- Трыццаць будзе 28 студзеня.

- Некаторых абазнаных слухачоў зьдзіўляе, што твая прадукцыя гучыць ня горш за заходні зўярап...

- Аранжыроўкай я займаюся ўжо 15 год. Прыйчым ня дума - я заўсёды працаўаў у студыі, якая была ў май поўным распаражжэнні.

- Хто ж цябе ў 15 гадоў пусціў у студыю?

- Проста пашанцевала... Я, дарэчы, калісьці пачынаў разам з Лёшам Хлястовым у дзіцячай студыі “Ровеснік” (найкруцейшай на той час студыі ў Менску).

- А паслья?

- Паслья я лячыўся... то бок, вучыўся (съмлечца) у ліцеі пры кансерваторыі. Так што я ня “мальчык з вуліцы”...

- А зараз дома, для сябе, што слухаеш?

- Нічога. Няма калі!

- А якія гурты лічыш вартымі таго, каб іх слухаць?

- А-ха і Deepes Mode.

- І арыентуюшся на іх, калі музыку пішаш?

- Не! А навошта...

РОТ ШЫРЭЙ РАЗЯЎЛЯЙ!!!

- Праектаў, якія я рабіў, было вельмі шмат. Зараз я падзяляю іх на тяя, што былі да Хлястова, і паслья. Ранейшыя я ўзгадваць не хачу - не таму, што гэта было кепска...

- А хто зараз у тваіх фаварытах?

- Саша Нэма* - за апошнія тры месяцы гэта быў найбольш раціруемы праект. На “Русском Радио” яго песні круцяць па дзесяць разоў на дзень.

- Блін, дзіўна. А я іх нешта ня чула...

- Ды чула ты іх! Проста па назвах ня можаш пазнаць. Мала ўжо засталося людзей, якія ня чулі “Сто поцелуев” ці “Ізумруды глаз”! Гэта насамрэч альтэрнатыва Лёшу Хлястову, хаты сама музыка ў тым же ключы.

(Крышку панізіўшы тон, каб яго заглушыла “У меня мурашки от моей Наташки...”, што даносіцца з прымача, Макс пачынае разважаць пра тое, хто больш сымпатычны - Саша ці Лёша. Паступова сыліч перацякае ў слоўную загагульні пра ўзаемасувязь Алейніка-аранжыроўшчыка і Хлястова-съпявака. На маё пытанье “чаму ж ты сам не пішеш?” Макс адказвае: “А навошта? Кампазытар усё адно атрымлівае больш за музыканта”. Дарэчы, калі Макс спрабуе нагадаць мне, як гучыць ягонія песні, і пачынае напяваць іх, то робіць гэта досьціц прыемным голосам.)

...А Саша - гэта хлопчык, які па вызначэнні ня можа не падабацца “дзевачкам”. Да таго ж, ён добра пяе і сам умее рабіц аранжыроўкі. Гэта ратуе міне ад лішняга галаўнога болю. Ён прафесіянал - дагэтуль працуе ў аркестры Фінбэрга пад сапраўдным імем.

- Як ты думаеш, бабло перамагае зло?

- Гэта сылізка пытаньне... Чым менш у чалавека таленту, тым больш трэба грошай, каб нешта зь яго зрабіць, і наадварот. Саша Нэма - якраз станоўчы прыклад.

А можна выйграць нават не за кошт песень, а за кошт публічнай вядомасці - возьмем хоць бы Веру Карэтнікаву**. Хоць яна ўжо і зас্বяцілася, з тым самым посыпехам яе забудуць праз тры месяцы. А калі ўзяць яе зараз і правесці добрую піар-кампанію, напрыклад, павесці ў нэце яе XXX-фоткі, то імя будзе жыць. А калі яна яшчэ і пару прыкольных песен сцяпле...

- А што табе наагу падабаецца зь беларускай музыкі?

- Найлюбімейшая песня - “Айсберги” J_Mорс.

- А што з астатнім 75%? Сорамна не бывае?

- Часам бывае, часам не. Вельмі якасны праект - Алеся...

- Сур'ёзна?! А табе не падаецца, што “дзесяць год запар раз на паўгода” - гэта занадта рэдкае зъўленне перад публікай?

- Ды не. Якраз за апошні год на радыё круцілася калі шасьць яе песень, больш ці менш удалых. Песня “Наизусть” мне самому вельмі падабаецца!

- Толькі не кахы, што беларускай папсе не хапае грошай... Некаторыя ліцаць, што банальнага таленту.

- Лухта. Ты хочаш сказаць, што расейскія съпевакі больш таленавітыя, чым нашы? Ёсьць вялікая адлегласць паміж тым, як чалавек праспяўваў, і тым, што атрымалася на выхадзе. І зусім не абавязковая добра пеци, каб гэта добра гучала.

- А што ж тады абавязкова?

- Індывидуальнасць. Прыгожы голас - гэта другаснае, а першаснае - наколькі добра чалавек умеет перадаваць слухачам свае эмоцыі. Такіх у нас няшмат. І калі многія расейцы таксама бяз гэтага, то яны бяруць сваёй ратацыяй, прыгожымі кліпамі... Той жа тэлек. Напрыклад, калі ты съпяваш і цябе здымаете ТВ, табе трэба як мага больш шырокая разяўляць пот. Бо інакш людзі пачніць казаць, што ты пяшь пад фанэру. І няважна, пяеш пад яе ці жывум - рот спэцыяльна трэба разяўляць шырэй.

- Калі ты працуеш з поп-зоркамі і, напрыклад, з J_Mорс - розыніца ёсьць?

- Натуральна. Праўда, J_Mорс - гэта таксама поп. Проста поп бывае розны. Вова Пугач насымрэч ня ўмее съпявача, і голас у яго ня надта прыгожы. Але ў яго “усё па шчырасці” - слухаеш і верыш. На гэтым і трymаеца J_Mорс.

МЭТРАПАЛІТЭН І АНДЭРГРАЙНД

- Дзіўна: нашая папса часта выступае, а яе канцэрты праходзяць незадуванымі. Мала народу, мала рэкламы...

- Дык жа грошай няма.

- Але ж рокеры выхітраюцца нешта зрабіц амаль што зь нічога...

- Наша папса больш ляльна ставіцца да ўлады, а рокеры - зблішчага альтэрнатыўныя. Таму і публіка ў іх свая - маладыя людзі, што па нейкіх прычынах ня любяць АГЛ. І гэта таксама няблага - яны злавілі сваю хвалю, знайшли сваю нішу, у якой і жывуць.

Але, разумееш, калі я ў мэтро напішу, што будзе канцэрт Лёшы Хлястова, то нехта, можа, і прыйдзе. Але такога адданага наўгору ў некалькі соцені фанатаў мы ўсё адно не дачакаемся***.

- Гэта ты пра Хлястова? Зь яго папулярнасцю на радыё?

- Праблема ў першую чаргу ў тым, што імёны нашых выкананіцца не на слыху. Па радыё іх чуць ўсе, але ў этэры імёны звычайна не аўтаматычна. Таму ніхто ня ведае, хто гэта і што гэта. А проста павесіцца расцягжку ў мэтро “Здраўствуйце, я...”

- ...Аляксандра Гайдук...

- Можа сабе дазволіць толькі Аляксандра Гайдук, у якой багаты муж і куча грошай.

- Але ж ёсьць “Крамбамбуля” - камэрцыйны праект, што прадаеца ня горш за поп...

- Безумоўна. Але прадаеца ён у першую чаргу таму, што гэта - Вольскі.

- Дык там жа няма ніводнай песьні пра...

- А гэта няважна! Галоўнае, што гэта Вольскі!

- Дарэчы, як ты сам ставішся да “Крамбамбулі”?

- Абсалютна спакойна. Асабіста для мене “Новы Іерусалим” вышайшы за іх на дзесяць галоўаў. У іх наагу своеасаблівая пазыцыя. Але тады ім тым больш трэба ставіцца помнік, бо пры сваёй пазыцыі гэта гурт, пра які ўсе гаворыць як мінімум з павагай.

(Далей я пытаюся ў Макса, што ён думае пра Atlantica. Да яе, як высьвяляеца, ён ставіцца яшчэ больш “спакойна”. Мякка кажучы...)

РАЗБУДЗІ Ў САБЕ “МУСІ-ПУСІ”

- Была такая гісторыя, калі ты на форумах “Русскага Радио” прапаноўваў людзям песьні пісаць...

- Было надзвычай многа людзей, што дасылалі мне па пошце свае тэксты. Мала таго што дагэтуль шлюць, дык яшчэ і пытаяюцца: “А колькі вы можаце за гэта заплаціць?”

Самае съмешнае, што я мог бы і заплаціць, калі б там было нешта вартое! Але вартага бывае мала. І зусім не таму, што нейкія бяздарнінасці тэксты шлюць. Проста людзі не ўяўляюць сабе, што такое тэкст. Тэкст і вершы - прынцыпова розныя рэчы. А людзі шлюць мне вершы...

- Што, зусім нічога не атрымалася?

- На самой справе быву адзін тэкст, які мне спадабаўся і з якога можна было б зрабіц песьню. Толькі гэта песьня яшчэ чакае свайго часу...

- Але ўсё-ткі якім павінен быць добры тэкст?

- Тэкст павінен запамінацца - гэта першое. Ён павінен събраваць з музыкай - гэта другое. Гарманавацца з асобай артыста - трэцяе. Ёсьць тэксты туپыя да брыдоты, чытаеш іх і думаеш: “Гос-с-спадзе!” А насамрэч гэта супергіты, дзе сваю ролю адгыраў менавіта тэкст. І павер міне, чалавек, які гэта пісаў, зусім не такі тупы, як можа падацца. Ён ведаў, што рабіў.

БЕЗ БАБЛА І БЕЗ ПРЫКОЛАЎ

- Дык вось як ствараюцца шэдэўры беларускай папсы!

- Я гляджу, цы ябікага ўяўлення пра тое, што такое беларускай папсы. Табе дзеацца, быццам беларускі этэр - гэта ўсё тое гаўно, якое чуеш па радыё. А многія ж песьні, пра якія ты нават ня ведаеш, што яны беларускія, сапраўды беларускія!!!

- І што, цяжка знайсці піар-агентаў, якія прыйдуть, пра ўсё гэта напішуть, надрукуюць, разьвешаюць на сценах, каб усе ведалі?...

(На гэтым месцы ад стойкі, за якой мы сядзім, з гучным трэскам адваліваеца дошка. Афіцыянт махае: “Ланна, самі адрамантуюм...”)

- Ты сама падумай!.. Дзе напішуць? У часопісе "Студэнцкая Думка"?
- Газэты - гэта яшчэ ня ўсё. Паміж імі і радыё няма амаль нікакі сувязі. Што ты можаш напісаць у газэце?
- "Есьць такі і такі, сьпявае песьні" - і побач фота.
- А што за песьні?
- А як гэтая праблема вырашаецца ў нармальным шоў-бізнесе?
- Перш за ўсё пры дапамозе тэлебачаньня.
- А што, у нас дрэнна з тэлебачаньнем? Я маю на ўвазе "Первый Музыкальный"...
- З 1М усё добра. Гэта пэўнае вырашэнне праблемы, але толькі для Менску. А вось з самім кліпамі - дрэнна.
- Але ж з усім гэтым можна змагацца значна меншай крывію! На тым самым 1M вельмі добрая ратацыя ў малабюджэтнага кліпа электра-гурта, што косіць пад "Chemical Brothers"****.
- Так, файны кліп!
- Дык хіба цяжка пашукаць яшчэ такіх талентаў?
- Цяжка. І, акрамя таго, адна справа зрабіць прыколыны кліп на такую вось клюбную, альтэрнатывную музыку, і зусім іншэе - здымаль кліп на палсу. Папса не разумее такіх прыколаў. Ёй трэба прыгожа, ярка. А там, дзе пачынаецца "прыгожа-ярка", адразу пачынаюцца гроши. Каб зьніць прыстойны кліп, ды яшчэ на кінастужку, трэба як мінімум 10 000 даляраў.

ШОЎ НА ЭКСПАРТ

- Атрымліваеща, мы асуджаныя на андэрграунд?
- Па сутнасці, так.
- Можа, гэта па-свойму няблага?
- Добра га нічога няма.
- Але тады павінна атрымлівацца, што ў такіх умовах прафілоўка тэя, у каго ёсьць нешта за душой, акрамя грошай?
- Не зусім. Насамрэч такія праблемы ёсьць ня толькі ў Беларусі. Напрыклад, у Швейцаріі...
- Ты хочаш сказаць, у Швейцарыі праблемы з поп-музыкай?
- Я хочу сказаць, што ў Швейцарыі ніхто ня робіць поп-музыку на ўнутраны рынак. Яны ня могуць сабе гэта дазволіць зь іх мізэрным насельніцтвам. І таму ўсе арентавацца на Эўропу. У нас, ясна, таксама спрабуюць выхадзіць на зынешні рынак, арентавацца на Москву, на Кіев, але там сцытуацыя такая, што бяз грошай даўно ўжо ніхто нікому не патрэбны. Зрабіць нешта - знайдзі сплатку нейкую суму, пачынаючы ад ста, і тады ўжо можна пра нешта казаць. І табе ніхто ня будзе абяцаць, што цябе зробіць зоркай. Проста адпрацујуць гроши - вось такія клюбы, вось столькі этэр... Пакоціць - выдатна, а не пакоціць - выбачайце!
- Але ты ж запатрабаваны ў Кіеве і ў Москве?
- Скажам так, у мяне ёсьць там праца. І чым далей, тым болей.

* Саша Нэма (сапр. Аляксандар Яфімік) - нягледзячы на запэўніваныні Макса, па-сапраўднаму стаў вядомым пасля ўдзелу ў навагоднім канцэрце ОНТ, дзе выканала кавэр Beloved "Sweet harmony". Па нашай версіі, адзін з самых запамінальных і шчамлівых выступаў айчыннага поп-выканальніка за апошнія 5 год. Пранікніцеся (хто ня бачыў): на белым фоне распрануты беларускі мужчына ў кампаніі такіх жа мадэлек спрабуе нешта сьпявача ў камару. Паказальна, што рот выканальніцы разяўляе ня вельмі шырока...

** Вера Кааратнікова - у Менску вядомая як беларуска, што выйшла ў фінал шоў "Народны артист". З шоў вылецела ў апошніх шэрагах (за некалькі туроў да перамогі Руслана Алехны).

*** 24 лістапада 2004 году ў малой залі Палаца Рэспублікі Аляксей Хлястоў даў свой першы сольнік. Па запэўніванынх мэнеджменту съпевака, у залі быў аншлаг.

**** Хто не зразумеў, меліся на ўвазе Stone People.

ПРАПАНУЕМ ПРАЦУ

Часопіс CD / "Студэнцкая думка" запрашае да супрацоўніцтва:

- Журналістаў-фрылянсераў (вы пішаце на любыя прапанаваныя і самастойна распрацаваныя тэмы);
- кантрыбутораў (вы прыдумляце тэмы, задаяце журналістам напрамак пошуку, прыдумляце загалоўкі і перадаяце свае напрацоўкі самім журналістам);
- спэцглядальнікаў (вы пішаце толькі па вызначаных тэмах - кіно, музыка, івэнты і акцыі, мода etc.);
- рэгіянальных карэспандэнтаў (вы ў курсе таго, дзе і што адбываецца з моладзьдзю вашага рэгіёну, і пры гэтым умееце карыстацца вардом па прызначэныні - пішаце тэксты).

Ад вас патрабуеца: не- альбо навязылівае жаданье працаўца ў нашым часопісе; креатыў і нахабства; мінімальная нестандартнасць мысльеннія; жаданье напрацоўваць сваё рэзюмэ і рэалізуваць творчыя і дзелавыя амбіцы.

Узрост: 16-25.

Пол: м / ж.

Адукацыя: на- ці скончаная сярэдня / сярэднеспэцыяльная / вышэйшая.

Кантакт: studumka@tut.by (subject - author).

ЧАСОПІС CD / СТУДЭНЦКАЯ ДУМКА ШУКАЙ ТУТ:

крама "TOM TAILOR" (Менск, пр. Скарыны, 37, т. 288-12-44)
 крама "LEVI'S" (Менск, пр. Скарыны, 48, т. 288-25-62)
 крама "БУНКЕР" (Менск, вул. Казлова, 14, т. 284-93-99)
 крама "TRAFFIC" (Менск, пр. Скарыны, 44, т. 284-30-14)
 крамы "МИСТЕРИЯ ЗВУКА" (Менск, вул. Няміга, 12, т. 289-39-30; пр. Скарыны, 52а, т. 283-23-06)
 ГЦ "ПАРКИНГ" (Менск, вул. Куйбышава, 40, крама "FUJI film", т. 237-30-33)
 аўтобусы "INTERCARS" і офіс "INTERCARS"
 (Менск, вул. Гікалы, 3, т. 284-60-37, 284-60-85)
 крама "ПЕРЕХОД" (падземны пераход кляя ГУМа, т. 227-41-14)
 крама "КОМПЬЮТЕРНЫЙ МИР" (вул. К.Чорнага, 31, т. 284-00-35)
 інтэрнэт-клуб "iPOINT" (вул. Румянцева, 15, т. 233-97-25)
 інтэрнэт-цэнтар "Плош@дка" (пр. Скарыны, 58-4, т. 239-38-74)
 "ЦЕНТР МОЛОДЕЖНЫХ ПУТЕШЕСТВИЙ"
 (вул. Варвашэні, 17-101, т. 239-17-49)
 STAR Travel (вул. Сурганава, 47, оф. 8, т. 232-50-28)
ТАВАРЫСТВА БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ
 (вул. Румянцева, 13, т. 284-85-11, 288-23-52)
ІНТЭРНЭТ-КАВЯРНЯ "САЮЗ-ONLINE" (Цэнтральны дом афіцэраў, вул. Чырвонаармейская, 3, т. 226-02-79)
 крама "ПОДЗЕМКА" (Менск, пр. Скарыны, 43, т. 288-20-36)
 кампутарны клуб "OK" (вул. Інтэрнацыянальная, 9)

**ХОЧАШ ВЕДАЦЬ,
КАЛІ І ШТО БУДЗЕ
Ў НОВЫМ НУМАРЫ CD?
СКІДАЙ СВАЁ МЫЛА СЮДЫ:**

/9-12.12.04/

TIVO DIGIHOME
ЭКС-ВДНГ НА ЯНКІ КУПАЛЫ, 27

TIVO за даволі нядоўгі час сваіго існаванья паспела раскроціца як адно з заўважных IT-мерапрыемстваў краіны. Але гэтым разам арганізатары пераўзылі самі сябе. Брава! Да такай ступені арганічна скрыжаваць бульдога з насарогам - два ў адным - нікому дагэтуль не ўдавалася!

Арганізатары вырашылі зрабіць ход канём і сумясцілі цэлыя дзінве выставы ў адной: выставу прагрэсіўнай тэхнікі на мяжы фантастыкі з навінкамі індустрый прыгажосці (Interstyle). Народу было багата, бо на такое арыгінальнае маркетынгавае рашэнне грэх было не пазырыць.

З аднаго боку, атрымалася безумоўна яскрава і запамінальна. Шматлікія інтэлектуальныя бытавыя прылады і ўсялякія прыміочки для салёнаў прыгажосці цікавяць любога прагрэсіўнага чалавека. Тым больш у нашым выпадку ўвесь час нешта адбывалася, так што наведнікі не сумавалі. Самі падумайце: куды б вы кінуліся, калі б на двух вялізных подыюмах перад вамі завіхаліся маладыя цырульнікі і візажысты, а на вялікім экране круцілі старую кіношку?

Але, зь іншага боку, арганізатары дапусцілі перабор. Пасылья наведвання выставы ў мяне, беднай, маладой, ахвочай да прыгажосці "дзеўушкі" заставаліся не ўспаміны, а якісці кампот. Сыстэмныя блёкі, вадкарыстальнікі маніторы і hi-fi упярэменшку з фарбай для валасоў, лякам для пазногцяў і дызайнэрскім абсталіваннем для салёнаў прыгажосці...

Карацей кажучы, не TIVO, а вінэгрэт.

Ядзя Адамчык

17.12.04/

**КАНЦЭРТ ГУРТА 5'NIZZA
КЛЮБ "РЭАКТАР"**

19:00

З тады яшчэ на выйшаўшым дэбютным альбомам іх чакалі з часоў першых CD-R. Размоваў пра тое, каб прывезці 5'nizza ў Менск, за гэты час было столькі, што асобныя наведнікі канцэрту ў "Рэактары" цітавалі на памяць райдэр гурта.

Але бачылі мы на такіх сэйшніах і пабелей народу. Такога, каб больш ніводзін чалавек ня мог ушчаміцца ў натоўп, не атрымалася. Прайда, ёмістасць гардзору "Рэактару", як аказаўся, значна меншая за колькасць месцаў у самім клубе. Але фігня вайна...

Тым, хто першыя дзінве песні праслушаў, стоячи на ўхадзе ў чарзе, здавалася, быццам унутры надзвычай весела і палка. Але потым стала ясна, што катарсысу ня будзе. З такой самай лёгкасцю, з якой 5'nizza заявілі запію напачатку, музыкі ледзь не ўсыпілі апошнімі песнімі.

Зусім новых твораў было літаральна пару штук. А ўмоўна новыя - тыя, якіх няма на першым альбоме - ужо так даўно гуляюць па энцы, што і на іх палова запілі падпявалася. Адно што кліп новыя паказалі, і ніякіх выхадаў на біс. Не дачакаецца...

Нібыта радавацца трэба. Але на лепшы "клубнік году" канцэрт ну ніяк не пацягнүць. Хочацца яшчэ раз на Paprika Korps*. Прайда, потым у "28" быў вячэрні дыджеінг з удзелам 5'nizza - можа, ён быў трохі жывейшы?**

/06.01.05/

**БАТЛЕЙКА Ў ВЫКАНАНЬНІ
СТУДЕНЦКАГА ТЭАТРУ "БАМ"
НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТАР ТВОРЧАСЦІ
ДЗЯЦЕЙ І МОЛАДЗІ
18:00**

Гэту батлейку ў жанры "тэатру ценяў", якую падрыхтавалі студэнты-лялькаводы з БАМу (рэжысэр Святлані Бень), паказвалі два гады таму. На гэтыя Каляды быў другі раз. Мабыць, яно і добра, што рэкламы амаль не было. Так бы анишлаг у Малой залі Цэнтра дзіцячай творчасці мог бы стаць небяспечным для жыцця.

Бенька з таварышамі паспрабавала адрадзіць атмасферу "сямейнага тэатру" дзесятнаццатага стагодзізня. Гэта было відовішча для сяброў і блізкіх, на якое не прадаюць квіткі. Адно што зьбіраюць з кожнага па апельсынчыку на сямейны стол. Але прадстаўленае гледачам далёка пераастала рамкі студэнцкай самадзейнасці - уражанын былі як ад выдатнага

канцэртульнаага мульціку (а-ля абсалютна культаў "Дом на краю Землі" Канстанціна Бронзіта). Як і там, героям дзеі не патрабныя слова. І калі ў Бронзіта героі ня могуць пакінуць экран, то ў батлейцы гэтаробіць зъянтэжаны Анёл, пераўласабляючыся ва ўласнага лялькавода. Акрамя таго, ніякая анімацыя не патрабуе ад свайго рэжысёра, каб падчас паказу той агучваў карцінку, грукаючы ў вядро, як гэта рабіла Бенька. Каштоўнасць гэтай батлейкі якраз у тыхіх бясцэнных момантах. І няхай сабе "глючыцы" съявіло і ў калідоры гучыць незразумелыя ёнкі. Каляды - час цудаў, а не спэцэфектаў. І казачная атмасфера зусім не супярэчыць рэаліям: у спектаклі Святога Дзіця прыбывае на каляровых лягучых шарыках, а Анёл-абаронца вядзе паветраныя баі з авіяцыяй Цара Ірада. Плюс арыгінальны саўндртрэк ад гурта "Нагуаль" - лягучыя музычныя фрагменты, дзіўныя гукі і галасы (Цара Ірада агучваў сам Лёня, дзымуючы ў сцяблі баршчавіка).

А пасылья быў невялікі канцэрт гурта - прэзэнтацыя музычна-артыстычнай імправізацыі "Песні цхай гліны". Дарэчы, сама Бенька была ня раз заўважана на адной канцэртнай пляцоўцы з "Нагуаламі": слухачы знаёмыя з яе экспэрыментальнымі праектамі француска-рускага шансону "Серебряная Свадьба".

Дарэчы, час ад часу гэтыя кампаніі грае ў "Графіці", а таксама плянует яшчэ адзін паказ батлейкі ў лютым.

Алеся Серада

**31.12.04 -
01.01.05/**

МЭГА-ВЕЧАРЫНКА “ЭЛІКСІР ШЧАСЬЦЯ” ЗАВОД ІМЯ ВАВІЛАВА

Прома-групы Jet sounds cosmic corporation і Kakie

Takie на гаты Новы год парадавалі ўсіх заўзятараў маштабных рэйваў і вынасу мазгаўні па-за межы галавы. На думку старажылаў, NY'04-05 максымальна наблізуся

да забойнага па сваёй адваранасці “Ideal club art” (NY'00-01, Ратамка).

Наш карэспандэнт Наташа

МУЗАЛЁВА, якая

прысутнічала і на той, і на той вечарынцы (амерканыне фізычнага і мэнтальнага стану спадарыні на гэтых вечарынках мы пакінем па-за старонкамі часопіса), у адной табліцы параўнала вечарынкі па найгaloунейшых, як ёй падаеца, катэгорыях.

★ “ЭЛІКСІР ШЧАСЬЦЯ”

★ “IDEAL CLUB ART”

Паколькі вечарынка расцягнулася аж на тры (!!!) дні, колькасць вавілава на квадратны мэтар вымярапася тады ў часавых адзінках.

У Ратамцы падзеліся паказы маладых мадэльераў, якія радавалі нас электрычнымі сукенкамі і іншымі дзіўнымі рэчамі. І ўсё эта на фоне старых рэйзераў, што кіданіся ў абдоміні жарасці, каханнія, веселосці, радасці і шчасці!!!

6 паверху/столкі ж танцполаў. Недабудаваны катадж, усе і ўсё ў бляхах, пыле, Галоуны дэнсфорп наагул у нейкай пуні. На паверсе, дзе граў ко100фей (?), ляжалі матрасы і быўлі ўсталяны чырвоныя лізерзы. Быў паласаты пакой з расклепеннымі на сценах фоткамі (вой!!!).

Гардароб знаходзіўся на апошнім паверсе і быў завалены на толькі аздечнем, але і ўсё болыш падобнымі да яго чалавечымі целамі. Прыбраўльня была тады ў недабудаваным выглядзе, падыгрываліся да яе толькі выпадку скрайнай неабходнасці.

Абсалютна вавілава!!! Цалкам апрайданы назывы вечарынкі - “Эліксір шчасця” і “The first synthetic snow”. У памяці засталіся толькі ўспышкі страбаскопаў, асобыя фрагменты стараныяу dj's, перыядично ўзынкаючыя сярод туману твары нейкіх людзеў і чамусці аранжаве съягло.

Па шчырасці, я мату меркаваць пра іх толькі па фотках. На заводзе прысутнічалі нейкія персанажы ў касцюмах пеўнай, спрабныя людзі і маса спадарынку у розных тварэстых сукенках. Праўда, быў і незразумелья касцюмчыкі, і вачэрняя строі ад Беларускага Цэнтра Моды. (Напэўна, гэта быўлі незалежныя назіральнікі ад заводу, якія прости не малі дагнаць, што тут робіць усе гэтыя “уроды”, - шчыра спрабавалі выправіць сцягайшчыню ўласнаруч. За што і быў ліквідаваны VIP-органам.) Тыя, хто вядзе здаровыя ладжынцы, убяналі з усіх гэтай разнастайнасці пазытўных момантаў толькі велізарную колькасць людзей, чым і быўлі незадаволены...

3 штуки. Першы - на першым паверсе, наступраць уваходу (крыху няўтульна). Другі і галоуны - на другім: чорны, вялікі і прыгожы. VIPs - Ярык, Лера, Юма, special persons, подарункі на стале і пульце, карціна з эзбрамі, якія скучуць (прыхватная ўласнасць Юмы), твары ў салатах, фаршыраваныя алькатолем.

Побач. Да іх слачатку ўтварыліся дзікія чэрдзі, якія не зьнікалі да канца. Дзіўчынкі, што пудрены носікі, - у М., і хлопчыкі, якія запазылі па съценках - у Ж.

СУІЦЫДЫ

Напрыканцы году Менск і некаторыя яго жыхары захварэлі на скрайні дэкаданс. Ці то незразумела-нясьцернае, як зубны боль, пачуцьё *fin de siècle*^{*}, ці то адсутнасць хоць нейкага, хай нават на сонечнага, съвялага, ці то яшча якая халера... Карапей, за гіпэркароткі прамежак часу ў горадзе зьявілася некалькі чалавек, што вырашылі зьдзейсніць суіцыд.

19 сінняжня 2004 году наш кантрыбутар Андрэас Копыс дзяліўся з рэдакцыяй, як гэта - адчуваце сябе "амаль ахвярай" мэтра-тэрарыстаў. Спакойна едучы па другой лініі менскага мэтро, на "Прапетарскай" сп. Копыс раптам пачуў нэрвовы голас машисты, які запатрабаваў ад пасажыру тэрмінова выйсьці. Не дачакаўшыся нікіх узмінных тлумачэнняў, пасажыры засыпашліся да дэзвяярі - "нікто не хаче паміраць".

Нечакана сутыкнуўшыся з мэтрафобіяй (хваробай, пра якую раней Копыс чуў толькі ад такіцца і маскічоў), кантрыбутар CD і ня ведаў, што стаў не ахвярай мэтра-тэрору (хай сабе і ўяўнага), а фактычна пацярпелым ад чужога (хвала Богу!) суіцыду.

Амаль ідэнтычна па сцэнары і складзе дзеючых асобаў трагедыя адбылася на той жа Аўтазаводзкай лініі мэтро за тры дні да катапіцкіх Каліяды. Але, у адрозненінне ад самагубцы з "Партызанскай", хлопец з "Купалаўскай" з-за атрыманых чэрнапа-магавых траўмуў у той жа дзень сканаў у адным з менскіх шпіталяў... І хто ведае, колькі людзей кінуліся пад цягнікі за 2004 год?

Калі ўлічыць, што для менскага мэтро лічыцца "нармальным" адно самагубства на год, то ў сіннях 2004 рэйкі роднага андэрgraунду сталі сапрауды крывавымі. Капацца ў прычынах і адказваць на "чamu?" не рызыкуюць нават псыхолагі. Але тое, што напрыканцы году зь людзьмі сапрауды адбывалася "нешта на тое", можа пацвердзіць не адзін дзясятак жыхароў краіны. Справечная "агульная млявасць і абыякавасць да жыцця", падавалася, дасягнулі такіх маштабаў, што чарговыя паведамлены ў духу "memento mori" ужо не кранапі.

Студзенская (2005) самазабойства рэсурсу <http://glossmedia.org> у гэтым сэнсе паказальнае. Хаця б з-за патэтыкі развязвітальнага ліста стваральнікаў сайту: "Это время [існавання рэсурсу - CD], за которое стало ясно: Минск - несчастный город приветливых талантливых людей на сером фоне, идеальный полигон для дальнейшего движения. Минск - это город, где некоторой части глянцевых персонажей естественнее держать в руках не бокалы с шампанским, а вымя. Где, оказалось, нужен любой сильный луч, пробивающий стену деревенской радости" і да т.п. На жаль, эстэтыка харакіры беларусамі мала засвоеная. Можа таму <http://glossmedia.org> з "праекту для і пра актыўістай", які перарос самога сябе, зараз ператварыўся ў засушаную мумію - шкада глядзець...

Паколькі псыхолагі съцвярджаюць, што самагубцаў амаль немагчыма спыніць у іх навязлівым жаданні (лягчэй патпредзіць), мы настойліва раем: будзьце прасцяцей, актыўісты. І з атрымізмам глядзіце на съвет. У нейкі момент жыццё задзірае ўсіх. Сказаць "не бяды!" і ісьці далей - вось гэта могуць ня ўсе.

* *Fin de siècle* - з французскай "канец стагодзьдзя".

***

БЯЗ ПАНІКІ!
вы апінуліся на рэйках у мэтро

Калі вы выпадкова ўпали ці вас нехта штурхнуў на рэйкі, нічога ня бойцеся і не панікуйце.

💀 Папрасіце дапамогі ў людзей, якія стаяць на платформе. Хай яны тэрмінова выклікаюць міліцыянтаў і супрацоўнікаў мэтро.

💀 Ідзіце да пачатку платформы па руху цягніка і чакайце, калі вам дапамогуць.

💀 Памятайце: ток па чыгуначных рэйках НЕ ПРАХОДЗІЦЬ (маўляў, "зараз я наступлю на рэйкі - і ўсё, аўфіцэрзайн").

Гэта лухта: насамрэч кантактная рэйка знаходзіцца пад платформай і закрытая спэцыяльным кажухом. Трэба яшчэ па старацца, каб дабраца да электрычнасці.

ФАРЦОЎКА

Фарцоўка* - гэта калі вы набываеце з рук недаступныя "тут і цяпер" маркі адзеніння ці абутку. У фарцоўцы важныя тры рэчы: 1) тое, што вам прапануоць, вы нізавошта не набудзеце ў паркінгах і на рынках; 2) хай сабе гэта будзе і поўны дэрыбас, вялікая верагоднасць таго, што набываеце эксклюзіў; 3) прыкол не ў пакупцы - у самім прайзесе... Вы сустракаецеся з сяброўкам на прыступках нацмузэю, ідзяце ў бліжэйшы двор, дзе вас ужо чакаюць. Паўхвіліны - і вы трапляеце ў офіс. Час на гадзінніку - 19:07, таму ніякіх рабацігай тут няма. Адны моднікі, якія збегліся як прусакі на бохан батона на зваленыя ў велічэзную кучу Marco Polo, Diesel, H&M etc. - усё ў раёне 20-70 бз. І сама атмасфера: паўпадполье, нелегальнасць, мода...

У прынцыпе, новая менская фарцоўка - гэта self made стокі, якіх поўна на Захадзе і Ўсходзе (зрэшты, менавіта з Варшавы і Масквы такія "калекцыі" звычайна ў Менск і трапляюць). Але паколькі разыўтыя рынкавыя сацыялізм не прадугледжвае паніцця "недарафог, моднав, арыгінальнае", даводзіцца задавальняцца бацькоўскімі мэтадамі набыцця шмотак. Ці пераймаць прагрэсіўныя досьвед, цягніц фарцу з-за мяжы** і такім чынам самому становіцца фарцоўшчыкам.

А вы думалі, што мода на "савок" скончылася? Soviet old skul kum bek, andastend?

*На блытава з сэкандам - фарцуюць звычайна новым.

** Лепей за ўсё з Бэрліну. Дарэчы, там зараз зыніжак.

СПОРТ-АКТЫЎНАСЦЬ АКТЫВІСТАЎ

Нязграбны пераклад вядомага савецкага слогану "Спорт вучобе не зашкодзіць" у нашым выпадку значыць адно. Займацца спортом сёняня - гэта бон тон. І на трэба нудзіць: пратыце вочы, неспартыўная актыўість!!! На месца трэш-запапсанаваныя АГЛ'аўскіх хакею і горных лыжжаў прыходзяцца сапрауды новыя "дэзвіжу". Прыйходзяць і перамагаюць!

"За здаровы лад жыцця" - занадта галімы мэсэдж у пераконванні займаца спортом. Каб падбухторыць некага да разымінкі атрафаваных мышцаў ці згону піўнога жывоціка, лепей ужываць слова "весялуха", "экстрым" і "недарафаг эксклюзіўнасць". Ну і на ўсялякі выпадак "алімпійскія перспектывы".

Як трапна заяўві адзін польскі таварыш дзевяці беларускім капаэрыстам у леташнім сьнежні, беларусы

"разадраліся ў шпагае над прорвай між тым, чым былі, і тым, чым ёсьць зараз".

Маецца на ўвазе, што са сьнежня, калі нашы сталі сябрамі Fundacao Internacional Capoeira Artes das Gerais (FICAG)*, можна сымела казаць: здохла ў Беларусі самапальная капаэйра. Зараз каманда капаэрысташ з "Алімпу" (на пл. Я. Коласа) мае права праводзіць батызыда (афіцыйнае прысьвячэнне ў капаэрысты). А гэта значыць, капаэйра ў Беларусі стала прафесійным відам спорту. Няхіла для таго, што мы прывыкі разглядаць як простую забаўку. І лішне пацверджаньне: калі людзі бяруцца за нешта "з адрывам ад вытворчасці", то бок з галавой, - усё ў іх атрымліваецца.

Тое самае з амаль не вядомым у Беларусі кёрлінгам*. Як паведамляюць нашы кантрыбутары, існуе Беларуская асацыяцыя кёрлінгу, чыя юніёрская каманда ўжо ўвосені ўзяла ў Кіеве 2-е месяца. Калі ўлічыць, што спорт-экзотыка пакуль карыстаецца папулярызаццю толькі ў вузка абмежаваных колах менскіх мэнеджэрэй сярэдняга і вышэйшага звяза, то восеньскі посьпех юніёрскай каманды па кёрлінгу ў Кіеве - як маячок для тых, каго задраў брутал на лёдзе. І фігня, што на адборачным туры Кубка съвету ў сіннях 2004 нашы выступілі на так удала, як меркавалася. Яны дали знак: спорт таксама можа прыносіць "маладым і борзым" сатысфакцыю - як маральную, так і матэрыйяльнную (прынамсі, у будучыні).

Карацей, усе на трэнышы (то бок трэніроўкі)!!!

***

ПАЧЫНАЙ З МАЛОГА

у Менску становіцца мадна займацца фінгерборднігам*

Фінгерборд - гэта мілініздрэчны скейт, на якім вы катаетесь пальцамі ўласнай руки.

Для тых, хто не дагане: некалі Стывалу Ашару, які жыў у Каліфорніі, западо было сядзець у хаце. Але паколькі на вуліцы ішоў дождь, хлопец зрабіў сабе міні-міні-мініборд, на якім катавіцца пальцамі. Бацька хлопца, вядомы ў ваконіца фабрыкант дзіцячых гулек, глядзеў-глядзеў на забавы сына - і запускі фінгерборд у вытворчасць.

Мінула 20 год, і да Менску дайшло: скейт можна рабіць уласнаруч (гл. http://fingerzona.by.ru/stats/samodel_finger.htm) і купляць (шукайце ў спэцыялізаваных палатках на "Дынама").

* Паводле інфармацыі нашага кантрыбутара Насыці Т.

GRAVANITY

Калі вам аж сьвярбіць у адным месцы, як бы гэта пакінць ласлья сябе - маладой / -ога, прыгожай / -ага, краўтыйнай / -га сълед у гісторы, раім скарыстацца простым ітадам. Станыце адзітам беларускай хвалі GRAVANITY - даем стаадсцокавую гарантыву таго, што пра вас даведаюча.

Пасля некаторага назірання сутнасць Gravanity* сфармулявала кампанія Trendwatching. Усё працуе вельмі проста: вы хочаце, каб пра вашую арыгінальнасць даведалася як мага большая колькасць людзей.

Дзеяя гэтага вы выкарыстоўвае перш за ўсё спадружныя сродкі, якім / на якіх хажі б на нейкі час можна пакідаць съяды сваёй неарадынай натурэ.

Клясычны прыклад. Troika, лёнданская творчая суполка, у склад якой уваходзяць мастакі і відзяпраектыроўшчыкі, стварыла партызанскі SMS-праектар. Прыстасаваныне, гэткі Gravanity-праектар, дазваляе трансльяваць кароткія меседжы любога зьместу на гладкія паверхні - ад съцен будынку да дарожных знакаў. Пытаныне "Where are we all going?", якое спраўставала Troika на скрыжаваныні лёнданскіх A219 і A402, безумоўна, можа быць пераасэнсавана. Уявіце, як шматзначна яно будзе чытатца, напрыклад, на плякатах "За Беларусь!", што панатыркана па праспэкце Машэрава (якраз па дарозе з Драздоў у цэнтар).

А вось брэнд M&Ms наагул вырашыў брудна нажыцца на тэмэ Gravanity. На сайце mms.com, дзе балем правяць танканога-яйкагаловыя Жоўты і Чырвоны, любому ахвотнаму прапануецца замовіць за USD 9,49 (EUR 7,50 / GBP 5,25) пачак цукерак, на якіх будзе шакалядам выгравіравана ўсё што пахадае. Ад "Прагліні і лопні" да "Love is deep feeling".

І такіх эндзі ўорхалаў, іхную макаўку, па съвеце поўна. Паўднёваафрыканская інтэрнэт-кампанія M-Net яшчэ ў лютым 2004 году распачала рыліты-шоў B-on-GO, якое зараз перарасло ў сапраўдную манію. Кабінкі B-on-GO расстаўленыя па ўсіх найбуйнейшых гіпермаркетах краіны. Адпаведна, любы гопнік, што мае за душой мабілу, можа залезці ў кабінку, набраць адмысловы нумар, якім актыўзуе ў кабінцы тэлекаманды - і ў выніку стаць "зоркай" моладзевага ТБ-канала GO. Апошні вось ужо год па гадзіне на дзень транслюе ўменыні і навыкі адэўтаваі Gravanity.

Хаця варта прызнаць, што беларусы таксама маюць магчымасць прайвіца як заўзятары Gravanity. Урубіце, напрыклад, 1M. Ацаніце, што за кліпі там звычайна стаіць у плэйлісце. І адкуйце малінаўскіх гопнікаў - зрабіце людзям добрае. Тупа сядзіце і замаўліце праз тэлефон нумары кліпаў Franz Ferdinand, Bjork, PJ Harvey, Gwen Stefany etc. Канечно, "пэрсанальны этэр" уляціць вам у капеечку. Але хто сказаў, што мастацтва - хай сабе і Gravanity - не патрабуе ахвярай?

* Gravanity = Graffiti (ясна што такое) + vanity (фанабэрыя)

РАЗЬМЕРКАВАНЬНЕ

2 гады абавязковай адпрацоўкі па месцы прызначэння плюс абавязковыя 3 гады працы на тэрыторыі Беларусі. Столкі можа каштаваць бясплатная вышэйшая адукацыя паводле новых нормаў Закону "Аб адукацыі". Як кажуць, магло быць і горай - усе 10 год, - але гэта сучасэнне слабое: тут бы 5 год пераварыць...

Тое, што ў апошнія два месяцы Мінадук актыўна зыліваў чуткі, а потым больш конкретную інфу пра магчымае 5-гадовае разъмеркаваныне, цалкам лягічна. Прамаццаў глебу - съвятая справа перад тым, як рабіць раззякі целарухі. Асабліва такія: наўрад ці Мінадук на чале са сп. Радзьковым не падзрае, што новыя патрабаваныні да разъмеркаваныння нават для Беларусі занадта крутыва. Таму замест вечна галімай адмазкі "дзяржава заплаціла за цябе - адплаці ёй тым жа" клеркі прыдумалі парачку больш забойных. Інтэрвю старшыні пастаяннай камісіі па адукацыі, культуры, науцы і навукова-тэхнічным прагрэсе Ніжнія палаты Парляменту Уладзімера Здановіча "Беларускай газете" ў такім съвяtle амаль праграмнае.

Дэпутат рассакрэціў інфармацыю, што, аказваецца, норма пра 5-гадовае разъмеркаваныне была ўхваленая... самімі студэнтамі, якіх запрашалі ў Парлямент. Каго запрашалі - незразумела, але гэты "некта" на пытаныне "Дык траба яно вам ці не?" у колькасці 50% прысунутых адказаў: "Так! Хай нас хоць куды-небудзь прыстрояць".

Наце нам: замест 2-х гадоў - яшчэ 3 абавязковыя на тэрыторыі РБ. Што значыць "абавязковыя" і што будуць рабіць, каб чалавек ня ехаў за мяжу - пытаныне адкрытае. І чуткі пра тое, што студэнтам будуць ставіць невыязныя штампы ў пашпарты, застаюцца непацверджанымі. Хаця сп. Ждановіч залёўляе, што новы закон "не абмажкоўвае чалавека ў праве выезду за мяжу", а наадварот, "палаішаць ўмовы": па беларускім законе нашыя дыплёмы будуць прызнаваць за мяжой. І гэта насыцярожвае. Па-першое, з якой тады радасці замежнікі будуць прызнаваць нашыя законы і, адпаведна, дыплёмы без падпісаных двухбаковых дамовоў? Па-другое, калі 5 год адвалендаца ў болотах Палесься з дыплёмам сусветнага ўзору, што зробіць нармальны чалавек пасля сканчэння разъмеркаваныння? Правільна, рване за кардон - каб душой адпачыць.

Сп. Ждановіч прызнаеца: Парлямент ня ведае, што рабіць з тымі, хто спэцыяльнія заваліў сесію, каб перавесціся на платнае. Як і ня ведае, калі пачнецца практика ўжывання новага закона. Як і ня ведае, чым скончыцца татальнай падпісаныне дамовоў універса са студэнтам, спэцыяліста - з новымі працаадаўкамі. Таму што калі са студэнтамі пачнуць дзэрці трэы скуры, то чаму б ім не пачаць у адказ паддаваць у суд на некаторых дэблай-выкладчыкай, на хамаватых цёткі з дэканатаў, на босаў з "разъмеркаванай" працы, якія часцей за ўсё ня могуць забяспечыць ні жытлом, ні заробкам?!

І калі толькі палова студэнтаў пагадзілася быць адпраўленай па разъмеркаваныні, чаму б ня выкарыстаць вынікі на больш глябальным узроўні? Хочаш быць запатрабаваным краінай "маладым спэцыялістам" - піши заяву ў рэктарат. У выніку жорсткіх узаемаабавязкай і патрабаваныніяў чалавек атрымае гарантаваны заробак, усе ільготы і бла-бла-бла. Хочаш шукаць месца пад сонцем сам? Наперад, да самастойных перамогаў!

Хаця хто сказаў, што гітара - ня ўдарны інструмент? Калі ўжо малады абітурыент стаў перад выбарам - паступаць у Беларусі ці ехаць вучыцца за мяжу, можна выкарыстаць і трэці варыянт.

Застаца ў Беларусі і паступіць за мяжу: дыстанцыйнае навучанье ў заходніх університетах

практикуеца досыць актыўна. А замежны дыплём, які вы атрымаеце па сканчэнні вучобы,

дасыць вам яўна больш жыццёвых шансаў, чым даведка аб разъмеркаванынне.

А МЫ І НЯ ВЕДАЛИ
рэйтайнг самых "гаражных" адукацыйных навінаў*

5) Мінадук хвалівуюца за моладзь

Апошняя практична не чытае агульнапалітычных газэтай і пэрыёдкы, аддаючы перавагу істоты і прафесійным выданыям. А паколькі бескантрольны доступ да сеіцаў не ідзе на карысць выхаваўчай і ідэалагічнай працы, то, на думку клерку міністэрства, варта пачаць кантроляваць іст не толькі ва ўніверситетах, але і ў інтэрнатах.

4) Беларусі новыя ВНУ не патрабныя

Міністар адукацыі Аляксандар Радзькоў упэўнены, што систэма вышэйшай адукацыі ў нас ужо сформавалася. У выніку зараз на 10 тыс. насельніцтва прыпадае 370 студэнтаў. Зарас Мінадук сочыць за сусветнімі тэндэнцыямі. Але націск рабіць на традыцыйную вышэйшую школу, навучаючы спэцыялістам, патрабовых ачынчаных эканоміцы. І ня толькі ёй: сп. Радзькоў лічыць, што попыт на беларускую адукацыю ёсьць нават за мяжой.

3) Беларускія студэнты вераць у палітыку ўраду і падтрымліваюць яе

Пра гэта заявіў міністар Радзькоў на калегіі міністэрства. І ўсё ў выніку пасыпаховай ідэалагічнай працы ў ВНУ, пасля якой студэнты сталі "дзяржаваўна мысліць". Гэта прадэманстравалі апошнія выбары і разфэрэндум.

2) Жартаваць на КВЗ пра АГЛ - гэта "непавага да ўласнай краіны"

У выніку такіх жартачак студэнтаў Баранавіцкага ўніверситета на сцене менскага БНТУ паляцелі з пасады практтар Барду" па выхаваўчай работе і яе намеснік па працы з моладзьдзю. Як лічыць Леандр Цупрык, намеснік старшыні Берасцейскага аблвыканкаму, гэта правільна: старэйшыя "адказныя за выхаванье моладзі", яны "мусіці праверыць праграму КВЗ і патлумачыць студэнтам, што непавага да прэзыдэнта, які столькі зрабіў для іх горада і іх выхавальнай установы непасрэдна, недапушчальна".

1) Дыплёмы беларускіх ВНУ будуть прызнаваць у Польшчы

- і наадварот. Урады Беларусі і Польшчы ў бліжэйшым часе падпішучь адпаведную дамову. Паводле яе ў рэзультате установаў увайшлі 5 акадэміяў, 31 ўніверсітэт, 2 інстытуты і 4 вышэйшыя каледжы. Апрача таго, будуць прызнаныя раўназначныя навуковыя ступені па мастацтвазнаўстве.

* Рэйтайнг складзены паводле маніторынгу беларускіх друкаваных і электронных СМИ за перыяд сінеганьня 2004 - студзень 2005.

ІСНУЮЩАЯ ШТУЧНАЯ МАРГАРИТА

ТЭКСТ:
ТАНЯ КЭЛЬЛІ

**ПЭМ АНДЭРСАН УСЕАГУЛЬНА
ВІДОМАЯ СВАЁЙ СХІЛЬНАСЦЮ
ДА ШТУЧНЫХ УПРЫГОЖАНЬНЯУ
(ПАГЛЯДЗЕЦЬ ХАЦЯ Б НА ЯЕ
ЦЫЦКІ) И БРУТАЛЬНЫХ ХЛАПЦОУ
(УЗЯЦЬ ТЫХ ЖА ТОМІ ЛІ И КІД
РОКА). НЯДАУНА ПЭМІ ЗНОУ
ПАКАЗАЛА ПАСЛЬЯДОУНАСЦЬ
У СВАІХ СЫМПАТИЯХ. УЗЯЛА И
СКІРАВАЛА ПЭТЫЦЮ
КАРАЛЕВЕ ЛІЗАВЕЦЕ II, У ЯКОЙ
ПРАПАНАВАЛА ПАДЧАС ВЫРАБУ
ВЫСАЧЭЗНЫХ ЧОРНЫХ
КАПЕЛЮШОУ ДЛЯ ГВАРДІИ ЯЕ
ВЯЛІКАСЦІ ВЫКАРЫСТОЎВАЦЬ
ШТУЧНАЕ ФУТРА ЗАМЕСТ
МЯДЗЬВЕДЖАГА.**

Яе Вялікасць пакуль маўчыць, а нейкі высокі армейскі чын ужо ляпнуў, што, маўляў, "ня вынайшлі яшчэ такога падменнага сурагату, які б замяніў мядзьвежага футра!" Але як у съявлете тэхнічнага прагрэсу назіраеца тэндэнцыя, калі цыцкі з імплантантамі могуць выглядаць як натуральныя, то чаму б не паэксперыментаваць з чым-небудзь яшчэ? Тым больш штучнае футра ў гэтым сезоне з модных подыюмаў дайшло аж да менскіх вуліц.

PETA, Greenpeace і съядомыя "модазнайты" плакалі ад захаплення, калі ўсяко восень '04 па "языках" *бегалі мадэлькі ў футрах зялёных собаляў ды чырвоных норак ад dior. Народ у залах на большасці fashion weeks ах вішчёў ад задавальнення. Баёры блісія за "сыпісы чаканьня", каб троюмфальна завесы ў свае буцкі партыі навінак. Гэта маглі быць штаны са штучнага футра ад Motivi зь леапардавым прынтом ў камплекце з такімі ж туфлямі Casadei, папружкамі і кашалькі Accessorize і г.д. У выніку склалася ўражанье, што ўвесе съвет апрануўся ў ружовыя псеўда-нутры і цыгайкі. Хаця...

...ПАЧЫНАЛАСЯ ЎСЁ ТАК ПРЫСТОЙНА
Пры нявысьветленых абставінах напрыйканы пазамінлага стагодзьдзяя нейкі Джон Хаят адкрыў эру плястмасы, вынайшаўшы цэлюлёд. З яго і началі плесыці эластычныя воласападобныя ніткі, капрон і нэйлон. Акрамя таго, плястмасавая эра падарыла чалавецтву шчотку са штучным ворсам. У выніку футрачка "пад труса" зь сёлетнія калекцыі Fendi, напэўна, і не здагадваецца, што звычайная шчотка для мыцця падлогі даводзіцца ёй бабуляй па майчынскай лініі. Прынцып іх вырабу вельмі падобны. Нягледзячы на тое, што вонката, атрыманая такім чынам, існавала даўно, да пэўнага часу на "падробку" ніхто і глядзець не хацеў. Пакуль у 1960-я не зьявілася штучнае футра з доўгім ворсам. Яно разраблітавала ненатуральнае футра ў вачах маднікаў. А тут яшчэ і гіпозы расплачали кампанію па захаванні таго, што засталося ад прыроды. Мачыць трусаў і ліс направа і налева стала нямодна, таму асобы кшталту Брыджыт Бардо ў тэрміновым парадку началі выкідаць ўсё з натуральнага футра як барбарскае і антыгуманнае на сметніцу гісторыі.

1980-я былі літаральна пафарбованы ў розныя колеры вясёлкі актыўістамі экалігічных рухаў. Тыя нападалі на несвядомых цётак у манто і алівалі іх фарбай. У выніку напачатку 1990-х Карл Лягерфельд у паказах для Fendi нават маскаваў сапраўднае футра пад штучнае. Але штучнае пакаціла: нядорага, прыгожа і бяспечна для здароўя. Свайго і беднай жывёлы.

ПТУШАЧКУ ШКАДА ЦІ НЕ?
Калі кляшары-сучаснікі містэра Хаята не цураўся вонката з кашчага футра (дарэчы, прадукт вельмі нетрывальны, халодны і танны), то нашых бацькоў дэфіцыт прывычыў да "шэрага ваўка з

палімэраў". Ня статусныя былі рэчы - напаўразваленыя вушанкі за 7 савецкіх рублікаў, убогія "шубейкі" за 45. Чаго толькі нашы недалёкія продкі на сябе не напіналі!

А зараз усе - ад Valentino да сэканду на Камароўцы - вар'яцеюць ад паўспарахнелых анучаў і стылізацыі пад іх, павіскуючы "вінтаж-вінтаж!" Напэуна, з такой глыбокай сракі вярнуўся і прывід нашых дзіцячых сноў - "плюшавыя" футрачкі ўсіх колераў. Былая юніформа дзетсадаўца няблага адчувае сябе ў якасці апошняга must have менскіх модніц.

Пераможную інкарнацыю перажываюць і каптуровыя "аздабленыні" а-ля паюзаны look (заўсёды здаецца, што нехта даволі доўга карыстаўся ім замест насоўкі на марозе). Hi Replay, ні Tommy Hilfiger, ні тым больш Benetton не саромеюцца працаўца з fake-fur**. І тое, што выглядае як пакамечаныя лахманы, зрабілася прывабнейшай часткай гарэзробу.

І заўсёды знайдуцца такія хітра зробленыя, што здолеюць быць "ін" не залазячы ў рознае гаўно. Чаго варты ціпа стары сабачы хвост, якім сёлета актыўна ўпрыгожваюць каптуры куртак Diesel! Тым больш, як съведцаў паказы новай калекцыі Club Monaco, штурчнае футра "вышэйшай якасці" пры адпаведнай апрацоўцы вельмі складана адрозніць ад натурпрадукту. Хоць мацай, хоць на зуб бяры (толькі хто ж табе дасьць!).

СЪМЕРЦЬ ЗААФОБАМ!

Каб дадаць трэнду VIPавасці, нейкія вар'яты дадумаліся паставіць усё дагары нагамі. Маўляў, штурчнае футра робяць з палімэраў, а палімэры - з нафты. А нафта, у адрозненінне ад собаляў, вычарпалыны рэсурс. Адпаведна, даеš эксклюзіў - насы штурчнае!

Знайшліся і тыя, хто адказаў на вы*боны заафобаў. Съядомае кіраўніцтва брытанскай сеткі крамаў Topshop аб'явіла, што больш ня будзе прадаваць натуральнае футра. У вітрынах іх галоўнай крамы на Оксфорд стры звязвіўся плякат PETA "Усё наша футра - штурчнае".

Некаторыя асабліва "чэсныя" англічанкі нават самі хочуць, каб было зданёк відаць: тое, што бойтаеца ў іх на грудзях ці дзе там яшчэ, зусім не няшчасная ахвяра палаўнічых. Наадварот, съведчаныне прагрэсу чалавечай думкі і іх, "чэсных" англічанак, гуманістычнага съветапогляду. У Лёндане апошні шык - парка з ружовымі зялёнімі футрами. Маўляў, "everything about me is fake... and i'm perfect"***, як казала адна 50-гадовая прыгажуня, запітая ботаксам па самыя вушки. Чым не дэвіз будучыні?

* Язык (граф. жаргонізм) - тое самае, што подыюм.

** Fake-Fur (англ.) - штурчнае футра.

*** "Everything about me is fake... and i'm perfect" (англ.) - "у мяне ўсё штурчнае - а выглядаю я цудоўна". Так называеца кніга мэмуараў Janice Dickinson, вядомай мадэлі 70-х гадоў.

УСЕ МЫ РОДАМ ЗЬ ДЗЯЦІНСТВА зімовы вінтаж by тата

Раней усе было лепей.

Сынег быў макрэйши, а лужыны - глыбейшия.

І ў нас была супэр-екіпіроўка, якой мы сέньняшнія можам толькі зайздросціць.

ШАЛІКАВАЯ ПАВЯЗКА / ШАЛІК-РЭСЬПРАТАР

Ня ведаю, што першым вырашыў, што дзіцёнку для таго, каб дыхаць, нос з ротам не патрэбнія. Але адэтаў яго дактрыны дваццаць год таму хапала.

Бярэца калюча шалік і завязваеца так, каб дзіця выглядала як ніндзя на сцежцы вайні. Так яму цяплей! А што той шалік на марозе ад дыхання заледзяне нафіг - ці ж гэта праблемы? Галоўнае, ніхто не захваре на ангіну.

Шалік наагул быў нішто сабе крыніцай натхненя: бярэш яго за канцы, абркучаныя вакол дзіцячай шыі, - і ўсё, вядай! Ня згубіцца малое, не пасыліўненца, ня ўпадзе... Дай Божа дабраца яму жывім да дзіцячага садку! Замінае крыху, але КПД!

РУКАВІЦЫ VOR EVER

Маладым бацькам заўсёды не хапае грошай - гэта нармальная. Дзіця пастаянна губляе рукавіцы - гэта непрадбачаны расходы.

З рукавоў кожнага другога дзіцячага кажушка тырчлі "другія руки". Звычайна яны былі мокрыя, брудныя, ды яшчэ і гумка заўсёды перакручвалася, хаваючы адну з рукавіц недзе ў глыбіні адзежыны. І ўсё ў імя надзвіннасці!

Ці вы ніколі не гублялі пальчатак?

"ЧАРОЎНЯЯ ШТОНІКІ"

Зімой дзіцей трэба апранаць у тое, што пасцялі. Так яны ня змокнуть і не захварюць, калі пойдуць качаца ў сънезе.

Аксёма? Тады навошта напінаць на хлопчыка байковыя штаны з гумкай пад абцасам? Пасля трох гадзін гойсаніні па гурбах яны так набяруць вады, што нават ісьці нязручна, ня кажучы пра зашмальцаваную ўшчэнт ці наагул парваную гумку.

Дык хто там аўтар ідэі? Есьць някепская думка - дарэчы, ужо падхопленая найбольш съядомымі хлопцамі. Кальсоны ў new look! Кшталту жаночых калготаў, толькі з бавоўны, а не з мікрафібры. Прадаоцца ва ўсіх крамах блізны Serge. І хлопцы здаровыя, і штаны не замінаюць.

"СТАЮ НА АСФАЛЬЦЕ, У НЕШТА АБУТЬ!"

Гэта было. Гэта было даўно. Так даўно, што ўжо можна съмелі апраджаць моду на гэты абудак.

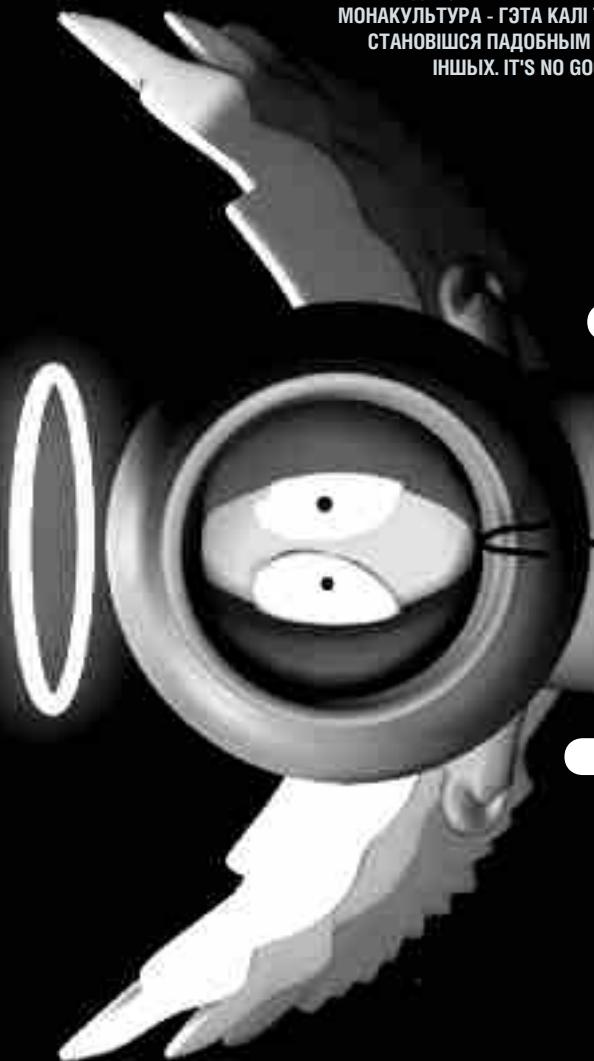
У ім прысутнічае ўесь спэктар: натуральныя валокны (войлак), сучасныя матрыялы (гума), гульня фактураў (гума+войлак), дарэвалюцыйныя супэрвінтажы выгляд (no comment). Дадаем вясленікіх колераў (напрыклад, жоўты) - і заноханыя нязручныя валёнкі ператвараюцца ў аксесуар № 1.

ТЭКСТ:
СЬВЕТА ШОЎ, ПАША ПРАТАСЕНЯ,
МАКО АГЕЕУ

СПАЧАТКУ БЫЛІ МІКІ МАУС,
“БІТЛЗ” І АДБЕЛЬВАНОЧАЯ
ЗУБНАЯ ПАСТА. ПОТЫМ -
КІТАЙСКАЯ ПУХАВІКІ, САТЭЛТЫ
СУВЯЗІІ ПЭЙДЖЭРЫ.
МОНАКУЛЬТУРА - ГЭТА КАЛІ
СЬВЕТ СТАНОВІЦЦА МЕНШ
РАЗНАСТАЙНЫМ. У МЕНСКУ, НУС І
БАНГКОКУ Ў ПАЧАТКУ ХХІ СТ.
ГЭТЫЯ РЭЧЫ І ІДЗІ ЗНОЙДУЦЬ
ЦЯБЕ САМИ - КАБ УВЕСЬ ЧАС
ЕЗЬДЗІЦЬ ГА ТВАІХ ВУШАХ.
МОНАКУЛЬТУРА - ГЭТА КАЛІ ТЫ
СТАНОВІШСЯ ПАДОБНЫМ ДА
ІНШЫХ. IT'S NO GOOD.

monakultura

с сярэдзінфарэктам

САУСПАРК

SOUTH PARK - самае прыбытковае шоў канала Comedy Central. Упершыню герои мульту ўбачылі съвет у 1995 годзе на калядной электроннай паштоўцы “The Spirit of Christmas” (качай на www.killfile.org/soxmas), на якой з мэтай высьветліць, хто сапрауды ўвасабляе калядны сыпрыт, мясліся Санта і Езус - натуральна, пад радасныя мацикі герояў будучага гіта - мультсэрыялу. Паштоўка адразу зрабіла фурор, яе пачалі качаць і дасылаць тонамі. А паколькі гэта даволі вялікая MPEG-шка, то IT кампаніі былі вымушаныя рассылаць папярэджаныні юзэрам, каб тыя не перагружалі паштовыя сэрвэры. Аниматараў Мэта Стоўна і Трэя Паркера адразу ж “з рукамі адараў” канал Comedy Central. Startkabel.nl спасылаеца на 20 сайтаў і трыворумы, прысывачаныя мульту. Па сутнасці, С - гэта татальная пародыя на Амэрыку . Таму шоў хутка набрала абароты: афіцыйны сайт southparkstudios.com на дадзены момант прапануе фрагменты з 813 (!) эпізодаў. А ў мінульым годзе American Film Institute (AFI) назваў South Park адным з лепшых ТВ-шоў.

Дарэчы: у 2000 г. зьявіўся наварочаны вірус SouthPark, які “лез” у комп, калі юзэр пагаджаўся пасправаваць новуну гульню ў стылі мульта.

СТВАЛАВЫЯ КЛЕТКИ

Тэрмін СК быў уведзены ў біялёгію яшчэ ў 1908 г., аднак толькі ў 90-я амэрыканцы пачалі сур'ёзна раскручваць тэму. У 1999 г. часопіс Science назваў адкрыццё СК трэцім па значнасці падзеям у біялёгіі - пасыль расшыфроўкі падвойнай сыпіралі ДНК і праграмы “Геном чалавека”.

СК - унікальная група клетак арганізму, здольных размнажацца і даваць пачатак асноўным клеткам кампанентам усіх органаў і тканак. СК закліканыя аднаўляць і рэгенэраваць арганізм чалавека.

Скандалнаў славу СК набылі дзякуючы таму, што першапачатковая здабывалася з тканак эмбрыёнаў. Аднак цяпер навукоўцы сцьвярджаюць, што могуць вылучаць СК зь цела самога паціента. Пры нараджэнні ў арганізме прысутнічае 1 СК на 10 000 звычайных клетак, у 30 год іх застаецца 1 на 30 000, а да пяцідзесяці скарачаецца да 1 на 50 000. Ужо гэтых элемэнтарных ведаў хапіла, каб тысячы мэдцэнтрапаў на плянэце пачалі прапаноўваць сваім кліентам ссаны амаладжэння. Пацыенту робіцца пункцыя сыпіннога мозгу, дзе СК прысутнічаюць у найбольшай колькасці. Сучасныя тэхналёгіі вылучаюць СК, і застаецца толькі вырасціць большую іх колькасць у спэцыяльнім хімічным асяродсці і на працягу двух-трох месяцаў уводзіць у арганізм паціента.

...У сярэдзіне мінулага году ў Брытаніі створаны першы банк СК. Па сутнасці, гэта азначае пачатак эры “вечнай маладосці” для чалавечства.

ГАСТАРБАЙТЭРЫ

Калі міграцыя будзе разъвівацца такім тэмпамі, хутка ў съвеце застануцца толькі багатыя краіны.

Таму што бедныя пазбавяюцца сваіх жыхароў.

Адна з глябальных тэндэнцыяў апошняга часу - масавы выезд на заробкі за мяжу з краінай зь нестабільнай ці стабільна дрэннай эканомікай у краіны з больш высокімі прайсамі.

Па звестках іміграцыйнай службы Ізраіля, на працягу 2004 г. з краін было дэпартавана 20 000 нелегальных працоўных. Яшчэ 30 000, не чакаючы ордэру, зъехалі самастойна. І гэта меншая палова - у краіне толькі па афіцыйных звестках яшчэ застаецца каля 70 000 нелегальных Г. Сюды ж варты дадаць 850 000 прастыутутак, якіх за мінулы год выправілі на гістарычную радзіму - у тым ліку і ў РБ.

...Згодна з апошнім перапісам насельніцтва РБ (1999), Беларусь не далічылася 110 000 сваіх грамадзяняў - яны не памерлі, ня трапілі ў сьпіс легальных мігрантаў, а папросту “растварыліся ў паветры”. Гэта нашыя

невяртанцы, і сядріх іх - значная колькасць студэнтага, што забілі на дамовы программы Work&Travel і інш. падобных. Высьветліць, наколькі вырасла гэтая лічба за 5 год, не ўяўляеца магчымым. Колькасць легальных эмігрантаў на некалькі парадкаў меншай: 10 000 штогод, прычым на 2/3 гэтая працаздольнае насельніцтва. 20% мігрантаў маюць вышэйшую адукацыю, 40% сёньняшніх выпускнікоў ВНУ хадзелі б звеха за мяжу... Паводле нормы законапраекту "Аб вышэйшай адукацыі", якая датычыцца разъмеркавання, яны ня змогуць гэта зрабіць як мінімум на працягу пяці год па ўніверсітэту. Поўны "гудбай, Амэрыка" наступіць пасля таго, як ПП НС прыме закон. Але гэтыя хлопцы чакаць сябе не прымусяць.

СМАЙЛІКІ

Знак :) звязаецца фактычна неафіцыйным тварам Павуціння і самым простым графічным увасабленнем монакультуры.

С, альбо эмоўтыканы (emotion icons), паходзяць ад славутага жоутага маляванага тварыку, які ў 1963 годзе за 10 хвілін і \$45 намаляваў для кампаніі State Mutual Life Assurance Cos. of America мастак Харві Бэл. Паколькі аўтар быў даволі гіловы і на ласы да нажывы, адразу ж адшукалася некалькі разумнікаў па ўсім свеце, якія пабеглі патэнтаваць новую фішку.

Хутка смайл перайшоў у электронны выгляд. І ўсё было спакойна, пакуль кампанія Microsoft ня вырашила ў 2002 г. выдаткаваць гроши на пошук першага знаку :-). Пачалося сапраўднае мачылава за права быць смайлавынаходнікам. Па афіцыйнай вэрсіі ўпершыню друкаваны тварык з'явіўся 19.09.1982 на інфармацыйнай дошцы Carnegie Mellon University. Скот Фалман прапанаваў выкарыстоўваць гэты знак, каб пазначаць на дошцы розную лухту і офтопік. Але тут жа нехта Кен Смайлі заявіў, што на самой справе друкаваны смайлік прыдумаў якно ў 60-я ягоны бацька, які тады быў "шышкай" у кампаніі Coca-Cola.

JAP SCHOOLGIRL

Вобраз крыважэрных японскіх малалетак раскрцуціўся дзякуючы фільму "Каралеўская бітва" (2000) Кіндзі Фукасаку. Дзяючага кітчу ў фільме яўны перабор: узяць хача б сэксапілку Міцуکі, якая надта жава для аматаркі распраўляеца са сваімі сябрамі (асабліва з сябрóкамі), карыстаючыся пры гэтым усім, што трапляеца пад руку - напрыклад, касой.

Тэма перапазыканых крывёю дзяўчынек у гольфах пасьпела трансфармавацца ў нейкі мэгаміф кінэматографу, абрастаючы новымі дэталямі і сюжэтнымі наваротамі. Апагеем яе стала засцягнутая сцэна бойкі герайні Умы Турман зь непаўнагодднем Го-Го (Chiaki Kuriyama) у "Kill Bill. Vol. 1". Крыважэрная німфётка ў кароткай спадніцы яўна выкананая ў фукасакаўскай традыцыі, адно што жорсткі натурализм у стылі "вырві вантрабы" заменены на псэўдапрафэсійную бойку сядрі фэзерычных фантанай чырвонай вадкасці. У гэтым антуражы вельмі арганічна выглядаюць некаторыя рэжысэрскія "ляпы": калі Го-Го атрымлівае "падачу" і падае на стол, ледзьве не на ўсесь экран съвецяца валасатыя ногі дубблёра. ...Дадайце сюды яшчэ напаўгнілу дзяўчынку са "Званкай", якая жорстка адпомесціла ўсяму чалавецтву за сваю пакуплівую съмерць, і атрымаеце больш-менш поўнае ўяўленне пра наступствы істэрнізацыі і фэмінізму ў XXI ст.

КОСМАТУРЫЗМ

К пачаўся 28 красавіка 2001 г., калі з Байкануру стартаваў "Саюз ТМ-32" зь першымі косматарамі на борце. Гэта быў амэрыканскі мільянэр Дэніс Ціта. Ён увесь час пачатараў, што для яго палёт - здзяйсьненне мары ўсяго жыцця... Ціта правёў у космасе тýдзень, падчас якога рабіў фатаздымкі Зямлі. А што яшчэ заставалася? Перасоўваца па караблі яму было забаронена.

У 2002 годзе, 25 красавіка - цікава, што абедзве даты кіруніца вакол гагарынскай - зь Зямлі палацеў другі мільянэр, цяпер афрыканскі - Марк Шаттлуорт. У якасці своеасаблівай кампэнсацыі за "няперашасьць" у яго было значна больш камфорту: свабоднае перасоўванне па караблі і доступ у інтэрнэт. Усяго турыст №2 пробыў у космасе 10 дзён, і яму так спадабалася, што ён адрадыці набыў на рэшту апарат "Саюз ТМ-33" і скафандр. Зарэ кампанія ATLAS aerospace прапануе палацеў у космас усім ахвотным. Кошт паслугі не паведамляеца.

THE DAY AFTER TOMORROW

Гэты апакаліптычны сайнс фікшн мінулага году - першае, што прыходзіць пасля 26 снежня, калі глядзіш навіны па тэлеку. Напэўна, такое ж адчуванне было і ў непасрэдных "удзельнікаў" падзеяў. Цяпер мы можам назіраць сцэнары end of the world - цунамі, ураганы і патопы - у рэальнym часе. Згадай мінулагодні менскі землятрус, павадку, 9 градусаў цяпла пасярод зімы - і зразумееш, што "паслязайтра" адграбуць нават самыя "мірныя людзі".

АҮТСОРСІНГ

Эканамічныя слоўнікі даюць шмат дэфініцыяў тэрміну Outsourcing, але сэнс у наступным: кампанія перадае дадатковыя віды дзейнасці іншым, "левым" на першы погляд фірмам. Гэта значна танней, чым утрымліваць штатны штаб магніт і кантроліраваць увесь фронт работ. У канцы 90-х А стаў адным з buzzwors (модных слоўцайды) у бізнесе і маркетынгу.

...Да сёньняшняга дня адным з самых будынкаў пакунікоў сэрвісаў IT-аўтсорсінгу звязаеца не якая-небудзь мэгакарпарацыя, а дзяржаўная кантора. 10-гадовае пагадненне коштам \$5,1 млрд. заключыла ў 2003 годзе брытанская падатковая ўправа, змяніўшы сваёго былога пастаўшчыка IT-сэрвісаў, кампанію EDS, на Cap Gemini Ernst & Young.

РЭАЛ МАДРЫД

Мільённыя наклады сузвініраў з клубнай атрыбытуай. Лягатып РМ лёгка можна сустрэць як на апошній мадэлі мабілаў Siemens, так і на самай левай цішотцы "Дынама". РМ - прыклад вельмі пасыяховай маркетынгавай палітыкі. 250 мільёнаў даліраў, патрачаныя за апошні час на набыццё новых зорак, вярнуліся з прыбыткам.

...2 ліпеня 2003 году пад нумарам 23 у РМ быў прадстаўлены Бэкхэм. За наступны год было прададзена больш за мільён футбольак з гэтым нумарам, а сядрні іх кошт склаў 70 ёура. Пасля Бэкхэма самымі прыбытковымі лічацца Ранаальда, Зідан, Фіга, Карлас. На прывабным азіяцкім рынку мадрыдзкія мэрчандайзэры лёгка абстаяўляюць канкурэнтаў з Манчестэрэу.

9/11

Тээрарым уляцеў у 21 стагодзьдзе на "Боінг". Монакультура разбурае сябе сваімі ж спадручнымі сродкамі. Але потым, у 2003-м, француз Ф. Бэгбэдэр напіша свой чарговы баўстэр "Windows on the World", і ўсё стане на свае месцы. Калі ты яшчэ не чытаў, то "Windows..." - гэта назва шыкоўнай рэстарацыі, якая знаходзілася пад самым дахам WTC. Пачатак дзея - 8 гадзін 30 хвілін 11 верасня 2001 году.

"...Амэрыканцы першымі прыйшліся па Месяцы, аднак на наступны дзень пасля 9/11 ужо не было патрэбы ляцець так далёка: Нью-Ёрк сам стаў мёртвай плянэтай". Колькі можна зарабіць на адным чалавеку, які гуляе па Месяцы, мы ўжо прыблізна ўйдзем. Колькі заробяць на цэлым горадзе, пакуль невядома. Прынамсі, 9/11 ужо прадаецца. У Францыі яна каштуе 18 зўра, у нас - каля 12 000 на кніжным развале ў ВДНГ.

MBA

Master of Business Administration - з 60-х гадоў гэта сынонім забясьпечанага бесклапотнага жыцця. Першымі ступень MBA атрымалі ў 1901 годзе выпускнікі бізнес-школы Дортмундзкага каледжу ў штаце Нью-Хэмпшир. У 1967-м, калі пачаўся сапраўдны "бум MBA", адкрыліся першыя бізнес-школы ў Эўропе (Лёндан і Манчэстэр).

Зараз колькасць паступаючых на праграмы MBA толькі ў ЗША штогод складае больш за 100 000 чалавек.

...Паводле дасьледаванья TopMBA.com, сярэдні заробак Magістра Бізнес-Адміністрацыі ў 2004 г. перавысіў \$82 000. Больш за ўсіх атрымліваюць выпускнікі, якія абрали кареру ў галіне фінансаў і кансалтынгу. Сярэдні заробак MBA-фінансістаў вырас за апошні год на 21% і складае каля \$98 000, а кансультантаў павялічыўся на 16% - ціпер ён раўняецца \$86 233.

ПЛЯСТЫКАВЫЯ ГРОШЫ

Амэрыканцы атрымліваюць штогод 1,3 більёну лістоў з запрашэннямі падпісаца на крэдытную картку. Сярэднестатыстычны амэрыканец за жыццё праводзіць п'ять поунных сутак калія банкамата.

Амэрыка нааугл лічыцца радзімай ПГ: яшчэ ў 1914 г. буйныя крамы пачалі выдаваць сваім кліентам крэдытныя карткі. У 1928-м быў вынайдзены першы папярэднік плястыковых картак - металічны ярлык, на якім былі выбітыя імя і адрес кліента. У 1936-м зявілася першае аўяднаныне прадпрыемстваў, што пагадзілася крэдытаваць сваіх кліентаў.

...У Беларусі ПГ актыўна пачалі выкарыстоўвацца толькі ў 2000-я гады. Зараз выпускам плястыковых картак займаюцца практычна ўсе камэрцыйныя банкі. Тым ня менш, толькі "Беларусбанк" пакуль дасягнуў мільённай лічбы: паводле інфармацыі банку, 62% выпущаных картак належыць да систэмы MasterCard, 36% - да VISA International, і цэлья 2% - да беларускай унутранай систэмы БелКарт.

A380

Раніцай 18 студзеня франка-ангельская кампанія Airbus нарэшце прэзентавала ў Тулюзе свой новы "цеплаход на крылах" A380. Пакуль гэта самы вялікі пасажырскі самалёт у гісторыі авіяцыі. Першы камэрцыйны рэйс A380, Лёндан-Сінгапур, заплянаваны на вясну 2006-га.

Airbus вядомы "аўтарствам" Concorde, статуснага лінейнера 70-80-х, у кошт квітка якога ававязкова ўваходзіла чорная ікра і шампанскэ. Concorde быў паспяхова "завалены" журналістамі пасля парыжскай катастроfy, якая адбылася 25.07.2000 г. Адзіная аварыя аэра-легенды XX ст. прывяла да таго, што ў 2003-м Air France і British Airways перадалі ўсе свае Concordes у музэі.

A380 - своеасаблівая помста ў стылі "сын за бацьку": плянуеца, што ён нарашце складзе канкуранцыю Boeing Corp. зь ягоным 747. Пры адзінай умове, што "нечэсны" амэрыканцы ня будуць карыстацца прыёмамі накшталт заказных журналіскіх расыследаванняў ці забаронай залятанці ў аэрапорт Джона Ф. Кенэдзі.

ДЗЕЦІ СЫЁНУ

ЧАТЫРЫ ТЫДНІ І АДНО
ПАХАВАНЬНЕ

ТЭКСТ:
ТАНЯ ЯКАЎЛЕВА, АНДРЭАС КОЛЫС

Жывеш сабе на пятым паверсе, ходзіш у школу, атрымліваеш пасылкі з
моднымі шмоткамі ад родзічаў, якія цудам эмігравалі на гістарычную
радзіму ў савецкі час, слухаеш песні на ідыш у бабчыным выкананьні.
А пасля мама голасам, якім чытаюць прысуды, паведамляе: "Хлопча
мой, ты - габрэй". Каб упзуніца, адкрываеш мамін савецкі пашпарт і
глядзіш у пятую графу. Бяспрэчны факт эмоцыяў не выклікае.

Здаецца, усё як заўсёды: тыя ж кубкі, лыжкі etc. Толькі адчуваеш сябе неяк на так. Нечакана залазіш у размовы незнайомых, каб абараніць "хыдойскія морды", цікавішся габрэйскай рэлігіяй, гісторыяй і традыцыямі. Шукаеш Ізраіль на мапе. А пасля пераходзіш вучыца ў габрэйскую СШ №172 г. Менску; пачынаеш съпяванц у габрэйскім хоры; у цябе зъяўляюцца сбры. Яны прыводзяць цябе ў моладзевыя габрэйскія клубы. Тут і высьвяталецца: самае галоўнае ў пададзеным вышай сцэнары - канцоўка. Тое, што ты раней ці пазней адчыняеш дзіверы клубу. У Берасці, Магілёве, Віцебску, Гомелі ці іншым беларускім горадзе. За гэтymі дзівярыма знаходзіцца вялізная закрытая тусоўка са сваімі лідэрамі і луззрамі, тэмамі для размовы, праблемамі. Іншым беларусам невядома, чым за гэтymі дзівярыма займаюцца. Жыда-масонская ложа, напэўна!.. "Ты чула - яны кожны месяц некага там хаваюць?!" "Вось жа... габрэй!" Сам факт закрытасці клубау правакуе людзей, наводзіць на нядобрая думкі. Дастаткова адной фразы, пачутай у трамваі - і з вамі "усё зразумела".

"Я МАЛЕНЬКАЯ ЛОШАДКА"

Дзень Аляксей Гур'ева (ака Лошадзь), тыповага і цалкам адэкватнага студэнта "кульку", пачынаеца без съяданку гадзіне а 9-10-й раніцы ў студзені 2005-га. Сканчваеца - як атрымаеца, але ўжо ў Тэзве 5765-га. "Лошадкін" дзень, як і ўсіх тых, хто ходзіць у клубы, дзеліцца на негабрэйскую раніцу і габрэйскі вечар. Яны паспявяюць жыць і сумяшчаюць адпаведна два розныя жыцці. "Унівэр для мяне - гэта творчая праца, ігра на гітары. Дзякуючы яму я здымаяўся ў "Курсантах"*, ездзіў па гарадах, набіраўся досьведу". Лошадзь жыве сеняшнім днём, памятае пра мінулае, думав пра заўтрашні дзень, а сябе называе чалавекам шоў-бізнесу і культуры.

Адміністратар на канцэртах, мішка на гарадзіскіх съяентах і гулянках, Лошадзь таксама лідэр у габрэйскай тусоўцы. Хаця слова "лідэр" ён вымаўляе пасля нядоўгай паўзы. Не таму што сумянеца. Проста "неяк нясыціла пра самога сябе такія рэчы казаць". Калі ён заходзіць у памішканье, дзяючайца ні сікаюць кіпнем. Проста калі ўсё кепска, Лошадзь бярэ адказнасць на сябе і спрабуе нешта зьмяніць, выправіць, памірыць.

"Клуб - гэта месца, дзе можна папрацаваць, патусавацца, куды можна заваліцца ў любы час, калі няма куды пайсці", - кажа Лёша. І канстатуе: "У клубе ты становішся часткай вельзарнай машины, незаўажнай для звычайных беларусаў. А незаўажнай таму, што мы самі замыкаемся".

Лошадзь - мадрых "бяз двух дзён".

У лэхет ён прайшоў толькі з трэцяга разу, але летась, з-за здымкай у "Курсантах", давучыца там так і ня змог. У гэтym годзе зноў прайшоў адборачны сэмінар, "і аб'ектыўных прычынаў не давучыца ў мене зараз няма".

У Ізраіль Лёша ездзіў два разы, і, як вынікае з нашай размовы, гэта быў для яго культурны шок. "Ізраіль - супэр. Ен робіць вялізнае ўражанье. Там я адчуў гонар за народ. Прыкіньце: за такі кароткі тэрмін існавання** дзяржавы ператварыць пустыню ў прыдатную і нават спрыяльнную тэрыторыю для жыцця! ...Ды і ўвогуле, жыць ва ўмовах пастаянных тэррактаў..." Зараз Аляксей лічыць сябе габрэем на 100%. "Вельмі хацелася б, каб людзі не ўспрималі іншыя нацыі ў штыкі. Я, напрыклад, не вылучаю габрэяў як "найвышэйшую нацыю". Не выпінаю іх наперад. Але, пагадзіцеся, прыемна думаць, што ты - прадстаўнік абранаага Богам народу".

Лошадзь, як і многія сбры менскіх моладзевых клубаў, апрача ўсяго іншага зъяўляеца сябрам розных палітычных габрэйскіх рухаў. Канечне, гучыць крыху дзіўнавата, але ў клубах сапраўды час ад часу ідуць разборкі па палітычных матывах.

Рухаў у клубах няшмат, пяць-шасць - са сваімі гімнамі, сцягамі, сымбалікай і, вядома ж, ідэалёгіяй. Лёша апошнім часам быў сябрам і актыўістам Ашамэр-Асаір**, але пасля зваліў з гэтай тузы. "Перасоўваныні з аднаго руху ў іншы звязаныя не з ідэалёгіяй арганізацыі і перакананнямі, а з людзьмі, якія прымаюць вас ці не. Цяпер я ні ў якім руху не знаходжуся. Таму што я бачу ў іх сенсу. Ёсьць адзін вялікі кацёл, у якім усе варцацца, і на трэба нічога прыдумляць", - кажа Лошадзь. У прыватных, не для прэсы, размовах многія "клябёры" признаюцца, што любы рух - гэта тусоўка, дзе асобасны фактар грае вялізну ролю. Прычым да пераходу з аднаго руху ў іншы эксп-сябры ставяцца рэйнасна. І, што самае прыкольнае, пераходы часцяком пачынаюцца з-за разрыву палюбовых сувязяў. А іх у клубах шмат. Усе некалі сбры, усе некалі палюбонікі****.

СПАЙДЭР-ВУМЭН

Оля Скуловіч зь Віцебску. Калі яна гэта гаворыць беларусам, то ў тых з іх, хто хоць нешта прасякае ў мастацтве пач. XX ст., адразу загараюцца вочы. Быць габрэйкай з гораду Шагала - гэта "вельмі сымбалічна". Таму падаеца, што ў яе сумная, але такая добрая ўсъмешка, якую час ад часу асьвятляе тысячагадовая габрэйская мудрасць. Ну і іншыя падобныя загоны. Хаця чаму загоны?.. Студэнтка ўніверсітэту імя Сахарава Вольга Скуловіч ніколі не прагулявае пары, рана прачынаеца і не спазыняеца. Традыцыйная гарбата зь печывам, джыны, чорная кашуля, наверх белая цішотка і час на гадзінніку 6:40 - 7:20.

"Што апрануць у клуб, я ня думаю, а ва ўнівэр - крыху думаю. Універсітэт - гэта траціна майго жыцця, усё астматнё - клуб" (працяг на старонцы 018).

CLUBELITE

Хадзіць у клуб - гэта значыць ад першых дзён рыхтаваць сябе да вяртання ў Ізраіль. Для беларускага вуха гучыць крыху дзіўна, але для габрэйскага - цалкам натуральна. Як бы добра дзе ні было, Зямля запаветная ў іх адна - Ізраіль. Таму габрэяў у любой краіне яны называюць "галут" - дыяспара. Але гэта зусім ня значыць, што ўдзельнікі беларускіх габрэйскіх клубаў на злом галавы імкніца зваліць зь Беларусі. "У Ізраілі крута - гэта адназначна. Цябе там чакаюць - гэта, у прынцыпе, таксама праўда. Але кім Ты БУДЗЕШ ТАМ - зболышага, гэта ўжо ня толькі твой выбар". Маюцца на ўвазе перспектывы эмігрантаў з "постсауку": першыя пяць год - яўна ня мара маладога і амбітнага габрэя. У адрозненіні ад Ізраіля тут і зараз можна зрабіць дахалеры і трошкі: і для Сыёну, і для Беларусі. Таму, уключаючы габрэйскі гумар, на пытаныне пра шторанкавы менскі перагар у грамадзкім транспарце яны адказваюць: "Перагар дае адчуваныне злучанасці ўсіх грамадзянаў Беларусі!!!!" Габрэйскі клуб - гэта, калі хочаце, другая реальнаясць. Ты прыходзіш сюды штоўвечар (выходных звычайна не бывае), сустракаешся са сваімі, тусуешся, размаўляеш і папіш. Нарэшце, удзельнічаеш у праекце, у якім асноўнае - "віртуальнае падарожжа ў Ізраіль". Ня проста "ци ведае кожны з вас, дзе знаходзіцца Ізраіль?" / "што такое Шабат?" / bla-bla-bla. Прагляд фільмаў, пастаноўка спектакляў, аблеркаваныне нейкіх актуальных беларускіх і ізраільскіх праблемаў і ўсё гэта нестандартна, не па-пропагандысцку, а прыкольна. Галоўнае, каб табе было цікава і ты адчуваў: я - частка Ізраіля. У клубе можна працаваць. Гэта значыць, весыці праект, группу. На іўрыце вядучы группы - мадрых, а не вядучы - ханіх. Стаць мадрыхам - значыць, праявіце сябе на адборачным сэмінары на лэхет. Лэхет - гэта трэці этапы навучальнай праграмы. Тут вучыць працаўцаў з псыхалёгіяй групы, вучыць бачыць і папярэджваць працэсы, што ў ёй адбываюцца.

Оля атрымлівае прэзыдэнцкую стылізацию і ўзначальвае ўніверсі ТОР BEST. Для многіх шэрых сярднячкоў Оліна студэнцкая кар'ера - як чырвоная ануча, але яна на гэты конт на парыца. "У прынцыпе, адносіны з людзьмі ва ўніверсі ці ў іншым месцы складаюцца па прынцыпе "добра чалавек - добрыя, нядобры - дрэнныя". Але ў кам'юніці габрэі заўсёды будуць стаяць на прыступку вышэй. Таму што адразу зьяўляюцца агульныя кропкі ва ўзаемадачыненнях, і знайсці паразуменне лягчэй".

Оля ніколі не падтрымлівала і не падтрымлівае ніякія рухі - па розных прычынах. Зараз яна мадрых, у якога за плячыма праекты "Ерусалім" і "Карані". Кажуць, праекты ўсе атрымліваюцца. Магчыма, з-за яе пазыцыі: "Калі што-небудзь трэба прыдумаць, то я думаю пра гэта ўвесь час і паўсяль. Ні пра што іншае я думаць проста не могу. Думаю, пакуль не прыдумаю".

На новым Ольчыным праекце "Чатыры тыдні і адно пахаванье" агульнымі намаганнямі будуць хаваць "загінулыя" праекты. Справа ўтым, што на адкрыцці клубу, у верасні, мадрыхі прэзентуюць праекты на год. Але пасля месяца-двух большая частка з іх перастае працаваць. Па розных прычынах. "У мяне быў выдатны праект "Ерусалім", які мы вялі з Ленкай Якубовіч аж два гады. Але і ён маральна састарэў, яго давялося ўсыпіць. Хаця ў сэрцах людзей ён застаўся. Так і нарадзілася ідэя "Чатырох тыдняў і аднаго пахавання".

Калі няма клубу, а такое здараєцца рэдка, Оля ўтаропліваеца ў комп'ютер, да мамы ў Віцебск, дзе таксама ёсьць клуб і габрэйскія сябры. Пра ўзаемадосіны ўнутры тусоўкі яна расказваецца ня хоча: "Нічога я буду казаць, таму што або буду двудушнічак, або такое лепш не друкаваць".

Затое пра сам клуб расказвае так: "У натоўпе самотна, а клуб дае міналётнае адчуваньне того, што ты не адзін, што ёсьць людзі, здольныя цябе зразумець. Цяпер я ўвогуле гатава да ўсяго. Съвет клубу - гэта такі асаблівы съвет, Нэвэлэнд, як у Пітэр Пэн. Тут я трэба становіцца дарослым, тут я могу быць сабой. Гэта ў іншым съвеце ёсьць плата за кватэру, разьмеркаванье на пяць год невядома, куды і г.д.".

Можа, я памыляюся, але такое ўражанье, што нават новага разьмеркавання Оля не байца. "Я не баюся нічога матэрыяльнага, і калі б у кнізе "1984" мянэ паклікалі ў 101 пакой, я нават ня ведаю, што б у ім магло быць". А розныя пацукі, казуркі, сълімакі... Аднойчы Олька проста прыдумала тэорию "Чаму людзі баяцца павукоў". Усё проста: мы іх дакладней копіі, якія гэтаксама плятуць павуцінне, уплятаючы ўсіх, хто знаходзіцца ў радыюсе мэтра. "І клуб - гэта вялікае павуцінне. Усе настолькі паўпліяталі адно аднаго, што забыталіся і наўрад ці разбілітаюцца. Але бяз клубу я як бяз рук, ног і галавы".

* "Курсанты" - тэлесэрыял, які транслюваўся па канале РТР у студзені 2005 году.

** Дзяржава Ізраіль была створана ў 1947 годзе.

*** Ашамэр-Асаір - лявацкая моладзевая арганізацыя, якая з'яўляецца падобная да скаўцкай.

**** Для даведкі: Лошадзь і наступная герайнія - Оля - толькі сябры. Вельмі добрыя сябры.

СІЧНЯ - САСА- шакал

ТЕКСТ:
ЮЛЯ КЛЯШНЯЎСКАС

ЗА ДЗЕНЬ ДА НАШАЙ СУСТРЭЧЫ ЗЬ
ІМ АДБЫЛАСЯ ТРАГЕДЫЯ. МАМА
ПРЫНЕСЛА ДАДОМУ ЦУКЕРКІ, і АДНА
ЗЬ ІХ БЫЛА ЗЬ ЛІКЁРАМ. АЛЕ
ДАВЕДАУСЯ ёН ПРА ГЭТА ТОЛЬКІ
ТАДЫ, КАЛІ УЖО ПРАГЛЫНУЎ.
АД ТРОХ ГРАМАУ АЛЬКАГОЛЮ
ДЗЯНІСА НЯСЛАБА ЗАБРАЛА.
А АД АДНОЙ ДУМКІ, ШТО ГЭТА МАГЛО
БЫЦЬ і "САЛА Ў ШАКАЛЯДЗЕ", ёН,
НАПЭУНА, ПРОСТА ЗВАНІТАВАУ бы.

ГЕРОІ ПОБАЧ

"1 студзеня 2004 году ў тры гадзіны ночы я выпіў апошнюю пляшку піва. Гэта была нейкая "Аліварыя". 6 студзеня гадзін у сем вечару выпаліў апошнюю цыгарэту. Апошняе мяса зьеў 11 студзеня. То была нейкая дэбліная каўбаса". Пасыя ўсяго гэтага Дзяніс Сарокін не памёр, як вынікае па лёгіцы. Ён проста прымацаўаў на заплечнік нашыўку "go vegetarians!" і скончыў зімовы сэмэстэр на журфаку на адны дзясяткі. Што канкрэтна дапамагло - вегетарыянства, адмова ад усіх дрэнных звычак ці нешта яшчэ - невядома. Дэбілам, праўда, ён ня быў і да таго.

З часоў шалёнага маккеўскага блёкбастэру* стрэйтэджайскім загонамі можна звізвіць хіба што беспрабуднага пэтэвэншніка.

У Беларусі рух X** пачаўся з першымі выездамі музычных гуртоў за мяжу. Росквіт стрэйтэджу і вегетарыянства прыпаў на другую палову 2002 году. "А потым ізноў вярнуўся дранк-час***", - сумуе выдатнік Сарокін, якога суцяша толькі тое, што 90% сучасных эўрапейскіх анархаў - вегетарыянцы, а 70% з іх і наагул вэганы.

ПЕКЛА І ЧЭРЦІ

Бацькі Дзяніса цяжка перажывалі зъмены ў харчовай праграме сына: "Я зрабіла катлеты. Што, ня будзеш? Лыч адварочаваш? Тады гатуй сам". У вольны час ён і насамрэч з задавальненнем гатуе. Але калі

атрымліваецца смачна, то надыходзіць ужо яго чарга бычыцы: "сямейства" зъядае ўсё.

Вегетарыянства, паводле Сарокіна, ня ёсьць "ачышчэннем уласнага арганізму, як думаюць некаторыя дзяўчынкі". Гэта, па сутнасці, непрынімце забойства каго б там ні было.

Ён не разумее, як можна ня ёсьці мяса і насыць кракадзілавае партманэ. "Большасць беларускіх вегетарыянцаў - проста моднікі. Ідэйных мала", - лічыць Дзяніс. Напэуна, таму вегетарыянак на статыстыцы ўдвая больш за вегетарыянцоў.

Напрыклад, Сашу, маленькую сымпатычную брунэтку, якая рабіць на 8-м канале праграму "Мабілізацыя", ня надта клапоцяцца праblems фаяуны. Калі ад яе адмовы ёсьці мяса некаму стала лепш - гэта, канечне, добра.

Але асноўная матывація - здароўе. Саша парайлася са сваім арганізмам, і яны разам вырашылі, што мяса ім не патрэбна. Заадно вырашаеща праblems асбонага харчавання і запавољвающа працэсы старэння. Толькі што мэдзкі гавораць, што мясныя амінакіслоты нічым нельга замяніць.

Але Саша ёсьць рыбу. Перад вачыміма яна мае добры прыклад: яе сяброўка пасыцілася 40 дзён перад Вялікаднём. Калі сьвята надыйшло - наелася мяса, і ёй прысынілася сапраўднае пекла з чарцяmi. Пасыя гэтага яна зразумела, што мяса - гэта дрэнна.

Такое вось невяртаньне. Насамрэч некаторыя наўкуоцы лічаць, што чалавечыя органы стрававання больш падобныя да траваедных, чым да драпежніцкіх. А вось Дзяніс на пытанні "як здароўе?" рэагуе расслаблена: "Ты бачыш, у мяне праblems са скурай. Магчымы, гэта з-за вегетарыянства. Але не даказана. Сябар мнё казаў, што яго знаёму пасилья году вегетарыянства паставілі дыягназ - цукровая хвароба. Зь іншага боку, я ведаю вялізную колькасць вегетарыянцаў у Беларусі, і ўсё з імі нармальна".

ЛЯДОУНЯ

Адзіны прыстайны шапік, дзе менскія вэгетарыянцы могуць набыць альтэрнатывнае харчаваньне, знаходзіца ў Ждановічах. Індустрый вэгетарыянства ў нас німа. У Эўропе ж паспяхова прадаюцца прадукты, зробленыя выключна з расылінных кампанэнтаў, але пад таварнымі катэгорыямі мясных: вэгетарыянская сасіскі, вэгетарыянская індычка. І тамтэйшым мясаедам ні ў падлу набываць вэгетарыянскія пратэны. А ў Менску нельга знайсці нават сыр, прыгатаваны без сывугу. Менавіта з-за гэтага Сарокін перастаў есьці піцу, якую раней вельмі любіў. “Затое ў Эўропе ўжо зараз - відавочны эканамічны перакос. У вэгетарыянцаў ёсьць нават свае МакДональдсы. Магчыма, хутка большая частка Эўропы пярайдзе на вэгетарыянства, зьявіца вэгетарыянская транснацыянальная кампанія... І тады радыкальная частка анархаў ізноў пачне дзеля пратэсты есьці мяса”, - заганяеца Сарокін.

Сёньня Дзяніс вячэралі макаронамі. Ён лічыць, што рацыён беларусай не заснаваны на мясе: “Німа такога, каб тупа елі мяса. Яго ядуць да гарніру. Я ем тое самае, што і мая сям’я, але больш налягаю на расылінную ежу. І файна харчуцца! Калі ў Францыі дзіцё пачынае піцу віно з двух гадоў, гэта ні значыць, што яно зь сям’і алкашоў. Проста такая харчовая звычка. Есьці мяса - проста звычка”.

NO STRESS

Адзіная недарэчнасць: Дзяніс ні вельмі любіць сою - асноўны замяняльнік мяса. Яе трэба старана гатаваць. Па смачную сою ён наведваеца да свайго сябра Чая. Калі Чай стаў вэгетарыянцам, яго маці аслабіла не перажыла. Яны жывуць удаўаіх, і ёй было прасцей самой стаць вэгетарыянкай, чым гатаваць паасобку. Але Чай, з гледзішча Дзяніса, непаслядоўны - яго ні парыць нашэнне скуронога адзенінья і абутку. А вось Алена, студэнтка другога курсу БДУ, вэгетарыянка этычная. Скуронога адзенінья не апранае. Але скураны абутак зімой насіць даводзіцца: “Якасны нескураны абутак у нас цяжк знайсці, і звычайна ён вельмі нікнаны. Летам, безумоўна, скур не нашу”. Вэгетарыянкай яна, як і Саша, стала з-за прыроднай нясхільнасці да мяса. Яйкі есьць толькі тыя, што прадаюцца ў краме - “яны не аплодненыя”. Ленінаму вэгетарыянству спадарожнічаюць нечаканыя плюсы: яна займаеца каратэ, і трэнэр пацьвердзіў, што калі не ўжываеш мяса, мышцы становяцца больш элястычнымі. Да таго ж яна пазбавілася доўгіх дэпрэсіяў і зрываў. Выглядае Лена, як той казаў, па-сонечнаму. Кажа, настрой стабільна добры. Паводле назіраньняў амэрыканскай Адміністрацыі па кантролі за харчаваньнем і мэдыкаментамі, расылінная дыета ўтрымлівае менш адзрэналіну і мачавой кіслаты, ужыванье якіх спрыяе павышанню агрэсіўнасці і схільнасці да гвалту. Тому турэмныя структуры ЗША па-сур’ёзnamу стымулююць вэгетарыянства сядр зняволеных. У эўрапейцаў усё таксама па-сур’ёзnamу. Некаторы час Лена жыла ў Німеччыне, у сумесьніку WG. “Гэта звычайні дом, які здымалі студэнты. І мае ўсе былі альбо вэгетарыянцамі, альбо вэганамі. Садавіну яны прыносілі скрынкамі, а ў кутку пакою стаялі торбы з фундуком. Гэта было незвычайна, бо ў нас такія архі прадаюцца ў маленьких пакеціках па 10 грамаў. У іх сталоўках ёсьць асобныя сэктары для вэгетарыянцаў і для мясаедаў. Калі немцы прыяжджалі да нас, то дзівіліся: чаму тут так ні любіць вэгетарыянцаў?”

ЯКШЧО НІ ЛЮБЛЯЦЬ НАС...

А ня любяць іх, бо іх меншасць. Калі б у нас зьявіліся т.зв. хардлайнэры, ім бы праста надавалі кухталёу. Таму што hard-line - найбольш агрэсіўная лінія стрэйтэджу. Калі побач стаіць чалавек і паліць, хардлайнэр папросіць яго кінуць. Не паслухаеца - цыгарэта будзе фізычна канфіскаваная.

“Гэта свайго роду фашизм”, -

абурэнню Сарокіна німа

межаў. Некалі ён жыў у

польскім сквоце, дзе з

30-ці чалавек быў адзін

хардлайнэр. Па ягонай

ініцыятыве паліць

дазвалялася толькі ў адным

месцы. “Я бачыў яго на

канцэрце. Калі не зважаць на

дрэды, дык падобны да

пэтэвашніка ў спартовым

адзеніні. Гэткі гопнік-

нефармал”.

Паводле бойлаўскага ****

фільму “Праз 28 дзён” (2002)

съвет загубілі актыўісты з

Animals Liberation Front, калі

ўратавалі зь лябараторы

ін'ектаваных нейкай

поскудзізю малаў.

Кінапраўда пра ALF-дзеячоў

амаль жыцьцёвая, і Дзяніс

съцвярджае, што менавіта

яны дыскрэдытаўвалі ідэю

“любові да братоў нашых

меншых”.

...Відаць, у бліжэйшы час

нагодай ні есьці мяса будуць

на тры літары sХe, а хіба што

тры банальныя лічбы

90x60x90. Хаця таксама

неблагі варыянт.

*Ян МакКей. Лідэр вэшынгтонскага гурта Minor Threat. Іх першы альбом “Bottled Violence” (1981) змінчай 10 песен працягласцю каля хвіліны кожная. Словы з кампазыцыі “Straight Edge” - донт смоўк, донт дрынк, донт фак, ноў драг - наставілі на шлях ісціні вялікую колькасць заходніх панкатаў.

**Х. Ключавая літара знаку стрэйтэджэраў sХe.

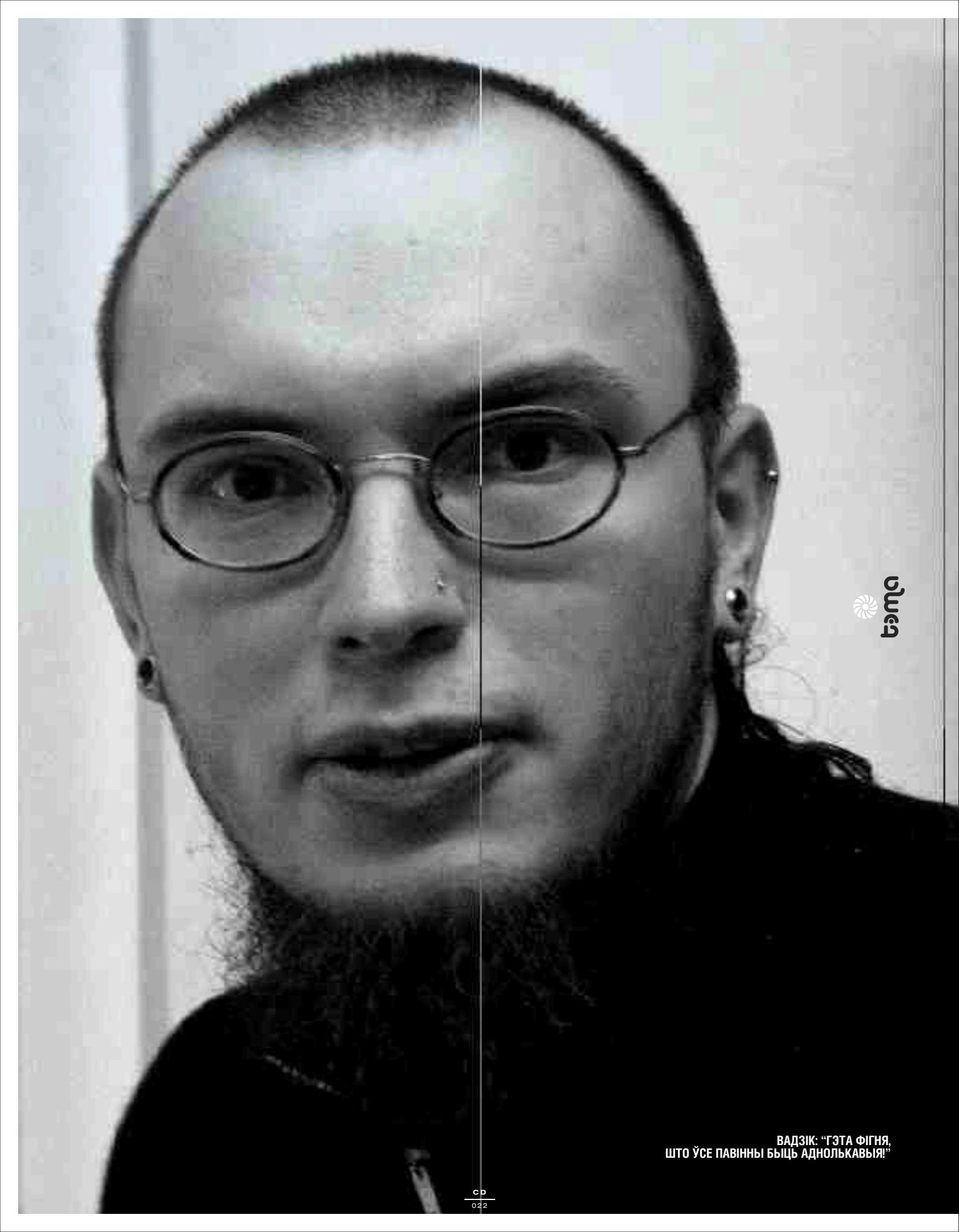
Першапачаткова яе штампавалі ў клубах на руکі публіцы under 18. Ім было забаронена прадаваць альбаголь і цыгарэты.

***Дранк (drunk - бухі). Ольдскульная фармацыя панкай, якія не паслухаліся тату МакКея.

****Дэні Бойл (Danny Boyle). Рэжысэр, аўтар гітоў “Trainspotting” і “Пляж”.

БУДЗЕШ ЯК ВЯЛІКІ НЕХАЧУХА!

ЛАКТА-ВЭГЕТАРЫАНЦЫ - ядуць малочныя прадукты, але адмаўляюцца есьці яйкі
ОВА-ВЭГЕТАРЫАНЦЫ - ядуць яйкі, але адмаўляюцца ад малочных прадуктаў
ЛАКТА-ОВА-ВЭГЕТАРЫАНЦЫ - ядуць і яйкі, і малочныя прадукты
ПЭСКА-ВЭГЕТАРЫАНЦЫ - з жывёльных бялкоў ужываюць толькі рыбу
ПОЛА-ВЭГЕТАРЫАНЦЫ - не ядуць рыбу, але ядуць курыц
ВЭГАНЫ - ядуць толькі прадукты расыліннага паходжання
ФЛЭКСЫРЫАНЦЫ, АЛЬБО "ГНУТКІЯ ВЭГЕТАРЫАНЦЫ" - час ад часу па розных
прычынах не ядуць мяса

БЭМД

ВАДЗІК: "ГЭТА ФІГНЯ,
ШТО ЎСЕ ПАВІНЫ БЫЦЬ АДНОЛЬКАВЫЯ!"

Інвалідны спэцыяльны транспорт

... і што я ім скажу? што я інвалід?

ТАКСТ:
ОЛЯ ЎЛАСАВЕЦ

“УВАЙДЗІ У РОЛЮ,
ЗАПЛЮШЧЫ ВОЧЫ.
ЗАПЛЮШЧЫЛА? А ЦЯПЕР
УЯВІ, ШТО ТАБЕ ВОСЬ ТАК
ТРЕБА ДАБРАЦЦА
ДАДОМУ. ШТО ТЫ
БУДЗЕШ РАБІЦь?”
Я ПАСЛУХМЯНА ЎЯЛЯЮ
САБЕ ГЭТУЮ КАРЦІНУ. У
НЕЙКАЕ ІМГНЕНЬНЕ МИНЕ
СТАНОВІЦЦА СТРАШНА...

СУПЭРМЭНЫ НА КАЛЯСКАХ

“Ведаеш, інваліды - насамрэч супэрмэны, - пачай Вадзім. - Ix фізычны аблежаваныні даюць ім звышмагчымасыці. Паглядзі інваспорт: людзі бяз рук, бяз ног скачуць у даждынно, вышынно, ганяюць на выліпераадкі...” На што Сяргей адзягаваў адразу: “Жудаснае відовішча. Я хоць на бачу, але ўяўляю”. ...Арганізацыя “Розныя роўнія” працуе па прынцыпе сацыяльнай інтэграцыі: у РР тусуецца 50% інвалідаў і столкі ж звычайных людзей. З Вадзімам і Сяргеем я пазнаёмілася менавіта там. Першы зь іх - уесь у пірынгу і з “танзлямі” ў абодвух вушах. У яго II група інваліднасці - захворванье на ДЦП. Сяргей сцяляпі, але не звяртае на гэта ўвагі. Карыстаецца наварочанай складнай палкай, на працу і дадому дабраецца па памяці. “І ўвогуле, ты ведаеш, якай ў інвалідаў звышсіла? - круціць сваю шарманку Вадзім. - Гэта здаровыя людзі - непаўнавартасныя”. Але пасля 30-ці сэкундаў маіх банальнасцяў пра тое, што насамрэч хворы лепш ведае цану здароўю, Вадзім пачынае сам сабе пярэчыць: “Хто табе сказаў такую х*ню, што здаровыя непаўнавартасныя? Знайшала яна “прелесць” у інваліднасці! Калі твае сябры кажуць: ты ездіш у транспарце бясплатна?! Супер! - яны ні халеры не разумеюць”. Насамрэч праезд у інвалідаў бясплатны, затое карыстацца гэтай выгойдай можа ні кожны: ніводзін калясачнік ні здолее заехаць у стандартны мэнскі аўтобус. Вадзім можа доўга расказаўць пра хохмы, якія здараюцца зь ім у транспарце: “У мэтро нада мною павіс здаровы такі дзед мэтар восемдзесят п'ять росту і папрасіў саступіць яму месца. Я сказаў, што не хачу. Тут ён пачынае равець: моладзь у нас такая-сякая! Нейкі няшчасны ня вытрымаў і саступіў яму. Я ж прывык, я ён не. Усяо дарогу кампасыціраваў міне мазгі. А яшчэ неяк у аўтобусе бабка праклёнамі асыпала. І што я ім скажу - што я інвалід?” Некаторы час правёўшы ў Швэціі, Вадзім прыблізна ўяўляе, як усё павінна выглядаць у ідэале: напрыклад, у швэдзі ёсьць спэцыяльнае таксі для людзей, у якіх праблемы зь перасоўваннем. У любых грамадzkіх месцах створаныя умовы для калясачнікаў - неістотна, гэта рэдакцыя газеты альбо андэрграйндны клуб. За людзьмі з ДЦП замацаваныя асистэнты. Вадзік распавядае, як такая “прыстаўная” дзяячына гойсала з інвалідам па водных горках на аквапарку.

ВА ЎНІВЭР НА ПУЗЕ

Затое ў інвалідаў ёсьць свае бонусы. На пытаньне, ці выкарыстоўвае як-небудзь сваё становішча, Вадзім адказвае: “Гэта можна, але я не люблю. Хаця калі ты адзіны з группы атрымліваеш 5, а астатнія сядзяць у дупе з тройкамі, рэакцыя вядомая: а, зразумела, за што ў яго пяцёрка! Можна бы было, калі не падрыхтаваўся, прыгожа заваліца на парозе, праехаць да стала на пузе, каб усёй групай падымалі. Альбо, скажам, піша什 тлумачальну, чаму ў цібе запазычанасыць: “прашу дазволіць мне перараздачу ў сувязі з тым, што я інвалід II групы з пашкоджаньнем апорна-рухальнага апарату і адчуваў падчас сасці цяжкасці па прычыне пагаршаныя стану здароўю”. На такое мне аднойчы адказаі: мы ўсё разумеем, але ж інвалід - гэта не прафэсія”.

Раней інваліды паступалі ў ВНУ бяз конкурсу: прынёс стос паперау, здаў уступнныя іспты на тройкі - і ты студэнт. Цяпер, калі конкурс большы за 5 чалавек, інвалід паступае на агульных умовах. Адпаведна, трапіць на больш-менш прастыжную спэцыяльнасць інваліду нашмат цяжэй. А калі чалавек з аблежаванымі магчымасцямі яшчэ і вучыўся дома (гэта значыць, большасць прадметаў была ўрэзаная напалову), то амаль немагчыма. “Шмат хто ня мае нармальнай школьнай базы, - камэнтуе Вадзім. - Усё звальваюць на тое, што німа ўмоваў. Хто ж прызнаеца, што сам лахануўся?”

...Калі дзяўчынка Алена з катарактам вока вырашила паступаць на пэдунівэр, то ледзь не закапалася ў паперках, якія ёй неабходна было прынесці да ўступных ісптытаў. “Што мне можна, а што нельга, яны глядзяць па книжках, якім гадоў 25. Трэба хадзіць і ўломваць, - распавядае Алена. - Мне напісалі паперку: дазваляем вучыцца, але толькі з дыктафонам. Калі я прыйшла на заняткі і ўключыла дыктафон, выкладчыца гісторыі Беларусі адразу заяўляла: што сюды прыперлася? Забірай дакументы і вали, калі пісаць ня можаш! Давялося паказаць ёй дазвол”. Затое выкладчык па біялётii, наадварот, сам прапанаваў ксёрыць ягоныя канспекты, бо дыктастава вельмі марудна - ніякіх касастаў ня хопіць.

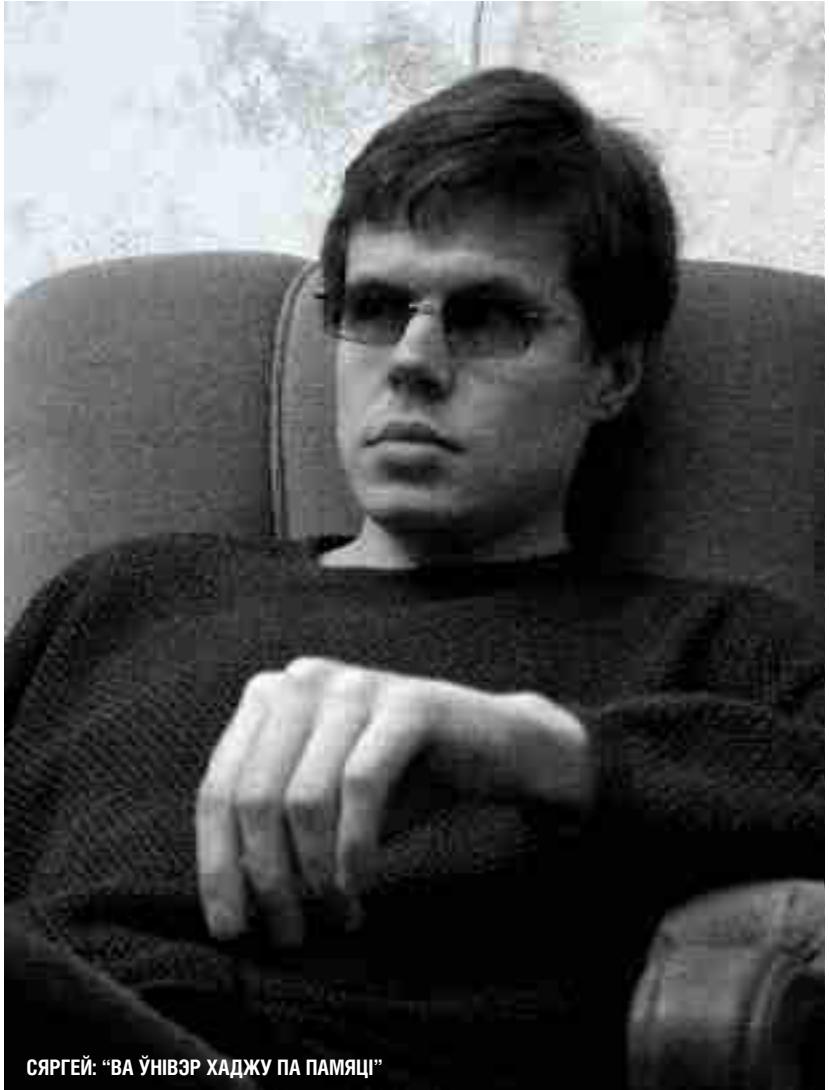
У многія ўніверсітэты калісачнікі ня тое што паступіць - ні могуць нават заехаць. У тым ліку для такіх у БДУІР, напрыклад, увяля дыстанцыйнае навучаньне. Усё проста: плаціш бабкі, табе даюць пінкод, ты залазіш у нэйт і качаеш адтуль лекцыі, падручнікі, мэтадычкі, кантрольныя. Патрэбны толькі пасярэднік, які будзе адносіць твае работы ў спэцыяльную скрыню ва ўніверсітэту.

...У Дзімі, студэнта БДУІР, таксама ДЦП. Гэта не замінае яму спакойнай ганяць на заняткі на ровары. Зімой ён моцна пакутуе бяз байка, затое добра пачуваецца ў гадзіну пік на праспэкце Машэрава. У 10-й клясе ён год вучыўся ў Амэрыцы: “Там любы падручнік заўсёды можна ўзяць на мове Брайля, для сцяляпіх. Калі трэба, на кампе ёсьць спэцыяльная праграмка, якая павялічвае шрыфт. Скаты з пад'ездаў, нізкія ходнікі для людзей на калясках...” У іх школе цэлы пакой быў абсталёваны кампамі і камэрамі для дыстанцыйнага навучанья: выкладчыкі вядзе прадмет тут, а нехта дома сядзіць за сваім РС і размаўляе праз мікрофон. “Распавядалі, што гэты пакой нават па іх мерках каштует шалёных грошай”.

...І ГУМОВУЮ БАБУ

Урэзше хлопец зь пірынгам не вытрымлівае: “Ды якай на чорту вучоба? Мне пэнсію трэба пабольш. І жанчыну”. “Ага, гумовую”, - рэагуе Сяргей. Але Вадзім ужо сур'ёзны: “Ды ты ведаеш, што сэксуальнасць інвалідаў - страшная реч? Яны не займаюцца фізычнай працай. Куды ім падзець гэту энергію? Інваліды ў нас - проста гіперэксуалі”.

“І што, цікава ўвесь час ні халеры не рабіць ды па дзевяці думцаў? - у мяне сур'ёзна пачынае ехаць дах. “А што інвалід можа рабіць? Саломку плесцьці?”, - панка Вадзіма рэзальна “прышпільвае”. - “Ну, OK, атрымаў ты дыплём. Але, як правіла, інваліда ніхто ня хоча браць на працу”.

СЯРГЕЙ: "ВА ЎНІВЭР ХАДЖУ ПА ПАМЯЦІ"

**БОЛЬШ ЗА ЎСЁ
ДЗІМА ЛЮБІЦЬ РАСЬСЯКАЦЬ
НА РОВАРЫ**

Сяргей - той, што са складной палкай - гэта ўжо праходзіў. Ён скончыў Гарадзенскі мэдyczны каледж па спэцыяльнасці "масажыст": туды да мінулага году набірапл людзей з парушаным зрокам. "Я сам у нэце чытаў, што, напрыклад, у Японіі гэта цэніца: пры проблемах са зрокам паляпшаецца тактыльная адчувальнасць". Але пасля каледжу яму давялося літаральна адваёўваць працунае месца ў шпіталі: "Пыталаіся, як я буду хадзіць на працу, як буду пісаць. А вось прыйдзе пацыйент, ляжа, як вы даведаецеся, дзе ў яго ногі, а дзе рукі?"

Цяпер Сяргей вучыцца ў БДПУ на сацыяльнай пэдагогіцы. Ледзь не праляцеў з уступным пісьмовым іспытам, але проблему вырашылі: "Прыяялі дзяўчынку, якая за мной запісвала. Я ёй праста надыктаваў пэўныя пункці. Нават раіуся па некаторых рэчах". Зараз лекцыі запісвае на дыктафон. Яшчэ ў школе вывучыў мову Брайля. Дома на кампе ў яго ёсьць праграма, якая перакладае ўсю інфармацыю ў гукавы варыянт. Таму інфармацыйнага голаду Сяргей не адчувае.

**ЗА ДАЙНА АДКАЖАШ
СТАНДАРТНЫЯ НЕПАЛІТКАРЭКТНАСЦІ
Ў АДРAS ІНВАЛІДАЎ: КАЛЕКА, НЕПАЎНАВАРТАСНЫ -
ЛЕПШ КАЗАЦЬ: ІНВАЛІД, ЧАЛАВЕК З
АБМЕЖАВАНЫМ МАГЧЫМАСЦЯМІ
Нармальны (у ПАРАЎНАНЫІ З ІНВАЛІДАМ) -
НЕ ІНВАЛІД, ЗВЫЧАЙНЫ
ТОРМАЗ - ЧАЛАВЕК З ЗАТРЫМКАЙ У РАЗВІЦЬЦІ
ДАЙН - ЧАЛАВЕК З СЫНДРОМАМ ДАЙНА
ВАР'ЯТ - ДУШЭУНА ХВОРЫ
ГЛУХАНЯМЫ - ЧАЛАВЕК З ПАШКОДЖАНЫМ
СЛЫХАМ
ПРЫКАВАНЫ ДА КАЛЯСКИ - ЧАЛАВЕК, ЯКИ
ВЫКАРЫСТОЎВАЕ КАЛЯСКУ
ПАКУТЕУ НА ДЦП - МАЕ ДЦП**

інфо - газета Unlimited

"ЁН ВАНІТАВАЎ У ЗДАРОВЫМ КАЛЕКТЫВЕ"

"У прынцыпе, "прыгожых" праблемаў для матэрыялу ў мяне няма, - кажа Вадзім. - Хадзіў у звычайны садок і ў звычайнную школу. І ўвогуле лічыў, што мне з інвалідамі туставацца не прыколына. Вядома, заўсёды былі праблемы з-за таго, што дзеці пальцамі паказываюць. Спачатку я моцна перажывай, потым нах пасылаў. А зараз мне пофіг". "Гэта ўсё лухта, што здаровыя павінны клапаціца пра інвалідаў. І што ўсе павінны быць на адным узроўні - таксама лухта. Я, напрыклад, не змагу прагабечы з табой стомэтроўку. Усё нашмат глыбей. Івалідам траба ў першую чаргу самім вызначыцца, які ў іх статус у грамадстве. Дапамагаюць ім ці не дапамагаюць, асаблівия яны ці звичайнія. Тут шмат закалупак, на якія ніхто не звяртае ўвагі. Но як толькі кажаш інваліду: ты такі ж нармальны чувак, як і ўсе, ён адразу: як? Я ж на калясцы! А як жа мая пэнсія?"

Затое Вадзік упэўнены, што інваліды і не інваліды, памагчымасці, павінны вучыцца разам. Інакш могуць узьнікнуць такія ж праблемы, як у яго знаёмага: "Паслья васьмі клясаў у школе для інвалідаў маці аддаў яго ў звычайнную школу. Дык ён літаральна ванітаваў у "здаровымя калектыве".

НЯ ПІ, КАЗЛОМ БУДЗЕШ

В3Б: ідзе вайна народная...

ТЭКСТ:
КАЦЯ БЫЧКОВА

Я АБКЛЕЙВА СЪЦЕНЫ Ў
ПРЫБІРАЛЬНІ ЧОРНА-БЕЛЫМІ
ФАТАЗДЫМКАМІ ПІШУ
НЕПРЫСТОЙНЫЯ СЛОВЫ НА НОВАЙ
СУКЕНЦЫ МАЁЙ СЯСТРЫ. КАЛІ
ПАЖАДАЮ, НАБІЯРУ НУМАР
СЯБРОЎКІ, І ЯНА РАСПАВЯДЗЕ, ШТО
ПАЛІЦЬ У ЛОЖКУ. ПРАПАНЮУ
БУХНУТЬ “ТУГЕЗА”. УПЭҮНЕННАЯ,
ЯНА ПАГОДЗІЦЦА. АЛЕ РАБІЦЕ УСЁ
ГЭТА МЫ БУДЗЕМ ВЫКЛЮЧНА Ў
ЧАТЫРОХ СЪЦЕНАХ КВАТЭРЫ ЦІ
БАРУ. ЧАМУ? ХУТКА ЗА СПРОБУ
КУРNUЦЬ, БУХНУЦЬ ЦІ ВЫЛАЯЦА
НА ВУЛІЦЫ МОЖНА БУДЗЕ
НАРВАЦЦА НА СУР'ЭННЫЯ
НЕПРЫЕМНАСЦІ.

Шмат чаго ў съвеце рабіць нельга. Нельга бегаць з голай сракай па вуліцах, размахваючы плякатам “Чэ Гевара фарэза”. Нельга пускаць мыльныя бурбалкі ў кабінцы презыдэнта. І, канечнэ, ні ў якім выпадку нельга дапусьціць масавага ўручэння “Оскара для жывёлаў” на галоўнай плошчы краіны. Гэтыя, па сутнасці, бяскрыўдныя рэчы мала каму прыйдуць у галаву, таму забароны накшталт “ухаход з голай дупай забаронены” ў нашым заканадаўстве не прыпісваюцца. Ды і хто ведае, наколькі можа разглядаць фантазія грамадзяніна? Але некаторыя маразматычныя законы ўсё ж такі ўводзяць. “Вайна з большасцю” (В3Б), вынікі якой лепш за ўсё бачныя на ашбараў былога СССР, асабліва востра стала прайяўляцца ў апошнія дзесяцігодзіньдзе. Забароны на паленыне, выкарыстаныне нецензурных лексікі і распіваныне алькагольных напояў - з гэтага разраду.

В3Б №1. КІДАЙ ПАЛІЦЫ!

У студэнтаў, якія вучача ў 15-м корпусе БНТУ, кожная раніца пачынаецца сустрэчай з “Ратаунікамі Малібу”, якія чакаюць іх на ўхаходзе. Думаецце, у аўтара едзе дах? Нічога падобнага! ...Усё пачалося ў мінулым годзе, калі загарэўся цэлы паверх у першым корпусе БНТУ. Вінаватых адразу знайшлі: інцыдэнт съпісалі на несанкцыянаване паленыне студэнтаў у прыбіральні. Па чутках, на самой справе гарэла праводка, але “зьверху” вырашылі, што лягчэй будзе перавесыці стрэлкі на курцоў. Таму адміністрацыя вырашила: здароваму ладу жыцця - быць! І разгарнула актыўную пропаганду ў лепшых традыцыях сацыялістычнага мінулага: вялікія плякаты, публічныя вымовы, другія размовы пра шкоду нікатыну...

Карацей, пасъля тыднёвой прапаганды, якая праходзіла пад лёзунгам “Уставай на лыжы!”, рэктарат супакоўся.

Але ненадоўга. Хтосьці падняў пытаныне пра тое, што студэнты пакідаюць пасъля сябе шмат недапаліту, і тут зьявіліся яны - “Ратаунікі Малібу” ці “вадалазікі”, як іх міла клічуць студэнты. Народная алегорыя ўзынікала пасъля таго, як сэк'юрыці выдалі рупары і загадалі працягнучы барацьбу за здароўе студэнтаў. “Ма-а-а-ладой чалавек! Падыміце з зямлі тое, што вы цяпер так старанна затапталі!” - вось вяршины выхаваўчай дзейнасці даглядчыкаў парадку.

Пасъля таго як калі корпуса зьявіліся “вадалазікі”, выкладчыкі, што любяць пасмаліць у вольны час, зьніклі ў невядомым накірунку. Кажуць, шмат хто зь іх перыядычна паліць у прыбіральні, за што трапляе на бабло - яшчэ аднымі сродкамі барацьбы рэктарату за здаровы лад жыцця стала ўвядзеніне штрафаў за “паленыне ў неабязначаным месцы”.

Ня менш маразматычная сітуацыя склалася ў мэдзе, дзе забарону паліц

ЦЯПЕР ДЗЬВЕРЫ ПЭДУНІВЭРУ
ВЫКАРЫСТОЎВАЮЦЬ ПАД "ОКНА РОСТА".
НАВАТАРСКАЕ СПАЛУЧЭНЬНЕ ШАБЛЁННАГА
ВОБРАЗУ ЗАТУРКАНАГА БЕЛАРУСКАГА ДЗІЦЯЦІ
СУПЭРНЕСТАНДАРТНАГА ЎЯЎЛЕНЬНЯ ПРА
ЗЬНЕШНАСЦЬ БУДУЧАГА БЕЛАРУСКАГА (?)
ПЭДАГОГА.

рэктарат тлумачыць тым, што ўрачы павінны быць здаровыі. Шляхам барацьбы была абраана забарона выдаваць студэнтам верхнєе адзенне на перапынку. Не дапамагло. Зараз студэнты выбігаюць на вуліцу папаліць бяз куртак. Пытаньне, што горш: паліць ці рэгулярна паліць на марозе? Акрамя таго, усім вядома, што паленне дапамагае зьняць напружанье. Гэта неабходна менавіта ў мэдзе, дзе пастаяннае знаходжанье ў "анатамічцы" рэдка праходзіць без наступстваў.

У Амэрыцы праблему паленъня на працоўным месцы вырашаюць больш "цывілізаванымі" сродкамі. Там усё вылічана так, каб клеркі проста ня мелі часу на гэтую справу падчас працоўнага дня. Напрыклад, супрацоўнікам на "папаліць" даюць 5 хвілін. Каб дайсьці да "курылкі", трэба як мінімум чатыры, бо яна знаходзіцца за 50 мэтраў ад офіснага будынка. А спазняцца нельга: паслья двух-трох штрафаў выпруць з канторы. Апошнім часам зўрапейцы началі дзейнічаць па прынцыпе "дагнаць і перагнаць". У Італіі, па звестках газеты "Repubblica", у апошнія дні ўзрос інтарэс насельніцтва да прадуктаў, што дапамагаюць кінуць паліць. У рэйтынгу сродкаў, якімі карыстаюцца найбольшым попытам, значацца традыцыйныя нікатаўныя плястыры і жуйка. Сябры арганізацыяў, што выступаюць супраць паленъня, заяўляюць, што гэта - сапраўдная рэвалюцыя. Нічога падобнага! Справа ў тым, што зь 10 студзеня ў Італіі ўведзеная забарона на паленъне ў грамадzkіх месцах. Гэта датычыцца, у прыватнасці, бараў, рэстарацыяў і начных клубаў.

Гэткія ж забароны ўжо дзейнічаюць у Ірландыі і Нарвегіі, а ў хуткім часе будуть уведзеныя ў Брытаніі, Партугаліі і Швэцыі. Падрыхтоўка падобнага закону пачалася і ў Беларусі. Наколькі жорсткі ён будзе, пакуль невядома. Большаясьць людзей яшчэ пра гэта ня чула, а прадстаўнікі "быкуючага" сацыяльнага слою на пытаныні аб паленъні адказваюць адназначна: "Маё здароўе, што хачу, тое і раблю".

ВЗБ №2. СУХІ ЗАКОН

Мой сябар Андрэй ня так даўно вярнуўся з Амэрыкі, дзе ён трапіў у даволі непрыемную ситуацыю. Першы дзень знаходжанья ў краіне Андрэй вырашыў адсвяткаваць па-нашаму, г.зн. у кампаніі добрага нямецкага піўка. Купіў, толькі пачаў піць... і адразу быў аштрафаваны на бабло, пра колькасць якога нават згадваць не жадае.

"Я, канечне, чуў пра гэты закон, - гаворыць Андрэй, - але ў той момант нават не падумаш пра гэта. З бухлом у Амэрыцы складана. Я бачыў, як у бабулькі папрасілі прад'явіць identity, калі яна прыйшла ў краму купіць "Марцін". Яна, канечне, лімантавала там, але давялося... Бухнуць жа хочацца!"

У лістападзе 2004 г. галоўны нарколяг нашай краіны Уладзімер Максімчук пачаўвердзіў чуткі пра тое, што закон, які забароніць бухаць на вуліцы, у хуткім часе будзе прыняты ў РБ. Паслья таго як на ўлік у беларускіх наркадыспансерах было

пастаўлена 15 000 маладых людзей, улада вырашыла ўзяцца за праблему сур'ёна. З аднаго боку, гэта паменшыць колькасць "бухароў", якія палошчучы горла ў пад'ездах і дварах. Зь іншага, выкліча патрэбу ў будаўніцтве новых бараў і кавярняў, дзе законапаслухмияны грамадзянне змогуць у любы момант надрацца ў цюцю.

Сяргей, супрацоўнік рэкламнай агенцыі, упэўнены, што галоўная праблема сённяшніх "маладых" - адсутнасць культуры піцца. "Калі вы лічыце, што бухаць таннае піўко, седзячы на лавачцы, ёсьць традыцыя беларускага народу, то я ня згодны. Гэта некультурна. Але маладыя людзі вымушаныя так рабіць. Чаму? Матэрыяльнае становішча большасці зь іх не дазваляе выліваць у клюбах і барах. Калі бацькі дома, таксама не разгуляешся. Вось і атрымліваецца, што наша падрастаюча пакаленне вымушана "абшачацца" на запляваных лавачках дзе-небудзь у цэнтральным сквэрэ". "Дык... а што тады рабіць?" - пытается я. "Праблему трэба вырашыць з дапамогай рэкламы. Таму што менавіта яна вымушае нас бухаць "некультурна". Чаму трэба зьбіраць нейкія крышачкі і адкалупваць піўную этикеткі? Лепш бы рабілі так: калі ты вып'еш 3 разы піва ў якім-небудзь бары, наступны раз табе прастаўляюць пляшку на халаву. Наш народ так любіць халаву, што ў бар будзе не прабіцца".

Рэкламныя хады Сяргея выгледаюць даволі праўдападобна, але ў выніку атрымліваецца адно: маладыя ўсё роўна п'юць, і колькасць выпадкau "піўнога алькагалізму" павялічваецца з кожным годам. У Pacei, напрыклад, ня так даўно былі абнародаваныя вынікі дасьледавання, якое паказала, што на душу населеніцтва

прыпадае 51 літр хмелынага напою ў год (па рэкамэндацыях Сусьветнай арганізацыі аховы здароўя гэты паказык не павінен перавышаць 5 літраў). Пасля публікацыі дасьледавання ўлады падрыхтавалі закон, які забараняе рэкламу і абліжжае продаж піва на тэрыторыі краіны. Праўда, напачатку 2005-га Путін гэты закон адхіліў. У нас пра эдараёе "стрытдырнікару" некалі клапаціся БРСМ (хто ж яшчэ?). Сымелая задумка акцыі, якую "члены" праводзілі мінулае восеньню ў парку Горкага і прылеглых мясцовасцях, як заўсёды, уражвала. Маладое "сумленьне нацыі" падвольвала да менш сумленных прадстаўнікоў гэтай самай нацыі з агіткамі і заклікала махнучы піва на беззагальны напой. Зараз ахвяры зь нецярпеннем чакаюць працягу, адно што працэс утылізацыі сабранных "адходаў" ў бээрэсмэйцаў, відаць, зацягнуўся...

В3Б №3. SHUT UP! JUST SHUT UP!

Па-руску можна сказаць "еб***ся", "е***анулся" ці "на***нулся". А "е***нулся" - такога слова ў рускай літаратурнай мове, падрон, няма! Але беларусы, як видома, абыходзяцца з русмовай як савай, так што ніякі Даўлатай нам ня ўказ. Дэ-факта "нелітаратурную" лексыку выкарыстоўваюць ня толькі бамжы і, прабачце, к***вы, але і розныя там акадэмікі. Трэба дадаць, што апошнія гавораць "ляянкавыя слова" даволі часта, і не для таго, каб паказаць веданыне фальклёру.

"Я нарадзіўся ў, што называецца, інтэлігентнай сям'і, - кажа Дзяніс. - Вучыўся на настаўніка, зараз працуе ў школе і

падзарабляю фрылянсарам. У нас у сям'і былі даволі жорсткія правілы наконт нецензурных словаў. За сплоўца кшталту "нафіг" можна было нарваваць на тлумачальную размову. Універсытэцкія сябры таксама не выкарыстоўвалі лаянкавыя слова - у нас на факультэце былі адны дзяячынкі, ды і тыя таксама пратэнддавалі на "інтэлігентнасць". Усё змянілася, калі я ўпершыню прыйшоў у рэдакцыю адной газеты, напісаў першы матэрыял, паразмаўляў з прагрэсіўнай моладзьдзю. І вось у нейкі момент да мяне дайшло, што ўсе гэтыя забароны - поўны адстой. Нельга кантраляваць тое, як гаворыць чалавек - гэта тое ж самае, што кантраляваць думкі". Але ўладам, як вы ўжо зразумелі, гэта па барабане. Таму новы закон, які - ізоў-такі, па чутках - ужо распрацоўваецца, накладзе на нас забарону мацюкацца на вуліцы і ў будынках дзяржавных установаў. "Сегодня ты, матом ругаясь, идешь, а завтра от СПИДа и свинки умрешь!" - напэўна, пад такім лёзунгам будзе праходіць барацьба за вынішчэнне шкоднай звычкі.

...Паводле Дэкларацыі правоў чалавека, кожны нарадзіўся свабодным, вольным рабіць тое, што ён жадае (калі гэта не перашкаджае свабодзе іншых людзей). Але і ў гэтай суітасці па ўсім съвеце зъяўляюцца кучкі добрахвотнікаў, якім чамусьці здаецца, што яны разумнейшыя за астатніх. Цяпер ім ужо мала абмежаваныя на TV-рэкламу і продаж тытулю і бухла. Заўтра яны будуть вырашыць, з кім табе спаць і як апранацца. Асьцярожна! Вайна з большасцю ўжо пачалася.

**КАЛІ ТОМ ХЭНКС
ДЗЯСТАТЫ РАЗ
ВЫЦЯГНУЎ З
ШЫРОКІХ КАЛЯШЫН
ПРАВЫ КІРОЎЦЫ, ІХ
НАРЭШЦЕ ПАКАЗАЛІ
БУЙНЫМ ПЛЯНАМ. “Я
Ж ТАБЕ КАЗАЎ, У ЯГО
КСІВА БЕЛАРУСКАЯ”,
- ХЛОПЕЦ ЗЬЛЕВА АД
МЯНЕ ТУЗАНУЎ У
БОК СВАО
ДЗЯЎЧЫНУ. “ДЫ НУ
НАФІГ”, - ЧАМУСЫЦI
РАДАСНА АЗВАЛАСЯ
ТАЯ. “ЗЯМЕ-Е-ЛЯ!” -
ШАЛЁНА ЗАЕНЧЫЛІ
ГОПНІКІ З АПОШНЯГА
ШЭРАГУ.**

ТЭКСТ:
МАРЫІКА МАРТЫСЕВІЧ

кракінс rіснікіх тъшчі

Калі даваць веры прадаўцам менскіх аўдыёвідакрамай, напрыканцы 2004 году “Тэрмінал” стаўся адным з найпапулярнейшых відэа- і DVD-падарункаў да навагодніх святаў. Ухальны выбар, бо вядзецца пра выдатнае, вельмі настраўвае гледзіва на сем калядных вечароў, а адсутнасць у кадры елак, аленяў, сантаў ды іншых атрыбутаў каляднага кіно надзвычай спалучаеца з адсутнасцю снегу на нашых вуліцах.

Стывэн Спілберг, паклаўшы ў аснову сцэнару гісторыю пра індуса, які больш за дзесяць год пражыў у аэрапорце Парыжу, прапанаваў свайму сябруку Тому Хэнксу выступіць у яго каронным амплюа разгубленага недальгі ў вялікім і варожым свеце (у дадзеным выпадку - нью-ёрскім аэрапорце Кенэдзі). Атрымалаася недурная (г. зн. без сперматозна-какашкавага гумару), незласлівая сэнтыментальная камэддя. Калядная казка, дзе святым Міколам, які зъмяняе навакольны сьвет да лепшага, апнаеца славянскі эмігрант Віктар Наворскі. Пакуль самалёт Наворскага быў у паветры, ягоная краіна Krakozhyя перапыніла існаванье праз ваенны пераварот, і галоўны герой цягам дзесяці месяцаў ня мае права пакідаць тэрмінал аэрапорту. Спачатку ён самотна туляеца па будынку JFK, але пакрысе вучыць мову, знаходзіць грашовую працу, сябrou і кахранье. У выніку кумірам аэрапортайскага мікрокосму апнаеца менавіта ён, а апошнія скай - прадстаўнік амэрыканскай службы бясьпекі.

ГЛЯДЗІЦЕ, ЗАЙЗДРОСЬЦІЦЕ...

Вобраз Krakozhyі, мітычнай страчанай радзімы героя Хэнкса, ня тое што зьбіральны - ён да немажлівасці эклектычны. Victor Navorsky мае абстрактны пашпарт савецкага ўзору, вучыць інгліш з дапамогаю абстрактнай расейскай мовы, гутарыць зь земляком па-баўгарску, кажа кахранай жанчыне, што вельмі баіца Дракулы, ну і пэрыядычна пхает у кадар “вадзіцельскае пасведчанне” на імя Гулінай Гюльнары Надзіраўны, г. Гомель.

Тое, што для амэрыканца цэнтральнаеўрапейскі каліят і сыгнал умоўнасці, для беларуса - прычына душэўнага ўздыму. Цяпер дакументальная пацьверджана: няхай і пад псэўданімам, але наш родны кут аказаўся мілым Спілбергу. Krakozhyя, вядома ж, прыдуманая краіна, але калі дыктар CNN вяшчае: “Апазыцыя ўзяла рэзыдэнцыю прэзыдэнта штурмам, месцазнаходжанье дыктатарскага ўраду невядомас”, - сэрца тажкае па-сапраўднаму... А тым часам гэта ўжо ня першы раз, калі прадукцыя Галівуду&C° прымушае згадаць пра нашу сінявокую.

1. ЛЭХАІМ

У 1930-я гады на некаторых здымачных пляцоўках Галівуду англамоўная меншасць пачувалася ніякавата: працоўнай мовай кінематографу быў ідыш. Жарт пра тое, што тагачасны Галівуд - заходнія крэсы Беларусі (Польшчы, Украіны) - амаль не перабольшаныне: кінематограф тады рабілі габрэ-эмігранты з Расейскай Імперыі альбо іх дзеци. З “нашых” асабліва вызначыліся Луіс Б. Мээр (Лазар Мээр, нарадзіўся ў Менску ў 1885 годзе), які разам з Сэмюэлем Голдвінам (варшавскім Шмуэлем Гельбфішам) заснаваў канцэрн METRO GOLDWYN MAYER, ды Кірк Дуглас (Ісуп Данілавіч Дзэмскі), які нарадзіўся ў Амстэры на шляху ягоных бацькоў з

радзівілаўскага мястэчка Mір у Амэрыку. Даній памяці габрэйскаму цэху "фабрыкі мрояў" стаўся зняты ў 1985 годзе на кінастудыі Disney мультфільм "An American Tail" (можна перакласці дваіста: "Амэрыканская сага" ці "Амэрыканскі хвасток"). Гэтая кранальная гісторыя пра мышак-эмігрантаў пачынаеца так: зіма, заснёжанае габрэйскае мястэчка ў цэнтральнай Украіне, сцвяточная вячара беднай сям'і Мышкевічаў. Бацькі не змаглі падарыць дзеткам нічога на Хануку, і тата расказвае малым мышыну народную казку пра мыш-асілка зь Менску (the Giant Mouse of Minsk), мужнага і дужага - нават каты яго бацца. Мышкевічы эмігруюць у Новы Сьвет, і праз Атлантыку іх вядзе адна надзея: there are no cats in America!

У канцы мульціку назыву the Giant Mouse of Minsk атрымлівае сканструяваная з дошак робамыш, з дапамогай якой мышы-эмігранты накручваюць хвасты каשечай мафії.

Цікава, што прадусарам "Хвастка" быў... ізноў-такі Стывэн Спілберг. Відаць, "этнічнага адэсіта" прывабілі дэзве ўлюблёныя тэмы: лёс эўрапейскіх габрэй (гл. таксама "Сыпіс Шындлера") і эміграцыя з Усходняй Эўропы (гл. таксама "Тэрмінал").

Аматары рабаць не глядзець "An American Tail" у глямурным расейскім дубляжы 1990-х, а шукаць ольдскулную агучку 1980-х: гугнівы перакладчык на робіць ляпаў і не заглушае ідыш-амэрыканскую трасянку галоўных герояў ды рускі акцэнт катоў у казацкіх палахах падчас пагрому напачатку гісторыі.

2. АКРУГА "ОСТ"

Беларуская тэма выразна прагучала ў амэрыканскім кінематографе ў 1985 годзе ў тэлевізійным фільме "The Belarus File" ("Беларускае дасьце"). Папулярны персанаж дээктэктывнага тэлесэрыялу 1970-х лейтэнант Тэа Коджак высочае беларускіх эмігрантаў у Нью-Ёрку, перасьльдуючы іх за супрацоўніцтва з нацыстамі падчас Другой Сусветнай. Цікава, што Джон Лофтус - аўтар дакумэнтальнай кнігі "Беларуская таямніца", паводле якой быў зняты фільм, - ірляндзец па паходжаньні. Калі ўлічыць падабенства гісторычнага лёсу Ірляндый і Беларусі (балоты, бульба і вілікі брат з усходу), а таксама валунічы сэпаратызм зеленавокай наці, рэакцыя ўзынікае адна: "Чые б цяляты рыкалі"!... Пасля амэрыканскім славістам ды нашай дыяспары ў ЗША дарагога каштавала перамагчы стэрэатыпнае ўяўленне пра беларусаў як недабітых фашыкаў з Цэнтральнай Эўропы. Нават аргументы пра "кожнага чацьвертага" дапамагалі мала.

Рэзыдэнцкую аўру краіны Belarus арганічна дапаўняе той факт, што ў 1960 - 1962 гг. меркаваны забойца Джона Кенэдзі Лі Гарвэй Освальд працаваў на заводзе "Гарызон" у Менску, быў шчырым марксістам і пабраўся зь беларускаю Марынай Прускавай. Кінахроніка Менску канца 1950-х з закадравымі камэнтарамі пра "чырвоны сълед" стрэлаў у Даласе нязменна фігуруе ў любым дакумэнтальным фільме пра Освальда і не абмінае знакаміты J.F.K. Олівера Стоўна (1991 г.).

3. ЯДЗЕРНАЯ ДЗЯРЖАЙКА

"Ці ведаў ты, што я могу купіць ядзерныя боегалоўкі ў Менску за сорак мільёнаў?" - кажа герой Джона Траволты ў стужцы Дамініка Сэны "Swordfish" ("Рыба-меч", 2001). У адной з частак сэрыялу "Nikita" адважная бліндынка абараняе съвет ад пагрозы ядзернай вайны, якая зыходзіць ад постсавецкай Беларусі. Па ўсім відаць, Бронная Гара і іншыя ліквідаваныя ў 1996 годзе ядзерныя арсэналы РБ глыбока запалі ў міратворчую амэрыканскую душу. Мясцовыя кажуць, што падчас перамоваў пра разрабоныя РБ адзін з генэралаў Air Forces у адказ на прапанову праехаць да броннагорскіх ядзерных шахтаў па галоўнай дарозе з галівудзкай усьмешкаю распахнуў нейкія веснічкі і пашыбаваў напрасткі. Галоднае паліашукае дзяцінства ці дасканалая фотаапаратура спадарожнікаў НАСА?

насінік творозай

*

ПРЫБІРАЙЦЕ ПЫЛЬНЫЯ НОГІ**!

4. THE HEART OF RADIATION

Апошнім часам у інтэрнэт-рэсурсах, прысьвеченых Чарнобылю, часта можна прачытаць прыкладна такое: "Прывітанье з Мэрыленду, ЗША! Я рада пазнаміца зь Беларусью. Я шукаю ўсё пра Чарнобыль з таго часу, як пабачыла фільм "The Chernobyl Heart". Відаць, ірляндка Марылен Дзлеа, рэжысэрка 38-хвіліннага "Сэрца Чарнобыля" (у 2004 годзе стужка атрымала Оскара як найлепшы дакумэнтальны фільм) крыху перашчыравала з эмоцыямі, жывапісуючыя наступствы фатальнага выбуху для Беларусі: "Я ня змог даглядзець да канца... Я быў шакаваны... Я плакаў... Гэта жах! Бедныя беларусы..." - адгукана амэрыканскія і эўрапейскія гледачы "Сэрца".

5. ТУХЛЫ САВОК

Павал "Паша" Залуцкі (23 гады), выпускнік Ліцею БДУ, зъехаў у ЗША на стылістычны вівучач кінематографа. Неўзабаве хлопцу удалося стаць студэнтам Акадэміі тэлевізійнага мастацтва ў Сент-Луісе, бо ягоная краіна - "апошняя дыктуры Эўропы", у якой маладыя таленавітыя перцы ня маюць ніякіх пэрспэктыў. У 2001 годзе Залуцкі зьнай фільм "You Are the Coolest Girl in the USA" ("Ты найкруцінейшая дзячына ў ЗША") зь бюджетам у 50 (пяцьдзесят) даляраў і, па звестках на 2003 год, шукаў грант у 35 000 ды набіраў сярод эмігрантаў актораў на свой наступны праект "Lie Down With Me" ("Кладзіся са мною"). Наўмысна ці не, Pasha Zalutsky стаадсоткава трапляе ў акрэслены папярэднікам беларускі стэрэатып, крыху яго "асучаснівачы". "Дзеяньне фільму, - досьць няўсямна тлумачыць рэжысэр, - адбываецца ў адным з постсавецкіх гародоў і будуеца вакол вечнай славянскай тэмы - пачуцьця віны дзяцей перад сваімі бацькамі за ўсю мізорнасць іх бацькоўскага жыцця, пражытага ў савецкіх умовах" (сынтакс і патас арыгіналу захаваны). На жаль, інфармацыяյ пра тое, ці пабачыў фільм сьвет, мы не валодаєм.

***

Відаць, найружавейшай з усіх згадак пра нашыя палестыны ёсьць эпізод моладзевага сэрыялу канца 1990-х "Seinfeld", у якім герой ідуць у кіно глядзець фільм пад назвай "Рушэль, Рушэль: эратычнае падарожжа з Мілану ў Менск". Но астатніе выглядае ня надта весела: абстрактная постсавецкая краіна зі бедным народам і моцнай дыктатурай, крыніца насяпнай эміграцыі, невялічкая дзяржава з магутным яздерным патэнцыялам. Мірныя людзі, гаворыце?..
...А "Тэрмінал" усё адно добрая камэдыя.

МЕНАВІТА ТАКІМ ПЛЯКАТНЫМ ШЭДЭУРАМ АДКАЗАЛА
МЕНСКАЯ СТУДЫЯ VASHKEVICH.COM НА СТУЖКУ СЫПІЛБЭРГА.

ВАС ИСТ ДАС?

Анэксдоцік сапрауды зълёгку салёны і барадаты. Але яго я атрымала ў адказ на сваё пытанье “Дык а чым піяр адрозніваецца ад рэклямы?” І як пазней мne патлумачылі, я лёгка аддзелалася. Звычайна цікаўнаму ў адказ на “Вас іст дас?” цяжка “адфільтраваць” наагул любую інфу. А тым больш у такой вобласці, як “чароўны піяр”.

Хаця насамрэч для таго, каб займець першае ўяўленыне, дастаткова ведаць некалькі рэчаў. Па-першае, тэрмін PR (скарочана ад “public relations” - сувязі з грамадзкасцю) прыдумаў стваральнік Дэкларацыі незалежнасці Томас Джэфэрсан. Пад гэтым словам злучэннем ён меў на ўвазе ўменыне кіраваць грамадzkай думкай. Па-другое, спэцыяліст па PR займаецца наладжваньнем контактаў. Паміж фірмай і грамадствам, унутры фірмы, паміж палітычнай партыяй і выбаршчыкамі і да т.п.

Па-трэцяе, піяршчык распрацоўвае стратэгіі ўплыву на аўдыторыю. З дапамогай PR-акцыяў можна як стварыць пазытыўныя вобраз кампаніі, так і зьнішчыць яго. Зрэшты, дзяякуючы такім “неабмежаваным магчымасцям” большасць людзей, якія хоць краем вуха нешту чулі пра PR, лічаць, што піяршчык - гэта ці Бог, ці д'ябал.

Насамрэч усё больш празічна: беларускія піяршчыкі збольшага маладыя, амбітныя, любяць папазіраваць перад фотакамерай і парапказваць пра свае прафесійныя заслугі. Для таго каб іх знайсці, добрыя людзі паразаць вам наведаць журфак БДУ. Не прасахацце магчымасць: там можна знайсці такі-і-і-ія экземпляры!!!

КАЦЯ ФУРС (ЧАЦЬВЕРТЫ КУРС)

- 3 чаго варта пачынаць “паход у PR”?

- Я кансэрватар, таму лічу, што для пачатку трэба атрымаць адкукацию. Добрую. Хаця ў нашай краіне няшмат людзей, якія маюць адкукацию менавіта па PR. Я сама буду “спэцыялістам па інфармацыі і камунікацыі”. Што датычыцца спэцыяльных універсітатаў, то я ня супраць вучыцца ў Піцерскім універсітэце. Тым болей што дэкан факультэту журналістыкі там Марына Шышкіна, старшыня Расейскай акадэміі па сувязях з грамадзкасцю.

А для таго каб сур'езна займацца PR у нас, трэба мець сувязі. Гэта вельмі важна. У Менску, у адрозненіі ад Захаду і той жа Масквы, усе прафесійныя сувязі наладжваюцца на ўзроўні сяброўства.

Гаварыць пра нейкае бізнес-згуртаваньне нельга, толькі пра PR-тусоўку.

- А можа, трэба кніжкі нейкія чытаць, часопісы?..

- Без самадукцыі таксама нікуды. Я спачатку гэты аспект няк закінула. У нас толькі ў другім семестры на трэцім курсе пачалі выкладаць тэорию PR. Да таго часу я ўёс чакала, калі ж мы пачнем вывучаць.

На шчасьце, мая сястра вучыцца на курс старэй. У яе спэцыялізацыі пачалася зь першага курсу, таму яна мне распавяяла шмат цікавага. У нейкі момант мы да такой ступені адчулі недахон тэарэтычных ведаў, што сталі зьбірацца разам зь сёньняшнімі выпускнікамі і аблімяркоўваць розныя речы. Гэта добры досьвед: да кожнай сустэречы мы рыхтавалі нейкую тэму, а потым разам яе аблімяркоўвалі. У нас нават быў слоўнік.

Леташній восеньню гэтая тусоўка пераразла ў прадстаўніцтва Еўрапейскай Асацыяцыі па сувязях з грамадзкасцю (CERP Students) у Беларусі.

- Гэта адзіная студэнцкая арганізацыя па PR?

- Пакуль гэта першая студэнцкая арганізацыя па PR. Асноўная праца на мне. Гэта добрая магчымасць напрацаўваць досьвед. Пакуль мы працуем над праектам “Прэзентацыя PR як прафесіі”.

- А дзе ты наагул практикавалася?

- У мене была практика ў агенцці “Прыярытэтныя рашэнні”, дзе я брала ўдзел у правядзенні першай Рэспубліканскай IT-Спартакіады. Працавала ў “Арстайлеры”. Зараз працую ў “Міжнародным дзелавым альянсе” - IBA. Складаю прэс-рэлізы, рэдагую матэрыялы для буклетаў, прыдумляю слоганы...

ТАКІЕ ВАСІСТЫ
ПАЧНЕМ З АНЭКДОТА ПА ТЭМЕ “PR ДЛЯ
ДЭБІЛАУ”, ЯКІ МНЕ ЛАСКАВА
РАСКАЗАЛА АДНА МЕНСКАЯ
ПІЯРШЧЫЦА.

“КАБ ЗРАЗУМЕЦ, ШТО ТАКОЕ PR, УЯВІ
САБЕ ТАКУЮ СЫТУАЦЫЮ. ТЫ (ВАСЯ
ПУПКІН / ВАСІЛІСА ПУПКІНА)
ПРЫХОДЗІШ НА ТУСУ / БАЧЫШ
ПРЫГОЖОЮ / -АГА ДЗЛІЧУНУ /
ХЛОПЦА, САМУЮ / -АГА ПРЫГОЖОУ / -
АГА Ў СЪВЕЦ. КАЛІ:
- ТВОЙ СЯБАР / -ОУКА ПАДЫХОДІЦЬ
ДА ЯЕ / ЯГО І ГАВОРЫЦЬ: “ВАСЯ ПУПКІН
/ ВАСІЛІСА ПУПКІНА КРУТЫ /-АГА Ў
ЛОЖКУ” - ГЭТА РЭКЛЯМА;
- ТЫ ПАДЫХОДЗІШ ДА ЯЕ / ЯГО І
НЯСЬЦІПА ЗАЯЎЛЯЕШ: “Я КРУТЫ / -АГА
Ў ЛОЖКУ” - ГЭТА МАРКЕТЫНГ;
- ЯНА / ЁН САМА / -АМ ПАДЫХОДІЦЬ
ДА ЦЯБЕ І ГАВОРЫЦЬ: “МНЕ
РАСКАЗВАЛИ, ТЫ КРУТЫ / -АГА Ў
ЛОЖКУ” - ГЭТА ПРЫКЛАД ПАБЛІК
РЫЛЭІШНЭ”.

“ЦІПА РЭКЛЯМА?”

ФІГЛІЗ! ПІЯР І РЭКЛЯМА - ГЭТА ДАЛЕКА НЕ АДНО І ТОЕ Ж. ЯК СКАЖУЦЬ ВАМ ПІЯРШЧЫКІ,
“РЭКЛЯМА - АДЗІН З ІНСТРУМЕНТАЎ PR”.

У СЭНСЕ:

- ЛЮБЫ ЛОХ З РЭКЛЯМНАГА АДДЗЕЛУ ЯКОЙ ЗАЙГОДНА ФІРМЫ МОЖА ЗЬМЯСЫЦЬ РЭКЛЯМНУЮ АБВЕСТКУ Ў СМЛ. ЗА БАБКІ ЯСНА. КАМПАНІІ, ЯКАЯ ДУМАЕ ПРА СВОЙ ІМДЖ І ПЭРСПЭКТИВЫ, ЗАПЛАЦІЦЬ ЗА РЭКЛЯМНЫЯ ПЛОШЧЫ ЎЖО МАЛА. ТАМУ ЯНА НАЙМАЕ ПІЯРШЧЫКА. І ТОЙ ГАЛАВУ МУСІЦЬ ПАКЛАСЬЦІ, АЛЕ ЗРАБІЦЬ ТАК, КАК СМІ САМІ - БЯСПЛАТНА! - ЗЬМЯСЫЦІІ МАТЭРЫЯЛЫ ПРА КАМПАНІЮ. У АДВАРОТНЫМ ВЫПАДКУ АТРЫМАЕЦЦА “ДЖЫНСА”: КАЛІ ЖУРНАЛИСТЫ ЗА ВЫЗНАЧАНУЮ СУМУ ПЛЯОЦЬ У СВАІХ МАТЭРЫЯЛАХ ДЫФРАМБЫ КЛІЕНТУ;

- КАЛІ ВЫ ПАСТАЯННА СУТЫКАЕЦСЯ З ТЭЛЕ-, РАДЫЁ-, ДРУКАВАНЫ РЭКЛЯМАЙ, НАВЯЗЫЛІВАЕ АДЧУВАННЕ “ШТО ЯНЫ МНЕ ЗАГАНЯЮЦЬ?” ПЕРАСЬЛЕДУЕ ПАСТАЯННА. ПРАЦА ПІЯРШЧЫКА ЗАКЛЮЧАЕЦЦА Ў ТЫМ, КАК ЛЮБОЕ PR-МЕРАПРЫЕМСТВА ЎСПРЫМАЛАСЯ СПАЖЫЎЦОМ ЯК “СВАЁ, ДЛЯ НАРОДУ” - А ЗНАЧЫЦЬ, ПАЗЫТЫЎНА;

- “КУПІ МЯНЕ, Я ДОБРЫ!” - АСНОУНЫ ЗАГОН РЭКЛЯМЫ А ПРАУДА ГЭТА ЦІ НЕ - СПРАВА ДЗЯСЯТАЯ. ПІЯРШЧЫК МУСІЦЬ ДАКАЗАЦЬ ПАТЭНЦЫЙНАМУ СПАЖЫЎЦУ, ШТО ПРАДУКТ САПРАУДЫ ДОБРЫ І ЖЫЦЬЦЁВА НЕАБХОДНЫ ЛЮБОМУ ЛОХУ.

ІНАКШ КАЖУЧЫ, PUBLIC RELATIONS - СТРАТЕГІЯ, А РЭКЛЯМА - ТАКТЫКА ПОСЪПЕХУ.

- А што дзе вучоба на журфаку?

- Быў у нас такі прадмет - літаратурнае рагадаваньне. Марыя Пятроўна Карповіч - сапраўдная фанатка свайго прадмету. На яе парах-“запарах” я навучылася бачыць памылкі і “чытаць слоўнік”.

А ўвогуле гэта сумна, калі на факу ёсьць толькі адзін прэпод, які дае неабходныя веды... Наколькі я разумею, у ВНУ павінны працаца лепшыя спэцыялісты. А калі не, дык навошта тады ўвогуле сюды ісъцы? Журфак навучыў добра хлусіцы. :) І на практыцы на многія пытанні мне даводзілася адказаць: “Так, я пра гэта чула. Пасправую зрабіць”. І адразу пасля такой размовы залазіла ў нэт, шукала патрабоную інфу. Напрыклад, дырэктар пытаем: “Вы што-небудзь ведаце аб прамлемах сацыяльнай адказнасці?” - “Вядома ж”. Гэта шчасце, што мне сяброўка ўчора расказала, як яны працаўлі над гэтым практкам.

- Некі змрочна...

- Ну, адзіны станоўчы бок журфаку - гэта людзі, якія тут вучацца. Таму што знаёства зь імі потым вельмі спатрэбіцца. Ды і ўвогуле, калі кожны дзень бачыш шмат людзей, якія ўжо выйшлі на нейкі ўзровень, зьяўляецца стымул рушыць далей.

- Добра. Давай практыкуемся. Табе тэрмінова трэба прыдумаць шэраг PR-мерапрыемстваў для прасоўвання піва “З крышачкі”.

- (пасля троххвіліннага абдумваньня) Прэзэнтация, дзе мы ў гэтыя крышачкі будзем напіваць піва; дзеесьці будзем шукаць іх... Увогуле, гэта вельмі індывидуальная справа. Калі б у мяне быў досьвед працы гадоў дзесяць, я б адразу адказала, а так... Трэба падумаць.

НАТАЛІЯ ЯФІМКІНА

5 курс

- Дзе можна пачаць вучыцца піяру?

- На тым жа журфаку даюцца нейкія базавыя веды. Можна заніцца самаадукацыяй, але ў нас не давараюць спэцыялістам без дыплому. Трэба мець хоць якую “корачку”. Канкрэтна PR-спэцыялісту у нас рыхтуюць на ФФСН БДУ (там больш акадэмічны падхід), у Лінгвістычным на “Міжкультурнай камунікацыі”. Нешта такое ёсьць у Інстытуце культуры і Акадэміі пасльядыплёмнай адукцыі.

- А дзе ты сама пачынала стажыравацца?

- Спачатку на першым курсе праходзіла практыку ў газэце “Наша жыццё”. Там я навучылася хутка працаўваць. Потым была “Праграма А” на радыё, дзе мне давялося рабіць стужкавы мантаж. На трэцім курсе я працаўала ў аддзеле маркетынгу і новых тэхналёгіяў Менскага аблтэлекаму. Займалася рэкламай і дызайном. Цяпер ведаю, чым message у рэкламе адрозніваецца ад message у PR. Працаўала спэцыялістам у сферы IT.

- Вельмі страката...

- Я заўсёды шукала месцы для практыкі і ўдасканалення прафмайстэрства самастойна, было цікава пасправацца сябе ў розных сферах. Вядома ж, ганаўлася сабой.

Зараз вось працу ў “BelSwissBank” спэцыялістам па ўнутрыкарпаратыўным PR. Сумоўе праходзіла на пасаду “Спэцыяліст па ўнутрыкарпаратыўным маркетынгу”, але зараз маркетынг уключаеца ў PR. Было шмат прэтэндантаў на пасаду, але прыйшла я. Нядайна зьмяніла месца працы, і зараз супрацоўніча з інстытутам PR.

- А чым ты займалася ў “BelSwissBank”?

- Карпаратыўнай газетай, сайтом, распрацоўкай размоўных стандартоў для сакратароў. Такая сур'ёзна кампанія ня можа дапусціць размовы кліента з сакратаром кшталту:

- Алё.

- Магу я паразмаўляць з Пятром Пятровічам?

- А яго няма...

- А калі можна патэлефанаваць?

- Ну, ня ведаю... Пачакайце сэкунду: Люся, калі Пеця прыйдзе? Алё?

Папажджэй звязкніце.

Усе гэтыя рэплікі трэба праціваць і адаптаваць да кожнага чалавека. Акрамя таго, гэтыя формулы мусіць адпавядаць іміджу банку. Калі для “Прыбэрбанку” стандартны зварот да служчых і кліентаў - “спадар” і “спадарыня”, то для Беларуска-Швейцарскага банку трэба выдумляць нешта новае.

- І навошта табе спатрэбіся журфак?

- Журфак даў шмат. На другім курсе я ўжо ўмела пісаць прэс-рэлізы, і на той момант ведала больш, чым зарэз ведаюць чацверакурснікі. У нас розныя праграмы. Мы ўжо на другім курсе мелі поўнае ўяўленыне аб прафесіі, а яны - толькі напачатку чацвертага.

- Зълёту зможаш прыдумаць PR-кампанію для піва “З крышачкі”?

- М-м-м... (пасля хвіліннага абдумваньня) Гэта прадукт для моладзі. Арыентуемся на сіядомных маладых людзей. Напрыклад, можна праспансаваць нейкія спартовыя гульні: стрытбол, футбол, фэст па брэйку. Абавязковая трэба правесці эксперыту, каб паказаць, што піва добра ўпльывае на здароўе.

- Што-о-о?

- Трэба знайсці ў ім нейкія добрыя рэчывы. Ну як з шакалядам. Усе ведаюць, што ён кепска ўзьдзейнічае на зубы, але мы ўсё адно яго купляем. Некаторыя нават упэўненыя, што шакаляд дапамагае скінуць вагу. Наагул, усё залежыць ад мэтай заказчыка. Ён хоча праста прадаць больш прадукцыі ці стварыць станоўчы імідж фірмы? У залежнасці ад гэтага і выпрацоўваецца кампанія.

---

* *Паблік марозаў* (праф. жарганізм) - Значыць, PR-аддзел у фірме знаходзіцца ў заняпадзе: “У іх там поўны паблік марозаў!”

** *Пыльныя ногі* (праф. жарганізм) - рэкламны мэнеджэр, які працуе па систэме *from door to door*.

ХТО ТУТ ПІЯР

Па вялікім рахунку, у Менску не набярэзца нават дзясятак кантараў, якія займаюцца выключна PR. Як кажуць эксперты, гэта вельмі мала. Хаця ў сітуацыі, калі большыя менскіх кампаніяў ці “ў труне бачылі ваш піар”, ці абмяжоўваюцца ўласнымі падраздзяленнямі па сувязях з грамадзкасцю - гульцоў больш чым дастаткова.

1. *Інстытут PR*. Старэйшая агенція, якая працуе цягам 11 год. Вядомая

харызматычным босам, граматным “прасоўваннем” кліентуры (*Cosmos TV, OHT, Motorola, NTTs, “ЛОДЭ”*) і мерапрыемствамі, скіраванымі на павышэнне прафпрыдатнасці ўсяго беларускага PR-сектару.

2. *“Агенція дзелавых сувязяў”*. Бадай што самы вядомы практ, над якім працуе гэта агенція, - правядзенне Беларускага Кангрэсу маркетынгу, рэкламы і PR. Апрача таго, стала арганізоўвае розныя вучэбныя трэнінгі, сэмінары, канфэрэнцыі. Такія “тэарэтыкі ад PR”.

3. *“Артстайлер”*. Гэта ўжо чыстай вады “практыкі”. Самы вядомы практ - беларускі МТС. Апрача таго, летасць “Артстайлер” арганізоўвае PR-падрымку практку “Народны артист” у Беларусі.

4. *PR²*. Першая ў Беларусі кампанія, якая спэцыялізуецца ў сферы event-маркетынгу (вулічныя, выставачныя акцыі і мерапрыемствы, скіраваныя на стварэнне станоўчага іміджу ў вачах пакунікоў і face to face прамоцыі прадукту). Кліенты: *Velcom, Coca-Cola, “Алівары”**

5. *“Active Media”*. Агенція працуе прыкладна два гады, акцэнтует ўвагу на дэзвюх галінах - шоў-бізі і інтэрнэце. Хочацца верыць, з нэтам у чувакоў палепей, чым зь бізам. Па нашай інформацыі, менавіта “Active Media” адказная за “раскрутку” ВІА “Харлі” і Паліны Смолавай. Самы апошні практ агенціі - съплюваючая тэнсістка Вольга Барабаншчыкава - відовішча яўна не для слабанэрвовых...

---

* Падрабязнасці пра PR² гл. у CD за травень'2004.

наш ёсць

СУПЭРКОМПАЙҮТАР

холі-голі, паратруулэр

текст:
ВОЛЬГА АРТ

ЗРОБЛЕНА ЯК БЕЛАРУСКАЕ

На расейска-беларускі супэркамптар у 2004 годзе пайшло 33 767 000 рубліў. СКІФ K-1000 - гэта клястэр на 576 працэсарах з частатой 2,2 ГГц. На кожным з 288 вузлоў клястэра ўсталявана па 2 працэсары, з 4 Гб апаратнай і 80 Гб дыскавай памяці. Для парабанання: звычайны комп мае адзін працэсар і з большага 64 Мб памяці.

Вытворчасць беларуска-расейскага СКІФ K-500 - 716,8 млрд. апразцыяў у сэкунду.

Як съцвярджае сайт АПІ, выраб усіх яго 288 вузлоў у Маскве заняў трох месяцаў, а зборка ў Менску - трох дні.

TOP 500 – сіпсі самых вытворчых систэмаў съвету - выдаецца два разы на год, у чэрвоні і лістападзе, амэрыканскім ўніверсітэтамі Манхейму і Тэнесі. TOP - ня праста замер, "у каго болей". Гэта практична дэмантстрація кампютарнай моцы краінаў съвету. Тым больш цікава, што зь 2002 году ў стройныя шэрагі амэрыканскіх, японскіх і немецкіх кантораў па вырабе супэркампou ўцерліся беларусы. Праўда, першы беларускі выхад у 2002 годзе зацмілі нашы "расейскія браты", якія са сваім MBC1000M трапілі на 64 месца. Наш сольны нумар адбыўся ў 2003-м, калі беларусы трапілі на 407 месца са СКІФам K-500 . А ўжо ў лістападзе 2004 году на 98-м месцы альянсу ў супэркомп СКІФ K-1000, які зрабілі ў Аб'яднаным інстытуце праблемаў інфарматыкі Нацыянальнай Акадэміі науک Беларусі (АІПІ).

АДКУЛЬ НОГІ РАСТУЦЬ...

Тое, што без кампьютара ніводзін сучасны чалавек сабе не ўяўляе – гэта так. "Уорд", "офіс", "фаташоп" знаёмыя амаль кожнаму гопніку. Здавалася б - жыві і радуйся. А вось не! Няма межаў дасканаласьці. Людзі началі вырабляць супэркампьютары.

Звычайні комп'ютеры "супэрам" здольнасць машыны вырабляць як мінімум 1 млрд. аперацыйнага "зпту ў сэкунду" (г.зн. колкоўкасць аперацыйнага вагаеца ў залежнасці ад іх складанасці).

Пачаткам эры супэркампьютараў можна, напэўна, назваць 1976 год, калі зьявіўся supercomp Cray1. Працуючы з некалькімі праграмнымі дадаткамі, Cray1 паказаў уражваючыя ў параўнанні са звычайнімі систэмамі вынікі. За што і атрымаў прыдомак "супер".

Потым быў ўсім вядомыя Pentium, Apple G4. А паралельна са звычайнімі ПК праграмісты розных нароадаў спрабавалі ажыццяўвіць мару - стварыць супэркампьютар. Прычым у каго кампьютар будзе больш "наварочаны" (то бок будзе вырабляць больш за іншых "зпту ў сэкунду"-аперацыйнага), tym болей у яго шанцаў трапіць у амэрыканскі TOP.

NO COMMENTS

Беларускі супэркомп СКІФ займае шэсцьць з паловай квадратных мэтраў у АІПІ ўжо трэці год. (Дагэтуль там стаяў СКІФ K-500, прыблізна такой жа велічыні.) Стаяць сабе і стаіць, як нерухомы съведка інтэлектуальнай магутнасці беларускіх праграмэрэў. Туды мы і паспрабавалі трапіць, каб даведацца крыху больш пра СКІФ і паразмаўляць са зьнясіленымі ад працы, але мужнімі бацькамі супэрагрэгата.

АІПІ быў tym самым месцам, зь якога варта было бы вынесці патрэбную інфармацыю пра кампьютар. Але на справе "вынесці" ператварылася ў "выцягнуць", "прабіць" і "падтыбыць".

Ніякіх зъвестак, якія хоць бы аддалена нагадвалі мыла ці нумар мабілы беларускіх супэрагрэгатаў, не было. Ні-чо-га. Толькі мэйл адміністратора.

У адказе на мой першы ліст з просьбай даць нейкую інфармацыю і камэнтары безыменнны адміністрацівны апарату Ўладзімера Анішчанкі.

І началося...

Спачатку сп. Анішчанку спатрэбілася падрабязная інфа пра "сучаснае моладзевае

выданье", як я рэкамэндавала СД. Інфу я дала, але адказу так і не атрымала. Яшчэ адзін ліст - зноў без адказу.

"Не мудрствуя лукава", я вирашила, як той казаў, пайсці іншым шляхам. Набраўшыся нахабства і паболей паветра ў лёгкія, тэлефонную ў інстытут і прадстаўляюся журналістачкай аднаго паважнага дзяржаўнага СМИ. З наездам, маўляў, "вы ж не пакінече нашых чытачоў у няведенаны". Прытым у сувязі апошніх рашэнняў АГЛ... (спрабую вытрымліваць шматзначную паўзу)". Фіг вам: супрацоўнік інстытуту цвёрда трымалі абарону перад СМИ-навалай.

Пасля ўсіх няудальных спрабаў прабіцца ў інстытут у мяне склалася ўражаныне, што ў сценах АІПІ хаваюць ТАКУЮ тайну, пра якую ведаць - сабе даражэй. І гэта прытым, што афіцыйны сайт АІПІ паведамляў: СКІФ K-500 стаіць на варце машынабудаўнічай бяспекі Бацькаўшчыны і злікіаны дапамагаць у вырабе самазвалу, трактароў і да т.п. с/г тэхнікі. Тады лягічнае пытаныне: навошта такая таямнічасть ў зносінах з журналістамі?

...Пагуляўшы пару дзён вакол будынка АІПІ і напружана ўгляджаючы ў вонкі на першым паверсе, я раптоўна зразумела, што дакапаюся да ісціні толькі ў тым выпадку, калі траплю ў тыл ворага...

ІНФОРМАТЫК-ІНФОРМАТАР

...Знайсці Жэню, якога мне рэкамэндавалі як аднаго з тых, хто яшчэ летасць браў удзел у працы над СКІФам, аказалася ня так складана - варта было капунуць парутройку телефонаў.

Хлопчу на выгляд 27-28. Звычайні джынсы, куртка, бахілы. І, што асабліва прыменна, спакойнія адносіны да чайнікаў (да якіх, без залішняй сціпласці, я сябе і адношу).

Размову вирашила пачаць з элемэнтарнага: каму ў Беларусі, краіне няпужаных юзэраў 95-й вінды, упаў супэркомп? Досьць патрыятычнае пытаныне пад пракіслую "Крыніцу", якую мы сёrbalі ў аднайменнай экспрэс-каўярні.

- Ну, па-першае, улічваў тэхнічныя прагрэс. Беларусь пакуль што на краі глябальных тэхналёгіяў, але можа стаць у фаворы. Па-другое, не патрэбны нам - прададзім за бугор. Калі ўх ямна свайго Розуму, будзем за грошы прадаваць ім наш. Па-трэцяе, гэта паказальнік. Маўляў, у нас акрамя трактароў ёсьць і тэхніка.

Да таго ж, толькі ў нас яшчэ засталіся такія энтузіясты. Ты паглядзі на фізыку, на матэматыку. Яны ж толькі спачатку пра грошы думаюць. А потым як панясе! І галоўнае ўжо не з/п, а тое, што атрымаеца ў выніку. Псыхі, што казаць...

- Нафіг юзэру ваш супэркомп?

- Звычайні юзэр хай далей юзае сваю вінду. Такі комп'ютер не для звычайніх карыстальнікаў - гэта і дурню зразумела (ну, дзякую! - заув. В.А.).

- Даўж жа TOP 500 - гэта таксама ня съпіс пераможцаў раённай алімпіяды па інфарматыцы...

- Ну так. Таму хочацца думаць, што комп будзе выкарыстоўвацца па прызначэнні. Іншая справа, што прызначэннё для Яго знайсці складана...

- А што пра гэта думалі ваши начальнікі?

- На Захадзе галоўны той, хто самы разумны. У нас - той, у каго касцюмчык навешы. Таму асноўныя геніяльныя ідэі распрацоўваюцца простымі "інжынэрамі". Хаця нам, калі я працаўай у АІПІ, пашчасціла. У нашага шэфа акрамя касцюмчыка яшчэ і Розум быў. Ён ведаў, куды і навошта трэба такі практэкт прадставіць. Насамрэч, над СКІФам працујуць ужо не адзін год. Калісці трэба было дайсць да такога прызнаньня.

- Як нааугл можна трапіць у "элітарнае кампьютарнае падраздзяленне"? Месца ж вельмі някепскас...

- Калі ты думаеш, што туды бяруць самых разумных - памыляешся. Хто аказаўся ў патрэбным месцы - той і першы. Самыя разумныя зараз працујуць у філіях буйных заходніх кампаніяў. АІПІ - гэта дзяржструктурка, грошай плацяць няшмат, але ёсьць прастора для думак. Бяруць у асноўным тых, хто мае якія-небудзь ступені, малодшых навуковых супрацоўнікаў. Часам працујуць асьпіранты...

РУЖОВЫЯ МАРЫ

Сустрэча з Жэнем скончылася на чацвертым куфлі - разыходзіліся мы амаль сябрамі.

"А чуткі пра Сыліконавую даліну хадзілі даўно, але спэцыяльна пад яе нікто над СКІФам не працаўаў, - даверліва разюмаваў Жэня нашую размову. - Даліна з'явілася потым. Як па мне, дык яна нафіг не патрэбная. Сама падумай: вялікіх гарадоў у нас колькі? Адзін Менск. Ёсьць яшчэ раённыя цэнтры. Астатнія - калгаснікі. Даірку не навучыш пісаць праграмы ў C++, напрыклад. А дзеля дробных выключэнняў кшталту СКІФа рабіць такі гігант - гроши на вецер. У Амэрыцы над гэткім практэектам працаўалі калі двух гадоў. У нас вырашылі ўсё за год скляпяць. Змогуць? Думаю, не".

...ДЫК НАВОШТА?

НА БАЗЕ СКІФА ПЛЯНУЕЦЦА СТВАРЭНННЕ ШЭРАГУ ПІЛЁТНЫХ ПРАГРАМАЎ:

- СИСТЕМА ДЛЯ АЎТАМАТИЧНАГА РАСПАЗНАВАНЬНЯ І ВЫБАРУ МЭТАЎ У РЭАЛЬНЫМ МАШТАБЕ ЧАСУ;

- СИСТЕМА ДЛЯ АПРАЦОУКІ I АДЛЮСТРАВАНЬНЯ ЗВЕСТАК У РЭАЛЬНЫМ МАШТАБЕ ЧАСУ Ў КАРДЫЯЛЯГЧНЫМ КОМПЛЕКСЕ НОВАГА ПАКАЛЕНЬНЯ;

- СИСТЕМА ДЛЯ РАСПАЗНАВАНЬНЯ АДЛЮСТРАВАНЬНЯ;

- ІНСТРУМЭНТАЛЬНЫЯ СРОДКІ ПРАЕКТАВАНЬНЯ ІНТЭЛКУАЛЬНЫХ СУПЭРКАМПУТАРНЫХ СИСТЕМАЎ І ИНШ.

СЯРОД ІНШЫХ УЗНАГАРОДАЎ У СЪНЕЖКІ 2004 БЕЛАРУСКІ СКІФ СТАЎ ПЕРАМОЖЦАМ ПА ХУТКАСЦІ ВЫЛІЧНЯНЯ ЗАДАЧАЎ VEHICLE COLLISION I NEON_REFINED, МЭТА ЯКІХ - СПРАГНАЗАВАЦЬ І ВЫСЬВЕТЛІЦЬ "ТЭХНІЧНЫЯ ПАВОДЗІНЫ" АЎТАМАБІЛЯ ПРЫ СУТЫКНЕНЬНІ.

Крыніца: skif.bas-net.by

ГАМОН ПАДКРАЎСЯ НЕЗАЎВАЖНА

На думку газеты "The International Herald Tribune", неўзабаве Штатам давядзеца пасунуцца з пасады прызначана лідэра ў навучаньні замежных студэнтаў. Камянёў, што цягнуць супердзяржаву ўніз, некалькі.

Тэракты - толькі адна з прычынаў. Амэрыканцы баяцца іншаземцаў, таму зь візамі - праблемы. З 2001-га колькасць афіцыйна зарэгістраваных (дапушчаных і здолеўшых прабіца ў амбасаду) замежных студэнтаў зменшылася на 2,4%. Гэта шмат, калі ўлічыць, што ўвесь час назіралася тэндэнцыя да павелічэння колькасці замежнікаў. Тым больш што для амэрыканскіх ВНУ чым больш разнастайны склад абітурыенту, тым лепш. Са съвету па студэнту - універзу на мэдал. Студэнты ўсяго съвету are welcome. Але нават якія-колькве танзанійцы і беларусы ня надта съляшаюцца ў Амерыку па навучальнае шчасце. Самыя вялікія трабл для нашых - недзе траба спачатку наскрэбці як мінімум 15 000 зялёных: навучанье ж платнае. А тут яшчэ свае, амэрыканскія абітурыенты ўсё больш і больш тупяць. Пісаць ня ўмёюць, тэсты, што для замежнікаў - неабходная ўмова для паступлення, здаць ня ў стане нават ва ўніверзы. А прэстыжнага і даступнага дыплому хочацца. Таму адзін з варыянтаў для іх - Канада, дзе кошт навучанья непараўнальная меншы (для "сваіх" - канадыяў і амэрыкосаў - каля 2000, для замежнікаў - ад 6000), а якасць ня горшай. Затое заахвочаньняў шмат: Канаду ўжо зараз называюць "эдэмам для пэнсіянараў", і съвежая кроў "маладых спэцыялістаў" і патрабная як паветра. Так паціху, праз запічэнне ў ВНУ, дыплём якой аўтаматычна дае права на жыхарства, канадыйскія чыноўнікі за кошт замежных студэнтаў выправдляюць дэмографічную праблему ў краіне.

АДУКАЦЫЯ І БІЗНЭС - РОДНЫЯ БРАТЫ

У Штатаў з Эўропаў - негалосная вайна за такіх, як мы з вами, шаноўныя студэнты і маладыя спэцыялісты.

"Вучоба ў ЗША ня вартая дзівюх начэй пад дзівярыма амбасады" - прыблізна такі дэвіз зараз экспліятууюць краіны не-ЗША, актыўна выкарыстоўваюць праблемы амэрыканскай систэмы адукацыі (і пры гэтым выдаюць дыплёмы амэрыканскага ўзору). Ёсьць за што змагацца: міжнародная адукацыя даўно стала галіной буйнога бізнэсу. У гэтай індустрыі кожны замежны студэнт - і тавар, і спажывец. Так, чым большая колькасць замежнікаў, тым вышэй рэйтынг універсітэту. Тым больш што грошай няродныя студыўзусы плацяць непараўнальная больш за мясцовыя. Па самых сціплых падліках, колькасць патрачаных бабак простага беларускага студэнта на "амэрыканскі" ці "ангельскі" дыплём будзе роўная кошту двухпакаёўкі ў каліцэнтральным раёне Менску. Зь іншага боку, для замежнікаў неабходна ствараць спрыяльныя ўмовы, каб не аблажацца ва ўсім съвеце. І ў гэтую справу таксама ўкладаюць: на бытавое ўладкаваньне, на выкладчыкаў, на стыпэндыі. Таму краіны і кантынэнты махаюцца за "адукацыйныя" даліны. Напрыклад, амэрыканскія амбасады па ўсім съвеце апошнім часам пачалі павялічваць колькасць становучых адказаў на атрыманыя візай.

І гэта правільна: уся штатаўская систэма адукацыі арыентуецца на прыбытак. У школах і садках якасць навучанья - гэта "новыя мэтоды": чым "навей", tym даражэй навучанье. Студэнты абраюць будучую спэцыяльнасць з улікам таго, каб хутчэй "адбіць" крэдыт, што бралі на вучобу. А прафесура разылічае, колькі атрымае ад чытанняня пэўнага курсу.

У ТОР 500 ЛЕПШЫХ УНІВЕРСАЎ СЪВЕТУ ЦЯГАМ АПОШНІХ ДЗЕСЯЦІ ГОД АМЭРЫКАНСКІЯ ВНУ ЗАЙМАЛІ ВЫКЛЮЧНА ПЕРШЫЯ ПАЗЫЦЫІ. НАВАТ У АПОШNІЯ ДВА ГАДЫ ЗЬ ДЗЯСЯТКІ "ПЕРШЫХ-ЛЕПШЫХ" ВОСЕМ ВНУ - АМЭРЫКАНСКІЯ. ТАК І НАПРОШВАЕЦЦА ВЫСНОВА, ШТО Ў ЗЁРПЕ ЗЬ ЯЕ СЛАВУТАЙ АДУКАЦЫЯЙ НЯ ЎСЁ ТАК ДОБРА... АЛЕ, ЯК ВЫСЬВЯТЛЯЕЦЦА, І АМЭРЫКАНСКАЯ ІДЫЛІЯ КАНКРЭТНА АБЛАМАЛАСЯ ПАСЬЛЯ 9/11. ЗАРАЗ ТЫСЯЧУ РАЗОЎ ПАДУМАЕШ, КУДЫ ЕХАЦЬ ВУЧЫЦЦА І ЦІ ЕХАЦЬ НЕКУДЫ НААГУЛ. І ХАЦЯ САМ МІNІСТАР АДУКАЦЫІ РБ РАДЗЫКОЎ ЗАПЭЎНІВАЕ, ШТО НАВАТ ЗА МЯЖОЙ ЁСЬЦЬ ПОПЫТ НА БЕЛАРУСКУЮ АДУКАЦЫЮ, ХТО РАЗУМЕЕ, ТОЙ ВЕДАЕ: ЕХАЦЬ ТРЭБА. АДНО ШТО ПАЛЯРЭДНЕ ПАДУМАУШЫ: А САПРАУДЫ, КУДЫ, КАЛІ АДУКАЦЫЯ ВА ЎСІМ СЪВЕЦЕ ПЕРАЖЫВАЕ НЯ ЛЕПШЫЯ ЧАСЫ?

ТЭКСТ:

АЛЁНА ШАЛАЕВА, ТАНЯ КЭЛЬЛІ

СУДЖОНСКАЯ
І АМЕРЫКАНСКАЯ
АДУКАЦЫЯ

Беларусь на гэтым фоне - як у срацы, хоць і мае дастаткова замежных студэнтаў. У пляне перспектывынасыці атрыманыя беларускай адукациі для замежніка прывабнага, па шчырасыці, мала. Кошты крыйху ніжэйшыя за Москву, але ні табе стыпэндыяў, ні табе выкладчыкаў сусьеветнавядомых. І бліскучай будучыні па сканчэнні нашых факаў таксама не відаць. Хіба што дзялі съмеху будзе вывучаць які амэрыканец "Ідэалёгія РБ" ды "Гісторыю ВАВ", каб назыбіраць фактуркі для сатырычнай кнігі "Як я вучыўся ў Беларусі"...

Дарэчы, вялікае пытаньне, ці мае якую-небудзь карысць беларуская систэма адукациі ад замежных студэнтаў. Да сёньняшняга дня з гэтай нагоды ходзяць байкі пра Ваенную акадэмію. Там бедных курсантаў ледзь не паўгода кармілі выключна рысам, бо за кітайскіх студэнтаў іх радзіма разылічылася з нашай ВНУ вагонам гэлага прадукту.

ХТО РАЗУМНЕЙШЫ?

Той, хто з любога папандосу атрымлівае карысць. Напрыклад, кітайцы. Яны прасеклі ўсё вельмі хутка: карыстаюца выпадкам і пераймаюць досьвед штатаўскіх універсітэтаў, каб потым ствараць у сябе падобныя і кляпаць дыплёмы "амэрыканскага ўзору". Па кітайскіх падліках, у 2000 годзе ў ЗША навучалася 11 мільёнаў кітайскіх студэнтаў, лічба году 2005-га - 16 мільёнаў. І гэта нягледзячы на тое, што з візамі ў іх таксама проблемы: Штаты, відаць, самі палохаюцца такой колькасцю прагненых да вучобы азіятаў. Тое самае з Сынгапурам і Новай Зэляндыяй. Сваіх студэнтаў ледзь не ў абавязковым парадку выпраўляюць па ўсім сьвеце атрымліваючы overseas experience, а свае ВНУ "ператусоўваюць" пад замежнікаў. Карысці адносіль маюць - нам і на сьнілася. Універсітэты з касымічнай хуткасцю набіраюць папулярнасць сярод замежнікаў, бо нашмат танкнейшыя за амэрыканскія і брытанскія, дыплём выдаеца адпаведнага ўзору, бабкі... У рэшце рэшт, у бюджет універсаў перыядычна паступаюць гроши, і не такія ўжо малыя. Тыя ж амэрыканцы едуць, каб атрымачыць "экзатычную" адукацию, а заадно і па сьвеце пападарожнічаць.

Беларускім студэнтам, якія не жадаюць карыстацца "першым працоўным месцам, што дaeцца дзяржавай", таксама варта задумашца. Кошт аднаго году навучанья ў сталічных ВНУ наблізуся да сярэднеўрапейскага: 1500 - 3000. І гэта не мяжа. Не 25 000, канечне, але з нашым дыплёмам на руках пра такія гроши лепш і ня марыць. Невыпадкова ангельцы ці канадцы валаць гроши ў першую чаргу ў адукацию, на розныя замежныя стажыроўкі

ЛЕПЕЙ НЕ Ў ПАРЫЖЫ?

ІДЭЯ РЭФОРМЫ СЫСТЕМЫ АДУКАЦЫИ, ЯКАЯ ЎЗЫНІКЛА НА ПАЧАТКУ 1990-Х, ЗАРАЗ СТАЛА ДЛЯ МНОГІХ ЗЎРАПЕЙСКИХ ВНУ СТРАШНЫМ ГАЛАУНЫМ БОЛЕМ. ТАДЫ МЕРКВАЛАСЯ, ШТО БУДЗЕ СТВОРANA АГУЛЬНАЯ СЫСТЕМА АЦЭНКІ ВЕДАЎ (СЫСТЕМА КРЭДЫТАЎ), ЯКАЯ СПРОСЬЦІЦІ И ПРАЦЭС ПАСТУПЛЕННЯ ВА ЎСЁЙ ЗЎРОПЕ, И СТУДЕНЦІКІ АБМЕН. АЛЕ НА СПРАВЕ АКАЗАЛАСЯ НІ ТАК ІДЭАЛЬНА. СТУДЕНТУ ДОБРА: ЕДЗЕ ВУЧЫЦЦА НА ГОД У ІНШУЮ КРАІНУ, ВЯРТАЕЦЦА, ПРАЦІГВАЕ НАВУЧАНЬНЕ ДАЛЕЙ. НІ ДА-, НІ ПЕРАЗДАЧАЙ. А Ў ВЫКЛАДЧЫКАЎ - ГАЛАВА РАСКОЛВАЕЦЦА: ШМАТЛІКІЯ АЎТАРСКІЯ НАПРАЦОЎКІ, ТОЕ, ШТО ДАЗВАЛЯЛА ЎНІВЭРАМ ВЫЛУЧЫЦЦА З ШЭРГУ ІНШЫХ, ПАТРАБУЕ ПРЫВІДЗЕНЬНЯ ДА НЕЙКАЙ АГУЛЬНай МАТРЫЦЫ. ДАЛЕКА НЯ КОЖНАЯ ВНУ Ў ЗАХАПЛЕНЬНІ АД ТАКОГА РЭФАРМАВАНЬНЯ. И СТУДЭНТ ТАКСАМА ХОЧА, КАБ ТОЕ, ЗА ШТО ЁН БАШЛЯЕ НЕМАЛЫЯ ГРОШЫ, БЫЛО ВАРТЫМ IX, АДПАВЕДНА АЦЭНВАЛАСЯ И ПРЫЗНАВАЛАСЯ ІНШЫМІ. БО АДУКАЦЫЯ - ТОЙ ЖА ТАВАР. И ШТО ЯКОМУ-НЕБУДЗЬ ДЫТЭРУ З ГАНОВЭРУ. ЕДЗЕ САБЕ Ў АНГЛІЮ ВУЧЫЦЦА, НАВАТ НЯ ДУМАЕ ТАМ НЕШТА ДАЗДАВАЦЬ / ПЕРАЗДАВАЦЬ. А ПОТЫМ ВЯРТАЕЦЦА Ў ГЕРМАНІЮ И ПРОСТА ПАЦЬВЯРДЖАЕ ВЫНІКІ НА РАДЗІМЕ. УНІФІКАЦЫЯ, БЛІН!..

ВОСЬ ТАМУ И ШУКАЮЦЬ ПРЕЗПДЫ ШЧАСЦЫЯ, А ЗАДНО И РЭАЛІЗАЦІІ СВАІХ ТВОРЧЫХ ЗДОЛЬНАСЦІЯЎ У ТОЙ КРАІНЕ, ДЗЕ IX ВАРТАСЦІ АЦЭНЯЦЬ У МАТЭРЫЯЛЬНЫМ ВЫРАЖЭНЬНІ, - У АМЭРЫЦЫ, НАПРЫКЛАД. У ВЫНІКУ ПРЕЗТЫЖ ЗЎРОПЫ ПАДАЕ, РЭЙТЫНГ - АДПАВЕДНА ОКСФАРД, КЕМБРЫДЖ И САРБОНА ДАЙНО ЎЖО ТОЛЬКІ БРЭНДЫ, НА ЯКІЯ КІДАЮЦЦА НЕАБАЗАННЫЯ У АДУКАЦЫІ ЛЮДЗІ. И СЯДЗІЦЬ ФРАНЦЫЯ СА СВАІМ 41-М, А ГЕРМАНІЯ - З 45-М МЕСЦАМ.

і павышэньне кваліфікацыі. А пасля спакойна атрымліваюць суму, патрачаную на сваё навучанье, максимум за трохмесячны перыяд - у якасці заробку. Што праўда, нашай сувядомасці далёка да асэнсавання такога "выкіданья грошай на вецер". І таму беларускі дыплём - як рыбе парасон. Ні тут табе пашаны, акрамя "высылкі" гадкоў на піць, аніякіх пагадненняў або узаемапрызнаны дыплёмаў за мяжой * ... Некаторыя беларускія факультэты спрабуюць паасобку нешта зрабіць у гэтым накірунку, але вынік дагэтуль прымушае чакаць лепшага.

Таму і застаецца альбо вастрыць лыжы адразу ў вядомым накірунку, ці атрымліваць асалоду ад айчыннага навучання. Тым больш "у нас ніякіх крызысаў няма". А рэйтынг... Гэта ж не панацэя - сваім разумам трэба жыць.

* Паводле досьведу людзей, якія павучыліся за мяжой, беларускі дыплём, хай ён бакаляраўскі ці магістэрскі, не прызнаюць. Але на сумоў абавязковая папросіць расказаць, што ты вывучаў па дысцыплінах, запісаных у дакумэнце. Прыкалічеся, што давядзенца загоны па ідэалёгіі ці "ахове працы" расказаць!

**elliott smith /
from a basement on the hill**
Anti, 2004

★★★★★

"Пранізліва і пранікливі" - напéунна, гэтыя два эпітэты лепш за іншыя вызначаюць творчасць і ёсць Эліята Сыміта. Ён сіпявай надрыўна, ён пайшоў з жыцьця пакутліва - наїсць сабе дзіве сымяротныя раны нажом. Хтосьці будзе памятаць яго толькі як сбяра і палаченіка Бэзка, іншыя - як аўтара намінаванай на "Оскар" песні "Miss Misery" да фільму Гаса ван Сэнта "Разумнік Ул Хантнг". Для некаторых ён назу́сёды застанецца голасам пакалення - ня менш гучнымі з стогні Кабынія.

"From A Basement On The Hill" вышайш амаль праз год пасля сімерці Эліята і стаў шостым у яго на рэдаксьць роўнай і зъвестотайней дыскаграфіі. Тое, што не паспей завершыць музыка, давялі да заканізныя ягоныя блізкія. Курыравалі разьвіццё накідай да альбома баскі Эліята, а ў студыі, разам з продусарам Робам Шнапфам, прапавала эксп-невеста Сыміта бас-гітарыстка Джана Болм. Яны зделалі захаваць магію песьні Эліята: як і яго папярэднік, разьвітальні "From A Basement On The Hill" гучыць інтymна, чульліва і да таго ж пазбаўлены патасу "запавету рок-іконы".

Свет цэнзу прыцягваў Сыміта - гэта заўважжані ў лірыцы альбома (нельга сказаць сіўдыданай, аднак часыцком безвыходнай), і ў музыцы таксама. Над плыткай лунаюць здані іншых памерлых "ціхіх геніяў": Джорджа Харысана ("A Fond Farewell"), Ніка Драйка ("Let's Get Lost") і Джэфра Баклі ("Shooting Star"). Фірмовая для самога Эліята Сыміта прасвятленая дэрэсця найбольш выразна ўласбленая ў "Coast To Coast", "King's Crossing" і "Passing Feeling".

...Тое, што чуеш апошняй ягоныя песьні, разумееш не адразу. Гэта своеасаблівы сірптычны сэнсан, дзе мэдьюм паступова ператвараецца ў духа.

***
АД ЧАЦЬВЕРА ДА ЧАЦЬВЕРА
3 нэт-дэйнівікі вакалісткі Garbage Шырлі Мансан (www.garbage.com)
ЧАЦЬВЕР, 13 красавіка 2000:

Я слухала новы альбом Эліята Сыміта "Figure 8" сёньня раніцай. Ён вельмі спакойні і прыміраны, з адмысловымі лунаючымі мэлёдыйямі. Адчувала сябе як баваўняная пража: уся размыякылася. ЧАЦЬВЕР, 22 кастрычніка 2003:

Першое, пра што даведалася сёньня раніцай - гэта самагубства Эліята Сыміта. Я падумала пра яго прыгожы голас і пышчотную музыку. Як можа жыцьцё вось так разжываць і выплюнуць добрых і вытанчаных? Шкада... Вельмі шкада.

RATATAT / RATATAT
XL Recordings, 2004

★★★★★

Гэты альбом занадта добры, каб быць праўдай. А можа, праста занадта занадты - усялякага траба наслухацца, каб навучыцца ў яго "фтыкаць". Яшчэ гадоў дзесяць таму электронішкы назвалі ў яго банальным і старамодным, а рокеры авбінавацілі б у поўнай фрыгіднасці і неадпаведнасці рок-н-рольным традыцыям. Але з тых часу мы ўжо навучыліся адрозніваць ольдскул ад астоду і супраудных эмоцыі ад фальшывага эміцышнага драйву. Уздзельнік дуэту - Mike "Snake" Stroud і Evan "E-Vax" Mast ня так дуога пажылі на сівеце, каб задумвацца пра нейкія даўно мінулых спаборніцтвы гітарысту ў хуткасці. Замест гэтага яны мэдытацыйна лабаюць гітарныя кавары на нешта, што яны чуці ўчора ў чыл-аўце, адчуваючыся на вечарынцы паміж клясычнага IDM-а. Адзін з іх пры гэтым славіцца як лепшы гітарыст Нью-Ёрку, а другому варта ўжо даваць "лепшага прадусара" пасля іх даволі паслыжавога ў ЗША праекту Ratatat - Remixes: Mixtape Vol 1.

Гэты кампакт, які часопіс Rolling Stone узгадаў сярод лепшых альбомаў 2004 году, разбурыў як мінімум два стэрэаўпы на konknt гурта:

1) рокеры на робяць гітарысці; 2) построкі ніколі не стане папулярным. Кім жа траба быць, каб, робячы рэміксы на Jay-Z і Missy Elliot, усё адно заставацца сабой - смурнай рок-бандай з двух інструменталістай-віртуозаў? І як можна выкляпіць такі шквал эмоцый у прэсе, робячы музыку, ня менш адмарожаную, чым раны Kraftwerk? Магчыма, і сапраўды "Усё дзела ў чыстках", як співаў некалі Міхалок?

Аматары построку тримаюцца за калектыв як за сваё найдаражэйшае, не замарочаныя построкамі слухачы чуюць ў ім спакусльвія рытмы хіп-холу, а электрафэны гатовыя дакаваць, нібы гітара у Ratatat - толькі так, для пункту. Галобо́нае - эмбіэнс і касмічныя тэмбрывы. Але лепшыя рэчы альбома - "Seventeen Years" і "Breaking Away" - спалучаюць усё тры гэтыя, здавалася б, супрацьлеглыя якасці.

WOODOO PEOPLE

Хоць Ratatat і немэдзягінечная, яны ўсё ж спрэчыліся да аднаго з самых ідэтычных леташніх музычных конкурсаў. "Наведайце музычную краму вашага гораду і папрасіце там дзіве кардонаўскую лялкі ўздзельніка Ratatat. Калі ў вашай краме іх німа, скачайце вось па гэтым спасылцы ў свой кампутар і раздрукуйце. Зрабіце фатагаздымак з гэтым лялкамі ў якой-небудзь нестандартнай ситуацыі і дашліце яго нам. Не шкадзіце фантазі! Пераможца атрымае PlayStation2".

На жаль, у наше ніякіх звестак ні пра тое, у якія позы пастаўі нашыя героў пераможца, ні як ён абышоўся паслыа гэтага з атрыманай PlayStation2.

**ЗЫМІЦЕР ВАЙЦЮШКЕВІЧ /
ПАРАВОЗ КАХАНЬНЯ**
West Records

★★★★★

Калі пашукаць сядрод герояў альбома асобу, якая найярчэй выяўляе сутнасць Вайцюшкевіча, то гэта будзе, безумоўна, "ліхвар не стары", што дзелея спартыунага інтарсуз спакушае юна на бедную "даму ў гадах". Хоць і цікава паглядзець, як ён казырыцца, але наўрад ці варта яму верыць. Ты большы ў яго сакахаца. Альбом "пра каханыне" насамрэч аказаўся не зусім пра тое каханыне, якое вымушшае сваіх ахвяраў перакуваць горы, кідацца на амброзуры ці разводзіцца з законнай жонкай. "Дзе спаткаца з вамі, пані, на канапе ці на сене?" - у ліхаманкавай жарасці пытлаеца герой Зыміцера, самая вялікая біда ягода - пазбівания ў пазыцыі "па-сабачаму" калені.

Тут справядліва было бы адзначыць, што адказы на сене за ўсё гэтым плюгасыці насамрэч нясе адказы на столькі сам Зыміцер, колькі аўтар лірыкі Рыгор Барадулін. Але што ў пераказе 70-гадовага генія выглядае малій насталігі, таго малады Зыміцер яўна яшчэ ў жыцьці недабраў. Замест таго каб як сълед уязца за напісаныне ўласных песень, ён біянтыць паненак сваімі "гыб-гыб" ды "бу-бу-бу". А спробы наганца спартрэднага рокавага драйву, напрыклад, на "Сон" ці "Пытаныне" выглядаюць трохі натужна.

І на варта Зыміцеру ўдавацца на

геніяльнага нашчадка Няляяева. У тым,

што датычыць музыку, ён ідзе съцежкай,

па якой патапталіся ўжо ўсё каму не

лянота - ад "Волпяя" да "Верасоу". Як і на

ранейшых альбомах WZ-Orchestra, тут

мяшаныца інтанцыі эстрадных фольк-

калетківай і шансон з сумніўнай

рэпутацыяй.

Усё гэта на тое каб вельмі блага, але неяк зусім не сур'ёзна. Калі парайоўнаваць зь першым сольнікам WZ "Цацачная крама", то тут атрымаўся фактычна сэкс-шоў з беларускім нацыянальным калярьятам.

Тым жа, у каго з інтымным і без таго

ніялага, усё-такі рай патраціца на такія

набыткі, як найболыш шырэй і рокавая

"Я ўсё сваё жыцьцё...", а таксама

пранікненая "Новы Год".

***

Як гаворыць ПРА ГЭТА геній
Рыгор Барадулін, сэкс-інструктар

Моцнае, як съмерць, каханыне,
Не слабейшав віно.
І калі пытаныне ўстане,
Мусіц мец адказ яно.

У мене пытаныне ўсталі,

Памажы ўляжыць яго.

Як называць яго прысталы -

I-га-га ці o-го-го?

("Пытаныне")

**Gwen Stefani /
LOVE.ANGEL.MUSIC.BABY**
Interscope

★★★★★

Гэты альбом мог бы падацца мізэрнай спробай адабраць поп-карону ў старэйчай Брытні ці ў мяявія Kelis, які будзе ён такім абаяльна-самакртычным. "Не ўпусці свой шанец, тупая курава!" - так Гвен звяртаецца да самой сябе ў прыпеве "What You Waiting For". Апошні - самы раскручены зараз гіт з самага дзівакага альбома, які толькі можа запісаць лідерша No Doubt, бывалая рокерша, што ўдараўлася ў глямур. Пляе яна то пра сэкс у аўто, то пра іншыя прыхамы багатых дзяўчыніак. І ўсё гэта ў абраамленыні рознакалюрова-сінтычных бітаў і мэлёдіяў, якія большы пасавалі ў якой-небудзь 18-гадовай штучнай бліндышы ў залачоных майтаках з багатым татам-прадусарам.

Кітч у чыстым выглядзе!!! Але замест татаў да яго спрычыніліся шырокія вядомыя музыкі і прадусары. І, відаць, нават ня дзеля грошай, а праста каб даць выхад пачуццца гумару.

Напрыклад, імя Johnny Vulture на Bubble Pop Electric павінна падацца вам знёымым. Калі вы бачылі klip Outcast "Hey Ya", у якім "захыгаюць" цэлых сем клонаў Андрэ 3000, то гэта той самы ён, што граў на гітары. На старым сяброўстве заснавана Rich Girl, удалая калібрацыя Гвен з рэпэршай Eve, спрадусаваная самім Dr.Dre. Нават Марціна Горы з Depeche Mode Гвен з нейкім дзівам уцягнула ў гэту карусель - шкада, вынік супрацоўніцтва на дыск так і на трапі.

Асобна варта адзначыць захапленыне Гвен усъмешлівымі японскімі паненкамі. Хто яны такі, мы ўпершынава даведавацца з HaraJuka Girl, потым яны падпіваюць ёй у Rich Girl... А бачылі б вы, што гэтыя японкі выраўляюць у кліпе на "What You Waiting For"! Сам Карл Густаў Юнг разам з Зыгмундам Фройдам і ў сіні пінакі распушнага труска, які спакушае Гвен-Алесю ў Краіне Цудаў.

***

**НАЗВА АЛЬБОМА - НЯ ПРОСТА ГУЛЬНЯ
СЛОВАУ ДЗЕЛЯ АБРЭВІЯТУРЫ**

Л.А.М.В. - гэта ящча і назва мадэльнай лініі адзення і аксесуараў, распрацаваная Гвен. Для тых, каму патрэбныя доказы ёў дызайнэрскай съмеласці - шот-ліст найпрыкольнейшых фішкаў, якія яна засвяціла ў klipах No Doubt.

- 1) чорныя кантактныя лінзы са зренкамі ў белых абадках - "Just A Girl";
- 2) чырвоныя ска-панкаўскія боты - "Spiderwebs";
- 3) ружовыя афрыканскія косы па два пальцы тайшынай і падмаліваныя вусы - "Ex-Girlfriend";
- 4) цішотачка з надпісам "dAn't Touch This" - "Bathwater";
- 5) голая дупа. Проста голая дупа - "Hella Good".

THE ARCADE FIRE / FUNERAL

Merge Records, 2004

★★★★★ BINGO!

Напачатку рэцэнзіі мы плянавалі падрабязна расьпісаць, наколькі выбуховым атрымаўся дэбют манэральцаў The Arcade Fire. Аднак у апошні момант натыкнуліся на наступныя слова лідэра квінтэту Ўіна Батлэра: "Гэта насамрэч не вельмі добра - даведваца пра выканануць са СМІ. Тут лёгка зрабіцца цынікам. Калі ты паставянян чуеш, што вось гэты гурт такі круты, такі круты, то ў выніку хочаш ня хочаш - пачнеш ставіцца да яго падазрону". Таму будзем лічыць, што пра The Arcade Fire вы даведаліся ад сваякоў. Тым больш што проблематыцы адносінаў паміж бліzkіmі людзьmі прысьвечаныя практична ўсе кампазыцыі на гэтым альбоме, чатыры з якіх называюцца "Neigborhood" ("роднаснасьць, бліzкасць"). Ён і "Пахаваныне" называеца таму, што падчас яго стварэння адышлі ў іншы сьвет цётка клявішніка Рычарда, бабуля вакалісткі Раджыны, а таксама дзядулі Ўіна і яго малодшага брата Ўільяма, адказнага ў гурце за перкусію і сынтэзатары. Аднак, у поунай адпаведнасці з чорнымі ангельскімі камэдыямі, пасъля пахаванья аddyлося вясельле. Напрыканцы 2003 году Ўін і Раджына пабраліся шлюбам. Рок-парачка з іх атрымалася яшчэ тая: яны здольныя адначасова нагадваць Джона зъ Ека ("Neigborhood # 2" (Laika)) і Поля зъ Ліндай ("Crown Of Love"). І гэта толькі самыя біскрыўдныя асасыцыі з тых, што нараджае шматганны "Funeral". Спавядальная "Wake Up" здаецца зробленым Эдвардам Грыгам рэміксам на Talking Heads, а фінальная "In The Back Seat" гучыць як джэм-сайшн Ніны Пэрсан і землякоў The Arcade Fire GSY!BE. Дадайце да гэтага харастра шакалядную "Haiti" і абрыйосавую "Unne Annee Sans Lumiere", выкананыя паліткарктнымі жыхарамі правінцыі Квебек на дэльюх мовах - і перарадзіцеся. "Funeral" - гэта самая абсурдная пахавальная працэсія з часоў "Памінак па Фінглану". А таксама съведчаныне пранікнення ў рокафтаростмадэрнізму з усім яго гуманізмам і "nothing", якое настойліва рыфмуеца з "something".

***

РЭКЛЯМНАЯ ПАЎЗА

Дэвід Боўі (aka sailor) на форуме свайго сайту wwwdavidbowie.com [расстаноўка вялікіх і малых літар застаецца на сумленыні арыгіналу].

"ШТО ТУТ СКАЖАШ? THE ARCADE FIRE ЗАПІСАЛИ АЛЬБОМ ГОДУ. ВЫ ПАВІННЫ, НАВАТ АБАВІЗАНЫ НАБЫЦЬ ЯГО ЗАРАЗ, СЕНЬНЯ, НЕАДКЛАДНА. ГЭТА НАЙБОЛЬШ ПРЫГОКИ, ЧУЛЬЛІВЫ І ПАЛКІ УЗОР БЛІSKУЧАГА СОНГРАЙТИНГУ І МУДРАГЕЛІСТАГА ВЫКАНАННЯ, ЯКІ Я ЧУЎ ЗА ШМАТ ГАДОУ!!! ЁН НАЗЫВАЕЦА "FUNERAL" (Merge Records), і НІШТО (О ТАК, Я ЧУЎ НОВЫХ U2) НЯ МОЖА НАБЛІІЦЦА ДА ЯГО УЗРОЮНУ".

